

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุม กำกับ ดูแล
ผู้ประกอบการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

อสนี งามเต็ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2554

**Legal Measures Concerning the Controlling and
Overseeing the Sells Pets Business Operator**

USSANEE JANGTEM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2011

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จด้วยความกรุณาของท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตัณศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่าแนะนำและให้ข้อคิดเห็นตลอดจนการตรวจสอบ แก้ไข วิทยานิพนธ์จนทำให้การเขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่าน ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่กรุณา รับเป็นประธานกรรมการ อาจารย์ธีรวัฒน์ จันทรมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ ที่กรุณา รับเป็นที่กรรมการและกรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบกราบขอบพระคุณ คุณพ่อถนอม จางเต็มและคุณแม่ทองคำ จางเต็มที่เป็นเสมือน กำลังใจสำคัญและให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านและขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษาทุกท่านที่ รวมถึงเพื่อนๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือมาตลอดและขอบพระคุณ คุณวุฒิชัย ชัยภูวนารถ ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจเสมอมา

อนึ่งหากวิทยานิพนธ์นี้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในการศึกษาและค้นคว้าของผู้สนใจ ผู้เขียนขอขอบความดีต่อให้ทุกท่านที่กล่าวมาด้วย ส่วนความผิดพลาดและบกพร่องใดๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

อสณี จางเต็ม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญภาพ	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจ จำหน่ายสัตว์เลี้ยง.....	5
2.1 ความหมายและแนวคิดของธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง	5
2.1.1 ความหมายของธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง	9
2.1.2 วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ จำหน่ายสัตว์เลี้ยง.....	14
2.1.3 อิทธิพลการคุ้มครองผู้บริโภคกับการประกอบธุรกิจการจำหน่าย สัตว์เลี้ยง	17
2.2 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค.....	18
2.2.1 ทฤษฎีการค้าเสรี (Free-Trade).....	18
2.2.2 ทฤษฎีเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of will)	20
2.2.3 ทฤษฎีที่มาของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในต่างประเทศ.....	21
2.2.4 แนวความคิดในการคุ้มครองผู้บริโภค	26
2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์.....	28
2.3.1 การคำนึงถึงความรู้สึกของสัตว์.....	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3.2 สุขภาพของมนุษย์และสวัสดิภาพสัตว์.....	36
2.3.3 การพัฒนาสังคมและสวัสดิภาพสัตว์.....	37
3. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่าย	
สัตว์เลี้ยงเปรียบเทียบกับต่างประเทศ	40
3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจ	
จำหน่ายสัตว์เลี้ยงตามกฎหมายไทย	41
3.1.1 พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499	42
3.1.2 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535	50
3.1.3 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499	57
3.1.4 พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533	61
3.1.5 ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข	
พ.ศ. 2550	66
3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงใน	
ต่างประเทศ.....	67
3.2.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของ	
ประเทศแคนา.....	67
3.2.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง	
ของสหราชอาณาจักร.....	70
3.2.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของ	
ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	72
3.2.4 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของ	
ประเทศญี่ปุ่น	74
4. ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล	
ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง.....	78
4.1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความหมายและการดำเนินการของธุรกิจจำหน่าย	
สัตว์เลี้ยง	78
4.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับความหมายของธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการของธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง	80
4.2 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานรับผิดชอบในการควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่าย สัตว์เลี้ยง.....	82
4.2.1 ราชการท้องถิ่น	83
4.2.2 กรมปศุสัตว์.....	84
4.3 ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงาน	86
4.4 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการในการลงโทษ	88
4.5 ปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งประเภทสัตว์เลี้ยง.....	89
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	92
5.1 บทสรุป	92
5.2 ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม.....	99
ประวัติผู้เขียน.....	105

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แผนภาพการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น	13
3.1 แผนผังการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่ามีเหตุรำคาญเกิดขึ้น	53

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายในการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจ จำหน่ายสัตว์เลี้ยง
ชื่อผู้เขียน	อสนี จางเต็ม
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัญหาการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงที่เปิดให้บริการผู้บริโภคนปัจจุบันจากการศึกษาพบว่าการประกอบกิจการดังกล่าวได้ขยายตัวตามแนวทางเศรษฐกิจที่กำลังขยายตัว เนื่องจากผู้บริโภคสามารถเข้ารับบริการจากธุรกิจดังกล่าวได้ง่ายและสะดวกมากขึ้นแต่ก็มีข้อด้อยในแง่การควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงที่ยังไม่มีมาตรการบังคับที่มีประสิทธิภาพ และปัญหาเกี่ยวกับการให้คำนิยามความหมายในกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงและความรับผิดชอบของหน่วยงานและอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบในการควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง และมาตรการในการลงโทษผู้ฝ่าฝืนให้มีมาตรการที่ชัดเจนและบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

จากการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพของกฎหมายในการควบคุมกำกับดูแลธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยยังไม่มีบทกฎหมายในการบังคับใช้ที่ควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงโดยตรงและมีประสิทธิภาพ แม้จะมีพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่กำหนดมาตรการในการควบคุมด้านสาธารณสุขของประชาชนที่ป้องกันเหตุรำคาญอันอาจเกิดจากการเลี้ยงสัตว์ และการควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 หมวดการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์แต่มาตรการดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมและยังไม่ชัดเจนเพียงพอต่อการควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้ประกอบการควรจะได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของประเทศไทยอย่างถี่ถ้วน เพื่อให้การประกอบกิจการมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ผู้เขียนจึงเห็นว่า ประเทศไทยควรมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกำหนดคำนิยามธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง การให้อำนาจหน่วยงานที่รับผิดชอบและอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ และ

เพิ่มในส่วนมาตรการการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติในส่วนการควบคุม กำกับ ดูแล
ธุรกิจจำหน่ายสัตว์ รวมถึงควรมีการแบ่งประเภทสัตว์เลี้ยงในการคุ้มครองไว้เพื่อที่จะให้
ผู้ประกอบการรับทราบและนำไปดำเนินการในการประกอบธุรกิจดังกล่าว อีกด้วย

Thesis Title	Legal Measures Concerning the Controlling Control and Overseeing the Sells Pets Business Operator
Author	Ussanee Jangtem
Thesis Advisor	Associate Prof.Dr.Kalaya Tansiri
Department	Law
Academic Year	2010

ABSTRACT

This thesis is to study the problem concerning control and supervision of the business entrepreneurs who selling pets to consumers. From the study the researcher found that the aforementioned business has been expanded itself together with an expanded economy. Even though consumers can access services from these businesses easier and more convenient, it has some disadvantages in the matter of the control and supervision of the pet shop business. In the present, there is no effective enforcement measure and there is problem relating to the definition of pets business operators and responsibilities of agencies and authorities who holds responsible for monitoring animal care distribution business. There is also problem about measures which is applied in punishing the violator which should be clearer and more efficient.

From The study, the researcher found that the efficiency of the law in controlling pet shop business operator in Thailand does not have any laws regulating pet shop business operator directly and efficiently. Even though there is the Public Health Act BE 2535 which provides measure to prevent nuisances from the pets and about taking care of pets, or release pets. There is also the law called Animal Epidemic Act BE 2499 and the law empowers the division to control animal trade and animal remains. However, such measures are not cover and are not clear enough to control pet shop business operator in comparing with other countries.

The researcher recommend as follows: Entrepreneurs should study the law relate to business operation in Thailand for having a thorough thought about the business because the business operator should have a clear course of action. The researcher is of the opinion that Thailand should contain provisions relating to the definition of pet shop business operator. The law should empower an agency and authority officials. Measure should be established for

punishing the person who violating the provisions concerning control and supervision of the business entrepreneurs who selling pets to consumers. The law should classify protect animals in order inform business operator so the business operator can operate business legally.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงจากสภาพอดีตมีการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายเปลี่ยนเป็นยุคแห่งการแก่งแย่งแข่งขันในทุกด้านสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปด้วยแต่ก่อนสัตว์เลี้ยงไม่ได้มีบทบาทกับมนุษย์มากนักแต่ในปัจจุบันนี้สัตว์เลี้ยงเข้ามามีบทบาททำให้ธุรกิจสัตว์เลี้ยงมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งมาจากครอบครัวคนไทยปัจจุบันจะเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวเสียส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่กับเป็นครอบครัวใหญ่เหมือนในอดีตทำให้ต้องหาสัตว์เลี้ยงมาเป็นเพื่อนคลายเหงา

สัตว์เลี้ยง (Domestic animal) คือ สัตว์ต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของมนุษย์ตลอดชีวิต ต้องพึ่งพาอาศัยมนุษย์ในแง่ของการคุ้มครอง การดูแล และการให้อาหาร และมนุษย์สามารถควบคุมดูแลการผสมพันธุ์ของสัตว์เหล่านี้ให้ไปในทิศทางที่มนุษย์ต้องการได้ไม่มากนักน้อยอย่างไรก็ดี เราจะไม่นับว่าสัตว์ต่างๆ ในสวนสัตว์หรือสัตว์ทดลองในห้องปฏิบัติการ เช่น หนู หรือลิง เป็นสัตว์เลี้ยง เพราะสัตว์เหล่านี้ไม่ได้มีส่วนผูกพันกับชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยตรง¹ ปัจจุบันการประกอบธุรกิจร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงมีสัตว์เลี้ยงจำหน่ายในร้านที่ให้บริการซึ่งในขณะเดียวกันกับร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงนั้นมักจะมีการให้บริการหลายประเภทมีความแตกต่างเรื่องการจัดการพอสมควรซึ่งผู้ประกอบการอาจจะจัดทำครบวงจรหรือไม่ก็ได้

ธุรกิจบริการสัตว์เลี้ยง มีหลายประเภทซึ่งมีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดการพอสมควร ผู้ประกอบการบางรายอาจเลือกทำบางประเภทหรือทุกประเภทเป็นแบบครบวงจรก็ได้ซึ่งพอจะแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1) ขายอุปกรณ์ เช่น แห็มพู่ ปลอดภัย สายจูง กรง ตู้ปลา ของเล่น หิน ทราาย ต้นไม้ ฯลฯ ส่วนนี้เป็นส่วนที่มีกำไรมากที่สุดรองจากการตัดแต่งขน เนื่องจากบางส่วนเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยและสินค้าแฟชั่นลูกค้าจะซื้อด้วยความพอใจและไม่ค่อยเกี่ยงเรื่องราคา แต่ก็มีร้าน สัตว์เลี้ยงมากมายต้องปิดกิจการลงไป เหตุเพราะมีสินค้ามากมายให้ผู้เลี้ยงเลือกซื้อแต่ไม่รู้ว่าสินค้าชิ้นไหนที่สามารถขาย

¹ กองบรรณาธิการ. สัตว์เลี้ยงคืออะไร. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2553, จาก

ได้จริงเมื่อสั่งซื้อสินค้ามาแล้วก็ต้องจ่ายค่าสินค้าตามกำหนดไม่ว่าจะขายได้มากน้อยหรือขายไม่ได้เลยก็ตาม

2) ขายอาหารสัตว์ ทั้งอาหารสำเร็จรูปหรืออาหารสด อาหารประจำหรืออาหารเสริม เพราะสัตว์ต้องใช้ทุกวันซึ่งเจ้าของก็มักไม่มีเวลาในการจัดเตรียมอาหารหรือปรุงอาหารเอง จึงต้องพึ่งพาอาหารสำเร็จรูปอาหารสดจากร้านขายอาหารสัตว์อาหารที่ขายมีคุณภาพหลายระดับ ตั้งแต่อาหารธรรมดา (regular grade) อาหารคุณภาพดี (good quality grade) อาหารคุณภาพพิเศษ (premium grade) และอาหารคุณภาพพิเศษยิ่ง (super premium grade)

3) ขายพันธุ์สัตว์ ทั้งแบบซื้อขาดและฝากขาย หรือรับสั่งจอง โดยมีภาพและรายละเอียดพร้อม การขายพันธุ์สัตว์ซึ่งเป็นของมีชีวิตจะมีความยุ่งยากกว่าการขายอุปกรณ์และอาหารเพราะสัตว์ต้องกินอาหารและขับถ่าย ต้องมีการออกกำลังกาย มีการเจ็บป่วยเสื่อมสลายหรือตายได้ นอกจากนี้สัตว์ยังต้องการพื้นที่อาศัย ยิ่งสัตว์ตัวใหญ่ยิ่งต้องให้พื้นที่มากมีค่าเลี้ยงดูที่ทุกวันและยังต้องเสี่ยงจากการป่วยและตายด้วยนอกจากนี้ควรมีการรับประกันคือ ภายในระยะเวลา 7 วัน หากสัตว์ป่วยแล้วตายทางร้านควรเปลี่ยนตัวใหม่หรือคืนเงินให้

4) เสริมสวยตัดแต่งทรงขน (grooming) หรือ การอาบน้ำ ตัดแต่งทรงขนสุนัข เป็นงานที่เสริมความงามให้สัตว์เลี้ยงสำหรับเจ้าของที่รักความสวยงาม และให้ความสะดวกกับสัตว์เลี้ยงและเจ้าของ สัตว์เลี้ยงที่นิยมมาเสริมสวยกันมากที่สุดได้แก่ สุนัข รองลงมาก็เป็น แมว หนู กระต่าย ตามลำดับ สุนัขที่เข้ามาเสริมสวยมากที่สุดคือ พูเดิ้ล รองลงมาเป็น ชิห์สุ ค็อกเกอร์ มอลทิส ยอร์กเชียร์ ปอมเมอเรเนียน และพันธุ์อื่นๆ การตัดแต่งขนให้สวยงาม

5) รับฝากสัตว์เลี้ยง เมื่อเจ้าของต้องไปไกลจากที่เลี้ยงสัตว์ โดยจะรับฝากไว้เลี้ยงดูและให้อาหาร ซึ่งผู้ประกอบการต้องมีความพร้อมของสถานที่และการจัดการที่ดีรวมทั้งต้องมีสถานที่กว้างขวาง จัดแบ่งเป็นห้องให้เหมาะสม ปรับตามขนาดสัตว์ได้หลายขนาด สะอาดและน่าอยู่

6) รักษาสัตว์ป่วย ในลักษณะคลินิกหรือโรงพยาบาล ซึ่งต้องมีบุคลากรเป็นสัตวแพทย์เท่านั้นจึงสามารถดำเนินการได้ และต้องมีการขออนุญาตตั้งเป็นสถานพยาบาลสัตว์ด้วย

แต่ละประเภทของกิจการการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ปัจจุบันการทำการซื้อขายสัตว์เลี้ยงไม่ได้มีการควบคุมและทำทะเบียนการซื้อขายและจำกัดบุคคลที่จะทำการซื้อว่าต้องมีคุณสมบัติอย่างไรที่สามารถซื้อขายสัตว์เลี้ยงได้เพื่อคำนึงถึงความรับผิดชอบของบุคคลที่จะทำการเลี้ยงสัตว์ให้มีความรับผิดชอบเพียงพอที่จะมั่นใจได้ว่าจะมีการทอดทิ้งอันจะส่งผลทำให้สัตว์เลี้ยงถูกทิ้งจนกลายเป็นปัญหาในอนาคต

การสุขาภิบาล การรักษาสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาดมากน้อยเพียงใดนั้นยังไม่มี มาตรการที่ชัดเจนทำให้สภาพร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงแต่ละที่มีความแตกต่างกันมากอาจส่งผลต่อ สภาพแวดล้อมได้

การกำหนดวิธีการดูแลยังไม่มีความชัดเจนที่เจ้าของร้านสัตว์เลี้ยงจะทำให้เป็นการกระทำที่ จะไม่ทารุณสัตว์เลี้ยง โดยการกำหนดวิธีการเก็บรักษาสัตว์เลี้ยงและดูแลโดยบุคลากรที่มีความรู้ เหมาะสมกับการดูแล และองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการดูแลสัตว์

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

1.2.2 เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบ ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

1.2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความหมาย หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานและมาตรการในการลงโทษของการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในร้าน สัตว์เลี้ยง

1.2.4 เพื่อศึกษาถึงผลกระทบและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหากฎหมาย ดังกล่าวข้างต้น

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

การประกอบธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในร้านสัตว์เลี้ยง เป็นธุรกิจที่แพร่หลายขึ้นใน ปัจจุบันและ มีปัญหาหลายประการ เช่น ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง หรือการดำเนินธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงโดย ไม่ได้รับอนุญาต เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ขาดความเอาใจใส่ ในการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง รวมถึงกฎหมายที่มีอยู่ ในปัจจุบันยังไม่สามารถบังคับใช้ได้ ครอบคลุมถึงปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง เป็นต้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความหมายและการดำเนินธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง หน่วยงานรับผิดชอบในธุรกิจ การจำหน่ายสัตว์เลี้ยง อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่รับผิดชอบ และมาตรการในการลงโทษเพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรม และความปลอดภัยแก่ผู้บริโภคยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษามาตรการเกี่ยวกับควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ในการควบคุมกิจการ และระเบียบที่เกี่ยวข้องถึงปัญหาในการดำเนินกิจการตลอดจนศึกษากฎหมาย เกี่ยวกับการให้บริการสัตว์เลี้ยงของต่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายในประเทศไทย

1.5 วิธีการดำเนินศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาในรูปแบบของการวิจัยแบบเอกสาร (Documentary Research) โดยจะศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลบทความวิชาการ รายงาน การสัมมนา วิทยานิพนธ์ เอกสารต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎีเรื่องธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ในร้านสัตว์เลี้ยงของ ต่างประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงประเทศไทยให้เป็นระบบมากขึ้น

1.6.2 ทำให้ทราบถึงมาตรการต่างๆ กฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ในร้านสัตว์เลี้ยง

1.6.3 ทำให้ทราบถึงผลกระทบและปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความหมาย หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานและมาตรการในการลงโทษของการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ในร้านสัตว์เลี้ยง

1.6.4 ทำให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหากฎหมายดังกล่าวข้างต้น

บทที่ 2

ความหมาย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบการกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

วิวัฒนาการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจ การจำหน่ายสัตว์เลี้ยงมีจุดเริ่มต้นจากการแนวความคิดระบบเศรษฐกิจเสรี ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการประกอบธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงได้อย่างเสรี ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการประกอบการค้าอย่างเสรีโดยเริ่มตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยไม่มีกฎหมายมาควบคุมโดยตรง แต่เนื่องจากมนุษย์มีความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไป มีปัจจัยในการดำเนินชีวิตเพิ่มมากขึ้น และต้องการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงไว้เป็นเพื่อนคลายเหงาเพิ่มมากขึ้นธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจึงเป็นการสนองความต้องการในการหาซื้อสัตว์เลี้ยงที่ถูกต้อง มีการเปิดกิจการในการประกอบธุรกิจการจำหน่ายร้านสัตว์เลี้ยงซึ่งเป็นปัญหาให้ภาครัฐ เข้ามำกำกับดูแลและแก้ไขปัญหา และด้วยเหตุนี้จึงมีมาตรการควบคุมในส่วนการป้องกันโรคระบาดเกี่ยวกับสัตว์ซึ่งเป็นกฎหมายที่เข้ามาดูแลเกี่ยวกับโรคระบาดสัตว์ คือพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 และการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญจากการเลี้ยงสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญที่เกิดแก่ชุมชนจากสัตว์เลี้ยง อย่างไรก็ตามกฎหมายดังกล่าวก็ไม่สามารถเข้ามาบังคับใช้ในกิจการการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงโดยตรงและเป็นเพียงมาตรการที่บังคับใช้ในปัจจุบัน

2.1 ความหมายและแนวคิดของธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

“สัตว์” ในความหมายตามพจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายไว้ว่า (สัตว์ละ สัต) น.สิ่งมีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้ ส่วนมากมีความรู้สึกและเคลื่อนไหวย้ายที่ไปได้เอง ความหมายที่ใช้กันเป็นสามัญหมายถึง สัตว์ที่ไม่ใช่คน เจริญาน²

“เลี้ยง” มีความหมายว่า ดูแล เอาใจใส่ บำรุง เช่น เลี้ยงกล้วยไม้ ปรนปรือด้วยอาหารการกิน เป็นต้น เช่น เลี้ยงสัตว์เลี้ยงลูก เลี้ยงดู ก็ว่า ปรคับปรคอง ใให้ทรงตัวอยู่ได้ เช่น เลี้ยงชีพ

² กองบรรณาธิการ. (2552). ความหมายสัตว์. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2552, จาก

เลี้ยงตะกร้อไว้ได้นานๆ กินร่วมกันเพื่อความรื่นเริงหรือความสามัคคีเป็นต้น เช่น เลี้ยงเพื่อนเลี้ยงรุ่น เลี้ยงสังสรรค์เป็นเจ้ามือจ่ายค่าอาหารหรือค่าบันเทิงเป็นต้น เช่น เลี้ยงโต๊ะจีน เลี้ยงหนัง³

การเลี้ยงสัตว์ (animal husbandry) คือ การบำรุงรักษาเลี้ยงดูสัตว์ให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์และเป็นปกติสุขจนได้รับผลตอบแทนจากสัตว์ไม่ว่าจะเป็นผลผลิต ผลิตภัณฑ์หรือผลพลอยได้จากสัตว์ มนุษย์รู้จักการเลี้ยงสัตว์มาแล้วไม่น้อยกว่า 9,000 ปี จากเดิมที่เคยออกล่าสัตว์แล้วฆ่าให้ตายก่อนนำซากกลับไปบริโภคโดยการนำสัตว์ที่มีชีวิตที่จับได้มาซึ่งรวมกันปล่อยทิ้งไว้สักระยะหนึ่งสัตว์ก็เพิ่มจำนวนขึ้นมนุษย์จึงได้แนวความคิดว่าหากนำสัตว์ที่มีชีวิตที่จับได้มาซึ่งรวมกันแล้วนำอาหารมาเลี้ยงสัตว์ที่ขังไว้ก็จะได้สัตว์ตัวใหม่โดยที่ไม่ต้องไปออกล่าและมนุษย์จึงรู้จักวิธีการเลี้ยงสัตว์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ประวัติความเป็นมาของการเลี้ยงสัตว์ มนุษย์รู้จักวิธีการเลี้ยงสัตว์โดยการนำสัตว์ป่า (wild animals) ที่ได้จากการล่าและยังมีชีวิตอยู่มากักขังรวมกันโดยหาอาหารมาให้สัตว์กิน สัตว์ป่าจะผสมพันธุ์กันเพิ่มจำนวนลูกหลาน เมื่อสัตว์อยู่กับมนุษย์นานๆ เข้าจากนิสัยดุร้ายก็เชื่องลงเมื่อมนุษย์อพยพโยกย้ายถิ่นที่อยู่ก็จะนำสัตว์เลี้ยงไปด้วย ทำให้สายพันธุ์สัตว์แพร่กระจายออกไปกลายเป็น สัตว์เลี้ยง (domestic animals) ของมนุษย์ไปในที่สุด ซึ่งเราเรียกว่าการทำสัตว์เลี้ยง⁴

สัตว์ที่มนุษย์นำมาดูแลจึงเป็นสัตว์เลี้ยงซึ่งในปัจจุบันมีการนำสัตว์หลายประเภทมาเลี้ยงดูโดยนำมาเป็นสัตว์เลี้ยงในบ้านเช่นสุนัข แมว และนอกเหนือจากนั้นมีการนำสัตว์ที่เป็นสัตว์ป่านำมาเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงได้เช่น เม่น เป็นต้น สัตว์เลี้ยงคือสัตว์ที่ถูกควบคุมโดยมนุษย์ ในเรื่องการให้อาหาร การคุ้มครองดูแล การผสมพันธุ์ของสัตว์ตามต้องการได้ และสร้างความผูกพันต่อกันระหว่างคนกับสัตว์ จึงเรียกว่าสัตว์เลี้ยงแต่จะไม่นับสัตว์ที่อยู่ในสวนสัตว์ สัตว์ที่อยู่ในห้องทดลองว่าเป็นสัตว์เลี้ยงด้วย เหตุเพราะไม่มีส่วนผูกพันกับชีวิตและความเป็นอยู่ของคนโดยตรง สัตว์เลี้ยงคือมิตรคือเพื่อนผู้ซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อเจ้าของมนุษย์ได้เริ่มทำการเลี้ยงสัตว์เมื่อประมาณ 2 หมื่นปีมาแล้ว โดยมีกรนำเอาลูกสุนัขป่ามาเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงในบ้านเพื่อเป็นเพื่อนเล่น เชื่อว่าแหล่งที่เริ่มเลี้ยงสุนัขอยู่ในแถบยูเรเชียและเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ ต่อมาเมื่อประมาณ 1 หมื่นปีมานี้มนุษย์เริ่มเลี้ยงสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่นๆ เช่น โค แพะ แกะ และสุกร เพื่อเป็นแหล่งของอาหารและ

³ แหล่งเดิม.

⁴ หลักการเลี้ยงสัตว์. (2554). สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2554, จาก

เครื่องนุ่งห่ม และหลังจากนั้นจึงได้มีการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น สัตว์ปีก และแมลงต่างๆ เวลาและสถานที่ที่เริ่มทำการเลี้ยงสัตว์สำคัญบางชนิด⁵

การดำเนินชีวิตต่างๆ เป็นไปอย่างเร่งรีบส่งผลให้ประชากรส่วนใหญ่ประสบภาวะความเครียดเพิ่มขึ้นจึงหาวิธีการลดความเครียดด้วยการเลี้ยงสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะการเลี้ยงสุนัขและแมว เพราะสัตว์เลี้ยงจะช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจและอารมณ์ของผู้เป็นเจ้าของสัตว์ได้เป็นอย่างดีซึ่งแตกต่างจากวัตถุประสงค์การเลี้ยงในอดีตที่นิยมเลี้ยงสุนัขไว้เพื่อเฝ้าบ้านดังนั้นจึงมีกิจการที่ให้บริการเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงขึ้นเพื่อดูแล และสนองความต้องการของเจ้าของที่อยากให้สัตว์เลี้ยงได้รับบริการต่างๆ เช่น ตัดขน รักษาพยาบาล จนกระทั่งการรับฝากเลี้ยงเป็นต้น ธุรกิจบริการสัตว์เลี้ยงมีหลายประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดการพอสมควร ผู้ประกอบการบางรายอาจเลือกทำบางประเภทหรือทุกประเภท เป็นแบบครบวงจรก็ได้

สัตว์เลี้ยงอีกชนิดที่นิยมเลี้ยงกัน ได้แก่ แมว ซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงคลายเหงาที่นิยมมากชนิดหนึ่งใกล้เคียงกับสุนัข โดยการเลี้ยงแมวเริ่มเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เมื่อประมาณ 9,500 ปีก่อน ซึ่งจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดของแมวคือการทำมัมมี่แมวที่ค้นพบในสมัยอียิปต์โบราณ หรือในพิพิธภัณฑสถานอังกฤษในกรุงลอนดอนมีการแสดงสมบัติที่นำออกมาจากปิรามิด โบราณแห่งอียิปต์ ซึ่งรวมถึงมัมมี่แมวหลายตัวซึ่งเมื่อนำเอาผ้าพันมัมมี่ออกก็พบว่า แมวในสมัยโบราณทุกตัวมีลักษณะใกล้เคียงกัน คือเป็นแมวที่มีรูปร่างเล็ก ขนสั้นมีแต้มสีน้ำตาล มีความคล้ายคลึงกับพันธุ์ในปัจจุบัน ที่เรียกว่าแมว อะบิสซิเนียน แมวเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีรูปร่างเพรียว มีหางยาว และบังคับหางได้ มีใบหน้าที่เรียวและโครงหน้าแหลมเช่นเดียวกับเสือและสัตว์อื่นๆ ในวงศ์เดียวกันเป็นสัตว์ที่มีเล็บแหลมคม และมีตาที่สามารถมองเห็นในเวลากลางคืนได้ดี แมวจะนอนหลับในเวลากลางวัน และตื่นในเวลากลางคืนแมวเป็นสัตว์ที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะตัวที่ไม่มีในสัตว์ประเภทอื่นคือความสามารถของแมวเมื่อตกจากที่สูง ซึ่งพบว่าแมวแทบจะไม่ได้รับบาดเจ็บอะไรเลยหรือบาดเจ็บก็เพียงเล็กน้อย เพราะแมวสามารถพลิกตัวกลับกลางอากาศได้และลงในท่วงท่าที่ปลอดภัยที่สุด ในลักษณะของหลักการโม่เมนต์ เนื่องจากแมวสามารถบิดตัวเองได้โดยใช้พลังงานจากกล้ามเนื้อ โดยจะหมุนขาหน้าไปนทิศทางลงพื้นก่อน โดยจะหดขาหน้าลงและยื่นขาหลังออก เมื่อแมวยืดขาหลังออก ส่วนขาหน้าหดลง การหมุนในสองทิศทางนี้จึงมีปริมาณไม่เท่ากัน โดยขาหน้าหมุนได้เร็วกว่าขาหลัง ขณะที่กำลังตกแมวจะคอยปรับแต่งโมเมนต์ความเฉื่อย โดยการหดและยืดขา จนหางกลับมาในตำแหน่งที่ต่ำลง เมื่อถึงพื้นขาจึงลงก่อนและช่วยให้ปลอดภัย แมวบางสายพันธุ์เช่น แมวสีสวาด และแมววิเชียรมาศ เป็นแมวไทยที่สวยงาม

⁵ วิทิพิเตย สารานุกรมเสรี. สัตว์เลี้ยง. (2553). สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2554, จาก

เป็นที่ชื่นชอบทั้งในประเทศและต่างประเทศ สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยในฐานะประเทศที่เป็นต้นกำเนิดของสายพันธุ์ มีการเลี้ยงเพื่อเพาะพันธุ์เพื่อขาย ถือเป็นสัตว์เลี้ยงเศรษฐกิจที่สำคัญ นอกจากนี้อุจจาระของแมวสามารถนำมาทำปุ๋ยได้ แมวในโลกนี้มีมากมายหลายพันธุ์ โดยเฉพาะแมวที่เป็นสัตว์เลี้ยงไม่นับรวมสัตว์ตระกูลแมว พวกเสือ แมวดาว แมวป่า หรือ สิงโต แมวเลี้ยง หรือที่เราเรียกว่า Domestic cat นั้น มีวิวัฒนาการมาจากแมวป่าในธรรมชาติจากหลายภูมิภาคของโลก ชื่อเรียกพันธุ์แมวที่แตกต่างกันที่เรียกกันทุกวันนี้ เช่น เปอร์เซีย แมวสยาม บาลินเนส อะบิสซิเนียน และโซมาลี นั้น แสดงถึงถิ่นกำเนิดที่แสดงถึงภูมิศาสตร์ที่เขาถือกำเนิดมา ในการจัดนิทรรศการที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประเทศอังกฤษเมื่อปีคริสตศักราช 1871 ถือเป็นการเริ่มต้นในการนำเสนอพันธุ์แมวในระดับนานาชาติ ทำให้ผู้สนใจในแมวมีความตื่นตัว แต่การแสดงในครั้งนั้นส่วนใหญ่เป็นแมว เปอร์เซียและแมวขนสั้นเป็นหลัก

คนไทยน้อยคนนักที่จะรู้จักว่าแมวไทยจริงๆ นั้นมีลักษณะเป็นอย่างไรว่า แมวไทยพันธุ์แท้ นั้นกลับไปมีชื่อเสียงโด่งดังที่ต่างประเทศมากกว่าในเมืองไทย ทั้งยังได้รับการยกย่องว่าเป็นพันธุ์อันเลิศพันธุ์หนึ่งในโลก และมีความมหัศจรรย์ยิ่งกว่าพันธุ์ใดๆ เมื่อ ปี พ.ศ. 2427 ชาวอังกฤษชื่อนายโอเวน กูลด์ (Owen Gould) กงสุลอังกฤษประจำกรุงเทพมหานคร ได้นำแมวไทยคู่หนึ่งจากประเทศไทยไปฝากน้องสาวที่อังกฤษ อีกหนึ่ง ปีต่อมา แมวคู่นี้ถูกส่งเข้าประกวดในงานประกวดแมวที่คริสตัลพาเลซ กรุงลอนดอน ปรากฏว่าชนะเลิศได้รางวัลที่หนึ่ง ทำให้ชาวอังกฤษพากันแตกตื่นเลี้ยงแมวไทยกันจนมีสโมสรแมวไทยเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2443 ชื่อว่า The Siamese Cat Clubs ต่อมาในปี พ.ศ. 2471 ได้มีการตั้งสมาคมแมวไทยแห่งจักรวรรดิอังกฤษขึ้น หรือ The Siamese Cat Society of the British Empire ขึ้นมาอีกสมาคมหนึ่งแมวที่นายโอเวน กูลด์ นำไปจากประเทศไทยนั้น มีแต้มสีครึ่งหรือน้ำตาลไหม้เก้าแห่ง คือหน้า หูทั้งสองข้าง เท้าทั้งสี่ หาง และอวัยวะเพศ ซึ่งถือว่าเป็นแต้มสีที่อยู่ในบริเวณที่เหมาะสมและไม่ละอะทะเหมือนแมวพันธุ์อื่น และเมื่อนำแมวไทยไปผสมกับแมวพันธุ์อื่น จะได้แต้มสีตามร่างกายในตำแหน่งเดียวกัน แต่รูปร่างจะไม่สง่างามเท่าและอุปนิสัยจะไม่เหมือนกันด้วย ซึ่งแมวไทยพันธุ์นี้เป็นพันธุ์แรกที่ชาวต่างชาติรู้จักจึงมักเรียกกันทั่วไปว่า Siamese Cat หรือ Seal Point ส่วนในสมุดข่อยโบราณของไทยให้ชื่อแมวไทยลักษณะนี้ว่า “แมววิเชียรมาศ” คุณสมบัติอันโดดเด่นของแมวไทยอีกประการหนึ่งก็คือ อุปนิสัยที่มีความฉลาด รักบ้าน รักเจ้าของ เป็นตัวของตัวเอง รู้จักประจบ และที่สำคัญคือ การรักอิสระเป็นชีวิตจิตใจ ซึ่งถือว่าเป็นบุคลิกประจำตัว และทำให้แมวไทยเป็นสัตว์เลี้ยงที่ได้รับความนิยมอย่างสูงไปทั่วโลก และเป็นที่น่าสังเกตว่า การผสมพันธุ์ระหว่างแมวไทยและแมวต่างชาตินั้น แม้จะได้แมวที่มีลักษณะและสีเหมือนแมวไทย แต่จะไม่ได้อุปนิสัยตามอย่างแมวไทยไปด้วย นอกจากว่าจะเป็น การผสมระหว่างแมวไทยด้วยกันเองเท่านั้นในสมุดข่อยโบราณได้กล่าวถึงแมวไทยไว้ถึง 23 ชนิด ซึ่งเป็นแมวดี

(แมวให้คูณ) 17 ชนิด และแมวร้าย (แมวให้โทษ) 6 ชนิด ซึ่งในปัจจุบันได้สูญพันธุ์ไปแล้ว 13 ชนิด เหลือเพียง 4 ชนิดเท่านั้นในปัจจุบัน ได้แก่แมววิเชียรมาศ แมวโคราช แมวสุกัลกษณ์ และแมวโกญจา ส่วนแมวขาวมณีนั้นแม้จะไม่ได้บันทึกอยู่ในสมุดข่อยก็ตาม แต่ก็ถือเป็นแมวไทย ต่อมาภายหลังได้ค้นพบแมวแซมเสวตรซึ่งเดิมที่เคยเชื่อว่าสูญพันธุ์ไปแล้ว โดยค้นพบไม่กี่ปีมานี้⁶

2.1.1 ความหมายของธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

แมว น. ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิด *Felis catus* ในวงศ์ *Felidae* ซึ่งเป็นวงศ์เดียวกับเสือ ขนยาวนุ่ม มีหลายสี เช่น ดำ ขาว น้ำตาล ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อความสวยงามและใช้จับหนู แมววิเชียรมาศ และแมวสีสวาด เป็นแมวไทยที่สวยงามและมีชื่อเสียงมาก

หมา(สุนัข) น. ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหลายชนิดหลายสกุลในวงศ์ *Canidae* ลำตัวมีขนปกคลุม มีเขี้ยว 2 คู่ ตีนหน้ามี 5 นิ้ว ตีนหลังมี 4 นิ้ว ซ่อนเล็บ ไม่ได้อวัยวะเพศของตัวผู้มีกระดุกอยู่ภายใน 1 ชั้น ที่ยังคงเป็นสัตว์ป่า เช่น หมาใน (*Cuon alpinus*) ที่เลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงบ้าน คือ ชนิด *Canis familiaris* หมากลางถนน หมาที่ไม่มีเจ้าของโดยปริยายใช้เป็นสำนวนเปรียบเทียบคนที่ไม่มีสังกัด ไม่มีญาติพี่น้อง⁷

สัตว์เลี้ยง หมายถึงสัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อความเพลิดเพลิน ความสวยงาม ความไพเราะของเสียง การแข่งขันความเร็ว การกีฬา หรือเพื่อประการอื่นๆ หรือสัตว์อื่นๆ ที่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนสัตว์เลี้ยง ยกเว้นการเลี้ยงเพื่อเป็นอาหารการเลี้ยงเพื่อใช้แรงงาน การเลี้ยงเพื่อผลิต นม หนัง กระดุก ขน ไช้รัง เลือด เนื้อ น้ำหวาน หรือสัตว์ที่ได้รับอนุญาตให้เพาะเลี้ยงตามกฎหมายว่าด้วยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า หรือ การเลี้ยงเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงทดลองหรือเพื่อการศึกษาวิจัยของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

ในการเลี้ยงสุนัขหรือแมวเป็นสัตว์เลี้ยงแล้วนั้นจึงเกิดความเชื่อมโยงระหว่างผู้เลี้ยงกับสัตว์เลี้ยงที่เลี้ยงมาจึงมีคำกล่าวที่ว่า “Love Me Love My Dog” เป็นคำกล่าวที่ยืนยันถึงความรัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนรักสุนัขกับสุนัขตัวโปรดของเขาจึงไม่แปลกใจที่ผู้เป็นเจ้าของสุนัขจะดูแลเอาใจใส่สุนัขตัวโปรดในเรื่องอาหารการกิน การฝึกสอนนิสัย สุขภาพและการป้องกัน รวมไปถึงการอาบน้ำและการเสริมสวยสุนัขธุรกิจร้านเสริมสวยสุนัขจึงเกิดขึ้นจากความรัก ความเอาใจใส่ ตราบใดที่คนยังรักสุนัข ธุรกิจเสริมสวยสุนัขจะยังคงมีอนาคตที่สดใสต่อไปต้องยอมรับว่าสุนัขหรือแมวเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีกันเกือบทุกบ้านด้วยสภาพของสังคมและความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไป

⁶ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2554). แมว. สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2554, จาก

<http://th.wikipedia.org>

⁷ กองบรรณาธิการ. (2552). ความหมายสุนัข. สืบค้นเมื่อ 4 ธันวาคม 2553, จาก

<http://guru.sanook.com>

ไม่ว่าจะเป็นเวลาการทำงานที่มีมากนักกับสังคมที่มีการแข่งขันกันอย่างมากและตลอดเวลา ความเครียดที่เกิดขึ้นจากการทำงานสัตว์เลี้ยงอาจจะเป็นคำตอบที่ดีสำหรับสังคมในปัจจุบัน ดังนั้น ด้วยความเป็นคนเลี้ยงจึงยอมเป็นเจ้าของเจ้าของไปโดยปริยายความรับผิดชอบของเจ้าของที่มีต่อสุนัขจึง ถือเป็นเรื่องที่สำคัญทั้งเรื่องสุขภาพ คุณภาพชีวิต (quality of life) การฝึกพฤติกรรม และปฏิสัมพันธ์ กับคนอื่นๆ ที่ไม่ใช่เจ้าของและสัตว์อื่นๆ ด้วยความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นเจ้าของอาจจะกินระยะเวลา นาน บางครั้งต้องการความอดทนเหมือนกัน โดยเฉพาะในยามที่เจ็บป่วยหรือพิการ ที่เจ้าของ ต้องมีความรับผิดชอบต่อชีวิตของสัตว์เลี้ยงตลอดไปตลอดอายุของสัตว์เลี้ยงที่นำมาเลี้ยง

สำหรับสุนัขเป็นสัตว์ที่มนุษย์นิยมเลี้ยงเป็นอันดับแรกซึ่งมีลักษณะเป็นสัตว์ที่ชอบไล่ล่า ที่มีความพยายาม อดทน เฉลียวฉลาด โดยธรรมชาติ สุนัขเป็นสัตว์ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มจะสังเกตได้จากสุนัขป่านิยมอยู่รวมกันเป็นฝูง มีการแบ่งหน้าที่กันเลี้ยงลูกอ่อน และออกล่าเหยื่อเป็นอาหาร เมื่อมนุษย์นำมาสุนัขป่ามาเลี้ยง พฤติกรรมบางอย่างของสุนัขป่าจึงเปลี่ยนไป

ในการเคลื่อนไหวสุนัขบางพันธุ์สามารถวิ่งได้เร็วมาก เช่น หม่าป้า ที่วิ่งได้ความเร็ว 56 กิโลเมตรต่อชั่วโมง สายพันธุ์เกรย์ฮาวนด์วิ่งได้เร็วถึง 70 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แม้ว่าสุนัขจะวิ่งได้ไม่เร็วมากเหมือนเสือชีต้าที่วิ่งได้ถึง 129 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่สุนัขมีลักษณะพิเศษคือมีความ อดทนสูงกว่ามันสามารถวิ่งติดต่อกันเป็นระยะทางไกลๆ เพื่อล่าเหยื่อ นอกจากนี้สุนัขยังว่ายน้ำได้ดี โดยใช้หางวกไปมาในน้ำ เช่น สุนัขป่าแควในจีน ฉู่ปุ่น และไซบีเรีย ที่สามารถว่ายน้ำ และดำน้ำ ล่าเหยื่อได้เป็นเวลาหลายนาที่ส่วนความสามารถในการดมกลิ่นของสุนัขถือว่าดีเยี่ยมและ ความสามารถที่น้ำนี้จะแตกต่างกันไปตามสายพันธุ์ แต่ก็คิดว่ามนุษย์ถึงด้านเท่าที่เดียวจึงไม่น่าแปลกใจที่มนุษย์จะนำความสามารถนี้มาใช้ประโยชน์นับไม่ถ้วน เช่น ในฝรั่งเศส และอิตาลีใช้สุนัข ในการค้นหาเห็ด Truffle ที่อยู่ลึกลงไปใต้ดินถึง 30 เซนติเมตร ในประเทศฮอลแลนด์และประเทศ เดนมาร์กใช้สุนัขในการค้นหาแกะสร้อย นอกจากนี้ยังใช้สุนัขในการค้นหาวัตถุระเบิด ยาเสพติด และ คนหายอีกด้วย เพราะองค์ประกอบของกลิ่นต่างๆ คือ โมเลกุลของสารเคมีที่ลอยลอยในอากาศ สุนัขจะได้กลิ่นโดยผ่านทางเนื้อเยื่อภายในจมูก และเนื้อเยื่อ ก็จะส่งข้อมูลของกลิ่นนี้ไปยังสมอง สุนัขได้ พัฒนาทักษะในการดมกลิ่นมาช้านานมาก ว่ากันว่าพื้นที่การดมกลิ่นในจมูกของมนุษย์ ผู้ใหญ่มีประมาณ 3 ตารางเซนติเมตร แต่ของสุนัขเฉลี่ยแล้วมีถึง 130 ตารางเซนติเมตร นอกจากนี้ สุนัขยังมีเส้นประสาทดมกลิ่นมากกว่ามนุษย์มาก คือ มนุษย์มีเส้นประสาทดังกล่าว 5 ล้านเซลล์ แต่สุนัขพันธุ์ดัชชุนมีถึง 125 ล้านเซลล์ พันธุ์พ็อกซ์เทอร์เรีย มี 147 ล้านเซลล์ เยอรมันเชพเพิร์ดมี 220 ล้านเซลล์ จมูกที่เปียกยังช่วยให้การดมกลิ่นดีขึ้น คือ มันจะช่วยซึมซับกลิ่นที่ลอยลอยในอากาศ และส่งต่อไปยังเนื้อเยื่อรับกลิ่นภายในจมูก และไล่กลิ่นเคมีที่ตกค้างอยู่ออก

การได้ยิน เป็นอีกสิ่งหนึ่งสุนัขทำได้ดีกว่ามนุษย์ สุนัขส่วนใหญ่มีหูใหญ่ ที่ประกอบไปด้วย กล้ามเนื้อถึง 17 มัด และสามารถบิดหูไปมาเพื่อรับคลื่นเสียงให้ตรงกับแหล่งที่มาได้โดยมันสามารถรับคลื่นเสียงได้ถึง 35,000 การสั่นสะเทือน (Vibration) ต่อวินาทีโดยเทียบกับมนุษย์ที่ 20,000 ต่อวินาที และแมว 25,000 ต่อวินาที นอกจากนี้มันยังสามารถแยกความแตกต่างระหว่างเสียงต่างๆ ได้ด้วย แต่ที่พิเศษยิ่งไปกว่านี้คือ มันสามารถปิดหูชั้นใน เพื่อที่จะกรองเสียงภายนอกอื่นๆ ที่ไม่ต้องการออกไปเหลือไว้แต่เสียงที่ต้องการเท่านั้นและการมองเห็น สุนัขสายตาไม่คืนักส่วนใหญ่จึงใช้การดมกลิ่นในการล่าสัตว์มากกว่าสายตาแต่ก็มีสุนัขบางพันธุ์ที่ได้พัฒนาความสามารถในการมองเห็น จนสามารถใช้สายตาในการล่าสัตว์ได้ เช่นสายพันธุ์ เกรย์ฮาวน์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามสุนัขไม่สามารถมองเห็นภาพสี ภาพที่มันมองเห็นเป็นโทนสีขาวดำและเทา⁸

แมวเป็นสัตว์อีกประเภทหนึ่งที่นิยมเลี้ยงกันเป็นสัตว์เลี้ยงโดยทั่วไปมีการแบ่งพันธุ์แมวออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ แมวขนยาว (Longhaired cat) และแมวขนสั้น (shorthaired cats) การแบ่งพันธุ์ด้วยวิธีนี้ทำให้จำแนกแมวออกได้ตามลักษณะพันธุ์ที่จำเพาะต่างๆ กัน การจัดจำแนกแมวในยุโรปและสหรัฐอเมริกามีการกำหนดมาตรฐานของพันธุ์แมวที่เป็นที่ยอมรับกัน ทั้งนี้ลักษณะมาตรฐานของพันธุ์ก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยๆ การใช้ชื่อเรียกพันธุ์แมวที่แสดงถึงลักษณะของพันธุ์ที่จำเพาะมีความแตกต่างกันระหว่างในยุโรปและสหรัฐอเมริกา และมีบางพันธุ์มีการจัดจำแนกเฉพาะต่างหากในสหรัฐอเมริกาเท่านั้น แมวมีมากมายหลายพันธุ์ เช่น แมวเปอร์เซีย แมววิเชียรมาศ⁹

กระต่าย จัดอยู่ในไฟลัมสัตว์มีแกนสันหลัง ชั้นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ในวงศ์ Leporidae มีลำตัวขนาดเล็ก ขนปุย หูยาว พบในหลายแห่งของโลก มีสัตว์ 7 สกุล จัดอยู่ในวงศ์ของกระต่ายที่พบอาศัยตามป่าทั่วไปในประเทศไทยมีชนิดเดียว คือ กระต่ายป่า (*Lepus peguensis*) ซึ่งมีขนสีน้ำตาล ใต้หางสีขาว ขุดดินเป็นโพรงอาศัย ส่วนที่นำมาเลี้ยงตามบ้านมีหลายชนิดและหลายสี แต่ที่พบมากจะเป็นสีอ่อนเช่นสีขาว เช่น ชนิด *Oryctolagus cuniculus*¹⁰ ซึ่งสายพันธุ์ของกระต่ายนั้น เช่น (1) กระต่ายไทยเป็นกระต่ายพื้นบ้านของประเทศไทย ลักษณะตัวใหญ่ มีหลากหลายสี ว่องไว ปราดเปรียว หูยาว หน้าค่อนข้างจะกลม มีกล้ามเนื้อขาที่แข็งแรง สามารถกระโดดได้สูง (2) สายพันธุ์ นิวซีแลนด์ ไวท์ แรบบิท เป็นกระต่ายพื้นเมืองของประเทศนิวซีแลนด์ ลักษณะตัวใหญ่กว่ากระต่ายไทย มีขนสีขาวจนถึงเหลืองอ่อนๆ หูยาว ตาแดง มีลักษณะลำตัวอ้วนตัน ใช้สำหรับเป็นอาหารและ

⁸ กองบรรณาธิการ. (2553). ความรู้เกี่ยวกับสุนัข. สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2554, จาก

<http://www.kingdomplaza.com/article/pet/news.php?nid=2>

⁹ แหล่งเดิม.

¹⁰ แหล่งเดิม.

การทดลอง (3) สายพันธุ์ไลอ้อนเฮดท์ เป็นกระต่ายที่ตัวใหญ่ มีขนเป็นแผงคอจึงทำให้ดูเหมือนสิงโต ตัวอ้วน น้ำหนักมาก มีหลายสี (4) เท็ดดีแบร์ เป็นกระต่ายที่มีขนาดกลางๆ มีขนฟูทั่วตัวและมีหลากหลายสี พบได้ง่ายในท้องตลาด (5) สายพันธุ์วี๊ดดี้ทอย เป็นกระต่ายขนาดค่อนข้างเล็ก มีขนนุ่มๆ ฟูๆ กระจายไปทั่วตัว คล้ายๆ เท็ดดีแบร์ แต่จะตัวเล็กกว่ามีหลายสี อาจหาได้ยากกว่าเท็ดดีแบร์ (7) สายพันธุ์เจอร์รี่วี๊ดดี้ทอย เป็นกระต่ายพันธุ์ผสม มีขนนุ่มฟูไปทั่วตัว ตัวเล็ก มีหลากหลายสี ราคาค่อนข้างสูง และหาได้ยากตามท้องตลาด (8) สายพันธุ์มินิลีออป เป็นกระต่ายหูตกชนิดหนึ่ง มีขนาดกลางๆ ลำตัวค่อนข้างอ้วนกลม ขนจะยาว หาเจอได้ง่ายตามตลาด (9) สายพันธุ์ฮอลแลนด์ลีออปกระต่ายหูตกอีกชนิดหนึ่งราคาค่อนข้างสูง มักมีแต่สีพื้นๆ มีขนาดเล็กกว่ามินิลีออป ใบหน้ากลม น่ารัก (10) สายพันธุ์เฟรนช์ลีออปเป็นกระต่ายหูตกพันธุ์ใหญ่ที่สุด ลำตัวอ้วน ต้น ตัวใหญ่มากๆ หาได้ยากในเมืองไทย¹¹

ในด้านผู้ประกอบการที่อยากเปิดธุรกิจจำหน่ายสุนัขควรมีความรู้เรื่องสุนัขดีพอสมควร เช่น สายพันธุ์ ต้นกำเนิดสุนัข รูปทรงสุนัข สภาพเส้นขน นิสัยและความดุร้ายสภาพอากาศที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงเพราะสุนัขแต่ละสายพันธุ์มีความแตกต่างกันตามธรรมชาติของแต่ละพันธุ์ อีกทั้งต้องมีความรู้เรื่องเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ใช้ตัดแต่งขนสุนัขให้เหมาะสมกับสุนัขแต่ละพันธุ์ เป็นคนรักสุนัขการให้บริการ ผ่านการอบรมหลักสูตรเรียนตัดขนสุนัขและเมื่อเรียนจบหลักสูตรแล้วผู้ที่จะดำเนินธุรกิจควรมีการฝึกฝนความรู้จริงสำหรับสัตว์เลี้ยงอย่างอื่นเช่นแมว กระต่ายก็ต้องมีความรู้ในสายพันธุ์เฉพาะของสัตว์เลี้ยงแต่ละชนิด

ในการคัดเลือกสายพันธุ์นั้นหลักการดังนี้ การคัดเลือกเป็นขบวนการที่สัตว์ตัวใดตัวหนึ่งในฝูงมีโอกาสที่จะถูกคัดเลือกไว้เพื่อให้สืบพันธุ์ไปยังชั่วอายุต่อไป การคัดเลือกพันธุ์เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ โดยใช้ร่วมกับแผนการผสมพันธุ์เพื่อให้ได้สัตว์รุ่นต่อไป มีลักษณะที่ดีตามความต้องการมากยิ่งขึ้น ถ้าหากเราทำการคัดเลือกพันธุ์สัตว์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำแล้วเราก็จะได้สัตว์เลี้ยงที่ให้ผลตอบแทนสูงในที่สุดและในการคัดเลือกสายแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

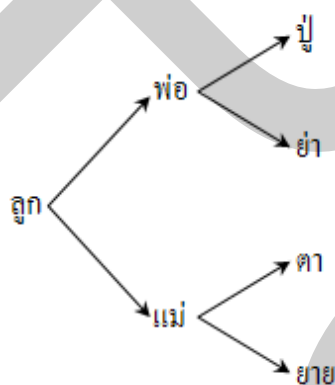
การคัดเลือกโดยธรรมชาติ (Natural selection) ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและในด้านวิวัฒนาการสัตว์ที่แข็งแรงจะมีโอกาสในการถ่ายทอดพันธุกรรมได้มากกว่าพวกที่อ่อนแอ

การคัดเลือกพันธุ์โดยมนุษย์ (Artificial selection) เป็นการคัดเลือกโดยมนุษย์เพื่อให้ได้ลักษณะต่างๆ ตามความต้องการของมนุษย์ โดยใช้เครื่องมือ ไม้เครื่องมือ และวิทยาการ สมัยใหม่เข้ามาช่วย การคัดเลือกโดยมนุษย์มักจะได้สัตว์ที่มีคุณภาพดีให้ผลิตผลสูงและได้ผลรวดเร็วในการคัดเลือก

¹¹ สายพันธุ์กระต่าย. (2554). สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2554, จาก <http://www.thainame.net>

หลักในการคัดเลือกพันธุ์สัตว์การคัดเลือกพันธุ์สัตว์มีหลักในการยึดถือให้ปฏิบัติหลายประการผู้เลี้ยงสัตว์จะยึดหลักการข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมดก็ได้ซึ่งหลักการคัดเลือกพันธุ์สัตว์มีหลักการ ดังต่อไปนี้ คือ การคัดเลือกจากความสามารถของตัวมันเอง (Individual selection) หรือการคัดเลือกความสามารถของสัตว์ทั้งฝูง (mass selection) การคัดเลือกแบบนี้พิจารณาจากลักษณะที่ปรากฏภายนอกของสัตว์ เช่น การให้ผลผลิต ปริมาณน้ำนม การให้ไข่ การคัดเลือกโดยวิธีนี้ต้องพยายามควบคุมอิทธิพลที่เกิดจากสภาพแวดล้อมให้คงที่ วิธีการก็คือคัดเลือกจากสัตว์ที่เลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกันให้มากที่สุด การคัดเลือกจากความสามารถของตัวมันเองจะเกิดผลดีเมื่อลักษณะที่คัดเลือกนั้นมีอัตราพันธุกรรมสูง และลักษณะที่คัดเลือกนั้นต้องปรากฏออกมาในขณะที่สัตว์มีชีวิต

การคัดเลือกจากบันทึกประวัติ (Pedigree selection) เป็นการคัดเลือกโดยอาศัยพิจารณาจากพันธุ์ประวัติหรือบันทึกพันธุ์ประวัติของตนเอง และของบรรพบุรุษคั้งนั้นในการคัดเลือกจึงต้องมีบันทึกพันธุ์ประวัติสมบูรณ์และจะดูพันธุ์ประวัติของบรรพบุรุษย้อนหลัง 2ชั่วอายุ คือ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย

ภาพที่ 2.1 แผนภาพการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น¹²

ในการดำเนินการในการประกอบกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงนั้นจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินการที่อยู่ในความควบคุมของหน่วยงานราชการต่างๆ ดังนั้นก่อนที่จะเริ่มดำเนินการต้องดำเนินการติดต่อ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่อจดทะเบียนพาณิชย์จัดตั้งธุรกิจ โดยทั่วไปธุรกิจด้านบริการอย่างเดียวจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์เว้นแต่มีการขายสินค้าอื่นด้วย

¹² นายคมกริช บุตรอุดม และคณะ. (2551). การคัดเลือกสายพันธุ์สัตว์. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์

ผู้ประกอบการก็ต้องขอจดทะเบียนพาณิชย์ซึ่งผู้ประกอบการสามารถรายละเอียดการจัดตั้งและการขออนุญาตได้ที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ และต้องมีการดำเนินการกับกรมสรรพากร เพื่อดำเนินการทางด้านภาษี ในการยื่นชำระภาษีผู้ประกอบการสามารถติดต่อขอมีเลขและบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีสวมถึงยื่นชำระภาษีได้ที่สรรพากรเขต หรือสรรพากร เขตสาขา กรุงเทพมหานคร ส่วนต่างจังหวัดติดต่อได้ที่สรรพากรอำเภอ

2.1.2 วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ จำหน่ายสัตว์เลี้ยง

ในการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงยังไม่มีมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งผู้บริโภคมีสิทธิตามกฎหมายในการเข้ารับได้รับการคุ้มครองจากการเข้ารับบริการอย่างเป็นธรรมซึ่งสิทธิของผู้บริโภคคือสิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการได้แก่ซึ่งผู้บริโภคมีสิทธิดังนี้

1) สิทธิที่จะได้รับการโฆษณาหรือการแสดงฉลากตามความเป็นจริงและปราศจากพิษภัยแก่ผู้บริโภค รวมถึงสิทธิที่จะได้รับการโฆษณาหรือการแสดงฉลากตามความเป็นจริงและปราศจากพิษภัยแก่ผู้บริโภค รวมถึงสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการอย่างถูกต้องและเพียงพอที่จะไม่หลงผิดในการซื้อสินค้า หรือรับบริการ โดยไม่เป็นธรรม

2) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการได้แก่ สิทธิที่จะเลือกซื้อสินค้าหรือบริการโดยความสมัครใจของผู้บริโภค

3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการได้แก่สิทธิที่จะได้รับสินค้าหรือบริการที่ปลอดภัย มีสภาพและคุณภาพได้มาตรฐาน เหมาะสมแก่การใช้ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สิน ในกรณีใช้ตามคำแนะนำหรือระมัดระวังตามสภาพของสินค้าหรือบริการนั้นแล้ว

4) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา ได้แก่สิทธิที่จะได้รับข้อสัญญาโดยไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจ

5) สิทธิที่จะได้รับการชดเชยค่าเสียหาย เช่นสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและชดเชยความเสียหายเมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

ดังนั้นสิทธิดังกล่าวตามที่กฎหมายบัญญัติจะได้รับผลเต็มที่ต่อเมื่อผู้บริโภคได้ใช้ความระมัดระวังในการซื้อสินค้าและตรวจสอบฉลาก ปริมาณและราคา ว่ายุติธรรมหรือไม่โดยไม่เชื่อถือข้อความในโฆษณาโดยพิจารณาให้รอบคอบและการหาข้อมูลแหล่งกำเนิดว่าเป็นจริงตามที่โฆษณาหรือไม่ในกรณีการเข้าทำสัญญาผูกพันตามกฎหมายโดยลงลายมือชื่อนั้น ผู้บริโภคต้องตรวจสอบซึ่งผู้บริโภคควรทราบข้อมูลว่าสุนัขที่เลี้ยงไว้เป็นเพื่อนเล่น (pet quality) เป็นสุนัขที่มีลักษณะพันธุ์แต่ยังคงมีสายเลือดว่าเป็นสุนัขพันธุ์แท้ไม่มีการผสมข้ามพันธุ์ สุนัขที่เลี้ยงไว้เพื่อประกวด (show quality)

เป็นสุนัขสายพันธุ์แท้ที่มีลักษณะเด่น ถูกตรงตามมาตรฐานพันธุ์ที่กำหนด สุนัขดังกล่าว สืบเชื้อสายของการประกวดตั้งแต่บรรพบุรุษ หรือไม่ก็มีความสมบูรณ์ของสุนัขถูกต้องมากที่สุดซึ่งเป็นคนสมบัติของสุนัขที่ผู้ซื้ออาจใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกซื้อได้ซึ่งผู้ให้บริการต้องเปิดเผยและแนะนำต่อผู้บริโภคเพื่อให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการนำมาประกอบการเลือกซื้อสัตว์เลี้ยงที่ถูกต้อง

สำหรับสายพันธุ์สุนัขที่นิยมนำมาเลี้ยงมีหลายสายพันธุ์ เช่น

1) สายพันธุ์ ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์ เป็น สุนัขขนาดใหญ่ เป็นสุนัขที่ต้องการการออกกำลังกายเป็นพิเศษและรักเด็ก ส่วนสูง 21.5-24.5 นิ้วโดยทั่วไปมีน้ำหนัก 55-75 ปอนด์ วงจรชีวิตประมาณ 10-12 ปี การจัดกลุ่มพันธุ์เป็นสุนัขที่ใช้ในกีฬาล่าสัตว์มีลักษณะหางคล้ายหางตัวนก โคนหางหนาและเรียวจนถึงปลายหางมีขนสองชั้น ชั้นนอกสั้น เหยียดตรง และแน่น ขนชั้นในนุ่มและช่วยปกป้องจากสภาพภูมิอากาศที่เลวร้ายได้ดี สีขนเป็นสีดำ สีเหลือง หรือสีช็อคโกแลต บางครั้งอาจมีจุดขาวบริเวณหน้าอก เป็นสุนัขพันธุ์หนึ่งที่ฝึกง่าย ตื่นตัว กระฉับกระเฉง ช่างประจบใจดี และ ฉลาด สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี เป็นมิตรกับคนและสัตว์อื่น นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการสะกดรอยและการปราบปรามยาเสพติดลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์มีต้นกำเนิดในนิวฟาวแลนด์ ประเทศแคนาดาปัญหาสุขภาพของสายพันธุ์ นี้คือโรคข้อสะโพกห่าง โรคกระดูกอ่อนบวม โรคขาดฮอร์โมนไทรอยด์ โรคจอร์ับภาพเสื่อมเรื้อรัง โรคต่อกระจก โรคลมบ้าหมู

2) สายพันธุ์ โกลเด้นรีทรีฟเวอร์เป็นสุนัขขนาดใหญ่ ส่วนสูงโดยเฉลี่ย 21.5-24 นิ้ว น้ำหนักประมาณ 55-75 ปอนด์ วงจรชีวิต 12-14 ปี การจัดกลุ่มพันธุ์ เป็นสุนัขที่ใช้ในกีฬาล่าสัตว์มีขนชั้นนอกแน่น เงาม หยิกเป็นลอนเล็กน้อย และราบเรียบไปตามลำตัว กันน้ำได้ดี ขนชั้นในแน่นและกันน้ำได้ดีเช่นเดียวกัน มีขนปุกปุยหนาแน่นบริเวณคอ ด้านหลังขาหลัง และหาง และมีขนปุกปุยปานกลางบริเวณด้านหลังขาหน้าและท้อง สีของขนมีหลายเฉดสีต่างกันไป ตั้งแต่สีทองเข้มจนถึงทองเงาน มีลักษณะนิสัยสุภาพ น่ารัก มีเสน่ห์ ขี้เล่น ช่างประจบเอาใจ และเสียสละรักเจ้าของ เป็นสุนัขที่ใจดี ชอบอยู่กับคนและสัตว์อื่น เป็นสุนัขที่มีถิ่นกำเนิดจากเมืองผู้ดีอังกฤษและสก๊อตแลนด์ในราวศตวรรษที่ 19 ได้จากการผสมพันธุ์สุนัขระหว่างพันธุ์นิวฟาวแลนด์ขนเรียบสีเหลืองกับ ทวีควอเตอร์ สแปเนียล ภายหลังได้ผสมกับพันธุ์ไอริช เวทเตอร์ บลัดฮาวด์ และวอเตอร์ สแปเนียล เดิมเป็นสุนัขที่ใช้ในกีฬาล่าสัตว์ โดยนายพรานจะใช้มันชี้อยตามรอย และเก็บเปิดน้ำที่ยังได้กลับมา สำหรับปัญหาสุขภาพของสายพันธุ์ นี้คือโรคข้อสะโพก ข้อศอกห่าง และโรคต่อกระจก โรคขาดฮอร์โมนไทรอยด์ โรคเนื้องอกในต่อมหน้าเหลือง

3) สายพันธุ์เยอรมัน เชพเพอร์ดเป็น สุนัขขนาดใหญ่ เป็นสุนัขที่ต้องการการออกกำลังกายเป็นพิเศษ ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ และเป็นสุนัขเฝ้ายามที่ดีมี ส่วนสูง 22-26 นิ้ว และ

น้ำหนัก 65-95 ปอนด์มี วงจรชีวิต 11-13 ปี ในการจัดกลุ่มพันธุ์เป็นสุนัขอาร์ทักขามีส่วนขน 2 ชั้น ขนชั้นนอกยาวปานกลาง ขนชั้นนอก แน่น หยาบ หยียดตรงและราบไปกับลำตัวปกคลุมขนชั้นใน ที่แน่นและนุ่ม สีขนปกติจะเป็นสีดำกับสีน้ำตาล หรือสีดำล้วน แต่มีบางตัวที่มีสีขาว จมูก ขอบตา และริมฝีปากเป็นสีดำ หางมีขนฟู หูตั้งลักษณะนิสัยจะเป็นสุนัขที่เป็นมิตร เรียบร้อย ขี้เล่น ช่างประจบเอาใจ สุนัขพันธุ์นี้สามารถฝึกให้เชื่อฟังได้ง่ายเพราะฉลาด ตอบสนองไว และมีสมาธิ แต่ต้องได้รับการออกกำลังกายอย่างเพียงพอ ควรแปรงขนให้ทุกวันเพราะสุนัขพันธุ์นี้จะผลัดขน ตลอดปี ต้องการการออกกำลังกายด้วยการเดินไกลๆ เพื่อไม่ให้มันรู้สึกเบื่อและมีพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ มีต้นกำเนิดในราวศตวรรษที่ 19 เพื่อใช้ด้อนฝูงแกะ แต่ในปัจจุบันเนื่องด้วยมันเป็นสุนัขที่ ฝึกง่าย เรียนรู้ได้เร็ว และมีความสามารถหลากหลาย จึงถูกนำไปใช้ในการ ค้นหา ช่วยชีวิต งานตำรวจและทหารและงานตรวจหาวัตถุระเบิด สำหรับปัญหาสุขภาพของสายพันธุ์ โรคข้อ สะโพกและข้อศอกห่าง ท้องร่วงเรื้อรัง โรคท้องมาน โรคกระดูกอักเสบ โรคแก้วตาอักเสบ โรคเลือดไหลไม่หยุด

4) สายพันธุ์ดัชชุน สุนัขพันธุ์ดัชชุนหรือ “สุนัขไส้กรอก” เป็นสุนัขที่มีถิ่นกำเนิดจาก ประเทศเยอรมันนี่ เป็นสุนัขในตระกูลฮาวนด์ ที่มีชื่อเสียงและแปลกพวกหนึ่ง สามารถแบ่งเป็น พันธุ์ย่อยได้ถึง 6 พันธุ์ แตกต่างกันที่ลักษณะขน เช่น ขนสั้น ขนยาว ขนหยิก เป็นต้น สุนัขพันธุ์ดัชชุนเป็นสุนัขขนาดเล็กกะทัดรัด มีน้ำหนักไม่เกิน 12.5 กิโลกรัม ลักษณะที่เด่นมากคือตัวเตี้ย แต่ลำตัวกลมยาว ทำให้ดูคล้ายไส้กรอก หัวยาวปากแหลม ฟันและเขี้ยวแข็งแรง หูใหญ่ห้อยลง ด้านข้าง หางแหลมห้อยลงด้านล่าง มีหน้าอกใหญ่ ทำให้ปอดและหัวใจแข็งแรง และโตพอที่จะลุย เข้าไปในโพรงดินเพื่อหาเหยื่อที่ถูกล่า สามารถทำให้สุนัขตามแก่เจ้าของเมื่อพบเหยื่อ มีสีขนหลายสี สีที่พบบ่อยคือ สีน้ำตาล สีช็อก โกลด์ และสีดำ สุนัขพันธุ์ดัชชุน เป็นสุนัขที่มีสัญชาตญาณในการ คม ฟังเสียง และเคลื่อนไหวที่ตีตลกชนิดหนึ่ง การเลี้ยงดัชชุน ควรระวังกระดูกสันหลังที่ยาวของมัน ให้ดี อย่างหลบหลังบ่อย หรืออย่างให้ถูกกระทบกระแทกจากการกระโดด ดังนั้นจึงไม่เหมาะที่จะ เลี้ยงในบ้านที่มีพื้นต่างระดับ

5) พันธุ์พูเดิ้ล มีทั้งพันธุ์มาตรฐาน สุนัขขนาดใหญ่ พันธุ์เล็กและพันธุ์ตุ๊กตาสุนัขขนาดเล็ก ส่วนสูง 22-27 นิ้ว น้ำหนัก 45-70 ปอนด์ วงจรชีวิต 10-14 ปี การจัดกลุ่มพันธุ์ เป็นสุนัขที่เลี้ยงไว้เป็น เพื่อนมีขนสั้นและเงางาม ขนค่อนข้างละเอียด เรียบ หยาบเล็กน้อยและไม่มีขนปุกปุย สีขนมีตั้งแต่ สีน้ำตาลอ่อนจนถึงน้ำตาลแก่ มีขนสีขาวเต็มบริเวณหน้าอกเรียกว่าสตาร์ ข้อมเท้า และปลายหาง อาจจะมีจุดสีขาวเล็กน้อยบริเวณใบหน้า จมูกจะเปลี่ยนเป็นสีแดงเมื่อมันตกใจเป็นสุนัขที่ขี้ประจบ และตอบสนองไวสุนัขพันธุ์นี้ ปัญหาสุขภาพของสายพันธุ์โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคความผิดปกติ เกี่ยวกับทางเดินอาหาร

6) พันธุ์ชีวาว่าสุนัขขนาดเล็ก เป็นสุนัขเฝ้ายามที่ดี ส่วนสูง 6-9 นิ้ว น้ำหนัก 2-6 ปอนด์ วงจรชีวิต 12-15 ปี เป็นกลุ่มพันธุ์ สุนัขที่เลี้ยงไว้เป็นเพื่อน ชีวาว่ามีต้นกำเนิดจากพันธุ์เตชิจิ ซึ่งเป็นสุนัขพันธุ์เล็กของชนเผ่าอินเดียนแดงตลอดแถบอเมริกากลางในศตวรรษที่ 9 หรืออาจจะถูกนำเข้ามาในอเมริกากลางโดยชาวจีนหรือสเปนชีวาว่าเป็นสุนัขที่เล็กที่สุดในบรรดาสุนัขทั้งหมด และด้วยขนาดเล็ก และการเลี้ยงดูที่ยุ่งยาก มันจึงไม่เหมาะกับครอบครัวที่มีเด็กเล็กๆ สุนัขพันธุ์นี้เหมาะที่จะเลี้ยงไว้เป็นเพื่อนคนสูงอายุ ชีวาต้องการการดูแลประจบประแจงเป็นครั้งคราว พวกมันชอบเดินเล่นระยะทางสั้นๆ ปัญหาสุขภาพของสายพันธุ์นี้คือ โรคกระดูกสะบ้าเคลื่อน ปัญหาเกี่ยวกับหัวใจ¹³

2.1.3 อิทธิพลการคุ้มครองผู้บริโภคกับการประกอบธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

การประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เพื่อควบคุมกำกับให้เกิดความเป็นธรรมทางการค้าและความปลอดภัยในการบริโภคนอกเหนือจากกฎหมายที่ผู้ประกอบการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในร้านสัตว์เลี้ยงต้องปฏิบัติตามเช่นการจัดตั้ง องค์การธุรกิจ การหาเงินทุน การบริหารงาน การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่ผู้ประกอบการต้องคำนึงถึงตั้งแต่กระบวนการผลิต สินค้าหรือบริการในการขออนุญาตตามกฎหมายการกำหนดราคา อาจมีกฎหมายจำกัดเสรีภาพในการกำหนดราคา การจัดจำหน่ายอาจถูกกำกับโดยการขออนุญาต และในส่วนการโฆษณาสินค้าหรือบริการมีกฎหมายควบคุมกำกับการโฆษณาสินค้าบางชนิด

และเมื่อจำหน่ายสินค้าหรือบริการไปแล้วเกิดความเสียหายจากการบริโภคสินค้าหรือบริการนั้น ผู้ประกอบธุรกิจไม่ว่าในฐานะผู้ผลิต ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีก อาจต้องรับผิดชอบหลักเรื่องความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าผู้บริโภคใช้สินค้าหรือบริการนั้นโดยวิธีผิดวิธี

ในเวทีการค้าเมื่อสงครามกลางเมืองกลายสภาพเป็นสงครามเศรษฐกิจการแข่งขันทางการค้ามีความเข้มข้น การกีดกันทางการค้าเป็นอาวุธที่แต่ละประเทศใช้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนในที่สุดมีการปกป้องผลประโยชน์ก็เกิดขึ้นจากความตกลงให้มีองค์การการค้าโลก World Trade Organization หรือที่เรียกว่า WTO เพื่อให้ประเทศสมาชิกได้กำหนดแนวทางที่เป็นธรรมทางการค้าร่วมกัน อันเป็นผลให้กฎเกณฑ์ทางการค้า ที่กำหนดขึ้นภายใต้องค์กร WTO นี้เป็นเกณฑ์สากลใช้ร่วมกันมากขึ้น ดังนั้นการประกอบธุรกิจจึงมีการขยายอาณาเขตมากขึ้นภายใต้หลักการค้าเสรีมากขึ้นและเท่าเทียมกันการทำธุรกิจทั้งภายในประเทศและธุรกิจส่งออกต่างต้องปรับสภาพตามแผนการดำเนินการ ต้องเรียนรู้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัย ความมีมาตรฐานในการผลิต คุณภาพการ

¹³ กองบรรณาธิการ. (2552). ลำดับสายพันธุ์สุนัขยอดนิยม 10 อันดับ. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2554, จาก <http://club.myfri3nd.com/bam/webboard/3944/13571>

รับรองคุณภาพ เช่น มาตรฐาน ISO หรือการดำเนินการผลิตที่คุ้มครองการพิทักษ์สถานะแวดล้อมที่ดี ซึ่งกฎเกณฑ์เหล่านั้นเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคไม่จำกัดเชื้อชาติ สัญชาติ¹⁴

ในเมืองไทยการเลี้ยงสุนัขได้เปิดกว้างสำหรับทุกคนตั้งแต่ผู้ที่มีรายได้น้อยไปจนถึงชั้น วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงจะแตกต่างกันออกไปบ้างก็ตาม ดังนั้น ร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจึงยังเป็นที่ ต้องการของผู้เลี้ยงสุนัขคาดว่าความต้องการซื้อสัตว์เลี้ยงที่ได้คุณภาพและเชื่อถือได้ว่าเมื่อได้ซื้อ สัตว์เลี้ยงจากร้านดังกล่าวเหล่านั้นแล้วจะได้รับสัตว์เลี้ยงที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยและได้รับความ คุ้มครองหากเกิดความเสียหายหรือพบความบกพร่องในสัตว์เลี้ยงเหล่านั้น โดยผู้ประกอบการ ธุรกิจต้องดำเนินการเป็นแนวทางเดียวกัน

2.2 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

มนุษย์กับการบริโภคเป็นของคู่กันมาแต่โบราณสมัยก่อนมนุษย์อยู่รวมกลุ่มเป็นกลุ่ม เล็กๆ ซึ่งอยู่กันเป็นครอบครัวเล็กการบริโภคก็เป็นการผลิตเพื่อบริโภคในครอบครัวของตน ต่อมา ได้มีสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปจึงเปลี่ยนแปลงเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันแต่สินค้าที่นำมาซื้อขาย ก็ยังเป็นสินค้าย่อยๆ ไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยดังเช่นสมัยปัจจุบัน

ต่อมาเมื่อปี 1760 ได้มีการปฏิวัติอุตสาหกรรม (The Industrial Revolution) ทั้งในอังกฤษ และยุโรป เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตโดยเครื่องจักรกลที่มีการผลิตคิดค้น ขึ้นใหม่อย่างมากมาจากเดิมเป็นการผลิตในครัวเรือน ได้จัดตั้งเปลี่ยนเป็นการจัดตั้งโรงงาน อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าในปริมาณมากๆ และลดต้นทุนการ ผลิต ผลการปฏิวัติอุตสาหกรรมทำให้เกิดแนวความคิดว่าระบบการปกครองแบบฟิวดัลทั่วยุโรปที่ ประชาชนอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐ ระบบสังคมที่ผู้ปกครองเป็นผู้ตั้งกฎระเบียบให้ผู้อำนาจ ปกครองปฏิบัติควรได้รับการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดดังกล่าว เชื่อว่ารัฐไม่ควรออกข้อกำหนด ต่างๆ มาจำกัดการประกอบอาชีพของประชาชน ควรปล่อยให้ประชาชนมีเสรีภาพในการประกอบ อาชีพ และรัฐควรทำหน้าที่ในการส่งเสริมมากกว่าการควบคุม ประชาชนควรมีสิทธิเสรีภาพเท่า เทียมกัน มีอิสระในการประกอบอาชีพและทำสัญญาต่างๆ ซึ่งก็ได้รับการยอมรับจากฝ่ายรัฐในเวลา ต่อมา จนเกิดเป็นระบบการค้าแบบเสรีในที่สุด

2.2.1 ทฤษฎีการค้าเสรี (Free-Trade)

สมัยเมื่อการค้าและเศรษฐกิจของโลกยังอยู่ในลักษณะจำกัดเฉพาะวงแคบๆ ในท้องถิ่น หนึ่งหรือในเมืองหนึ่งนั้น สภาพของสินค้าและบริการยังไม่มีความสะดวกสบายช้อนมากนัก เพราะ กระบวนการผลิตยังเป็นแบบง่าย ๆ ตลาดยังเป็นลักษณะแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน (Barter)

¹⁴ สุขุม สุนนิตย์. (2540). คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. หน้า 18-20.

ไม่มีความจำเป็นที่รัฐจะต้องจัดหาเครื่องมือหรือมาตรการทางกฎหมายเป็นพิเศษ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยและเป็นธรรม ทั้งนี้เพราะอิทธิพลของแนวคิดในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยตั้งอยู่บนความมีอิสระและเสรีภาพของบุคคลในการดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกัน ความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคตามหลักประชาธิปไตยนั้น ยังผลให้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (Laissez-Faire) เกิดขึ้นด้วย โดยสมมติฐานที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการเท่ากัน รัฐจะไม่เข้าแทรกแซงเสรีภาพในการตกลงของเอกชน หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าหลักหนึ่งจึงเกิดขึ้นนั่นก็คือ ในการซื้อขายนั้น “ผู้ซื้อต้องระวัง” กล่าวคือ หากมีความเสียหายใดๆ ในทรัพย์สินที่ซื้อขายกันนั้น ความเสียหายนั้นตกเป็นของผู้ซื้อเอง หลักนี้เรียกกันตามภาษาโรมันว่า Caveat Emptor หรือ Let the buyer beware

ในสมัยปัจจุบันเมื่อโลกเจริญมากขึ้นทั้งในด้านวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม ทำให้ระบบเศรษฐกิจ การค้าขายหรือบริการต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปมีกระบวนการผลิตที่ซับซ้อนมากขึ้น การผลิตสินค้าใช้วัตถุดิบในการผลิตที่ทันสมัยเกินกว่าความรู้ธรรมดาของผู้ใช้หรือผู้บริโภคจะตามได้ทัน ผู้ผลิตต่างก็หาวิถีทางทุกวิถีทางที่จะลดค่าใช้จ่ายในการผลิตและเพิ่มผลกำไรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในบางกรณีการขายกำลังการผลิตทำให้ความละเอียดรอบคอบและคุณภาพของสินค้าหย่อนลง ประกอบกับการขยายตัวแห่งการค้าพาณิชย์กว้างออกไปจากระดับหมู่บ้าน เมืองไปสู่ระดับระหว่างประเทศ ทำให้สินค้าในตลาดมีการแพร่กระจายและเพิ่มประเภทหรือชนิดมากยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน หลักที่เคยถือว่าผู้ซื้อจะต้องระวัง จึงขาดความยุติธรรมในแง่ที่ว่า ผู้ซื้อในฐานะผู้บริโภค ไม่อาจปรับตัวให้ทันกับความเจริญทางเทคโนโลยีต่างๆ ได้ความระมัดระวังในระดับธรรมดาไม่อาจช่วยให้ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับเงินที่เสียไป ซ้ำร้ายยังอาจทำให้เกิดอันตรายจากการบริโภคสินค้าที่ซื้อมาได้โดยคาดไม่ถึงด้วย ทำให้ประเทศต่างๆ หันมาพิจารณาถึงสิทธิของผู้บริโภคในอันที่จะได้รับความคุ้มครองและปกป้องรักษาผลประโยชน์เป็นการเฉพาะนอกเหนือจากสิทธิที่จะได้รับค่าเสียหายตามสัญญา หรือสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายในคดีละเมิดตามกฎหมายเดิม ดังนั้นประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย จึงได้มีการออกกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเปลี่ยนแปลงหลักกฎหมายที่เคยมีอยู่เดิมทั้งในแง่ความรับผิดชอบในทางสัญญาหรือละเมิดให้อำนาจต่อการเยียวยาขาดใช้ความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคให้มากขึ้น ทั้งนี้โดยเน้นทั้งด้านการควบคุมกำกับกิจกรรมทางการผลิตโดยรัฐเพื่อป้องกันความเสียหายและการฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อผู้บริโภค (ในบางประเทศ)¹⁵

ในระบบการค้าเสรี (Laissez-Faire) ก่อให้เกิดการแข่งขันในทางการค้า ผู้ผลิตพยายามหาวิธีการผลิตที่สามารถแข่งขันกับผลิตรายอื่น โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ซับซ้อนใช้วัตถุดิบที่มี

¹⁵ สุขุม สุภนิตย์. เล่มเดิม. หน้า 1-2.

ราคาต่ำและผลิตได้ในปริมาณมากๆ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและการพยายามกระจายสินค้าให้สามารถจำหน่ายได้มากที่สุด จนบางครั้งทำให้คุณภาพของสินค้าลดลง ส่งผลให้ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าไปบริโภคได้รับอันตรายจากสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ การเรียกร้องค่าชดเชยความเสียหายดังกล่าว ผู้บริโภคสามารถทำได้หลักกฎหมายเรื่องสัญญาหรือละเมิดซึ่งเป็นเรื่องยากเพราะกระบวนการผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อนไม่สามารถทำให้ผู้บริโภคใช้ความรู้ธรรมดาเข้าใจได้ว่าสินค้านั้นมีความบกพร่องในการผลิตช่วงใด หรือความบกพร่องเกิดจากสาเหตุใด ทำให้นักนิติศาสตร์หันมาพิจารณาถึงแนวคิดที่เป็นที่ยอมรับกันในขณะนั้นว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน เป็นสาเหตุให้เกิดการเอาเปรียบจากผู้ผลิตดังกล่าว จะยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ รัฐควรมีมาตรการอย่างไรเพื่อให้ความคุ้มครองป้องกันและชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ถูกเอาเปรียบและได้รับความเสียหายจากการบริโภคสินค้าที่ไม่มีคุณภาพหรือไม่ เนื่องจากได้สังเกตเห็นว่า แม้จะยอมรับในทางทฤษฎีว่า ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมและถือว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง” ในการซื้อสินค้า แต่โดยสภาพของสังคมแล้ว ประชาชนผู้บริโภทย่อมมีอำนาจในการต่อรองน้อยกว่าผู้ประกอบการ จึงนั้นจึงมีความเห็นว่า จำเป็นที่รัฐจะต้องหามาตรการเข้าไปดูแลช่วยเหลือประชาชนผู้บริโภคมามากขึ้นกว่าเดิม ประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป อเมริกา ได้หันมาพิจารณาถึงสิทธิของผู้บริโภคที่ควรให้ความคุ้มครองนอกเหนือจากสิทธิที่จะได้รับค่าเสียหายตามสัญญาหรือสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายทางละเมิด

2.2.2 ทฤษฎีเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of will)

หลักเสรีภาพในการทำสัญญา แบบอาศัยกลไกตลาด การทำธุรกรรมใดๆ ในการซื้อขายในตลาดผลิตระหว่างหน่วยงานทางธุรกิจกับปัจเจกบุคคลหรือหน่วยงานกับธุรกิจ และในตลาดสินค้าและบริการระหว่างหน่วยธุรกิจกับปัจเจกบุคคล หรือหน่วยธุรกิจกับหน่วยธุรกิจ ย่อมต้องอาศัยนิติกรรมสัญญาทั้งสิ้น หลักกฎหมายสำคัญพื้นฐาน คือหลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of contract) แล้ว หลักกฎหมายสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งสร้างขึ้นมาจากจำกัดหลักเสรีภาพในการทำสัญญา คือ หลักการเจตนาที่ถูกต้องตรงกัน (Doctrine of mirror image) เพื่อให้การแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นนำไปสู่ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร (allocative efficiency) ที่สูงขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งในภาษากฎหมายคือ การแสดงเจตนาของคู่สัญญาจะต้องไม่วิปริตเพราะสำคัญผิดนั่นเอง หากการแสดงเจตนาถูกต้องตรงกันแล้ว รัฐมีหน้าที่ต้องบังคับให้สัญญาเป็นไปตามสัญญาตามหลักสัญญาต้องเป็นสัญญา (Pacta sunt servanda)¹⁶

¹⁶ สักดา ธนิตกุล. (ม.ป.ป.). แนวคิดหลักกฎหมายและคำพิพากษา กฎหมายกับธุรกิจ. หน้า 68.

2.2.3 ทฤษฎีที่มาของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในต่างประเทศ

การเกิดขึ้นของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเกิดจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เกิดช่องว่างขึ้นไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาของสังคมได้ หลักที่ว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง” (Caveat Emptor) หรือ “Let the Buyer Beware” อันเป็นหลักกฎหมายโรมันแต่เดิมที่ยึดถือกัน ในหลายประเทศในภาคพื้นยุโรปเกิดความขัดแย้งกับทฤษฎีกฎหมายพื้นฐานที่มีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความสามารถในการตัดสินใจในการเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการเท่ากัน แต่การที่สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรมได้มีการนำเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงานคนความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความรู้และความสามารถและมีอิสระเท่าเทียมที่จะตกลงให้มีนิติสัมพันธ์กัน เช่นใดก็เปลี่ยนแปลงไป เนื่องด้วยรูปแบบการผลิตสินค้าต่างๆ เป็นไปในเชิงอุตสาหกรรมมีการผลิตสินค้าจำนวนมาก (Mass Production) ทำให้เกิดปัญหาตามมาว่าทุกคนเท่าเทียมกันซึ่งใช้มายาวนานยังคงใช้ได้หรือไม่ เพราะข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ผู้บริโภคไม่สามารถรู้ได้ถึงส่วนผสมหรือวิธีการผลิต อีกทั้งผู้ผลิตก็ไม่ได้จำกัดการขายสินค้าของตน มีการกระจายสินค้าไปในที่ต่างๆ จากการค้าขายระหว่างรัฐต่อรัฐ เมืองต่อเมือง จนในที่สุดผู้ขายกับผู้ซื้อไปใช้จริงๆ อาจไม่เคยพบกันนอกจากนี้ยังมีเรื่องของหลักความรับผิดชอบสัมพันธในสัญญา (Privity Rule) ซึ่งมีผลว่าเฉพาะคู่กรณีในสัญญาคือผู้ซื้อ ผู้ขายในสัญญาเท่านั้น ที่มีสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อกันถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นจากการบริโภคสินค้าตามสัญญาดังกล่าว หากผู้ที่ได้รับความเสียหายมิใช่คู่สัญญา ก็จะไม่มีความรับผิดชอบให้คู่กรณีอีกฝ่ายรับผิดชอบ ดังนั้นความเป็นไปได้ของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริโภคของผู้บริโภคที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญา ก็ย่อมมีมากขึ้นตามมา ทำให้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคถือกำเนิดขึ้น โดยปรากฏในรูปแบบของการเป็นส่วนหนึ่งกฎหมายทั่วไปหรือมีการบัญญัติเป็นกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเทศที่ใช้กฎหมายนั้นมีระบบกฎหมายในรูปแบบใด ถ้าเป็นประเทศในภาคพื้นยุโรปหรือประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากกฎหมายภาคพื้นยุโรป ซึ่งใช้กฎหมายในรูปแบบประมวลกฎหมายด้วยการรับอิทธิพลมาจากกฎหมายของจักรวรรดิโรมันในอดีต ก็จะบัญญัติให้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคอยู่ในรูปลายลักษณ์อักษรเพื่อที่ศาลจะได้นำไปปรับกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่กับประเทศในระบบกฎหมายจารีตประเพณีเช่น สหรัฐอเมริกาหรือสหราชอาณาจักร ศาลเป็นผู้สร้างกฎหมายขึ้นมา

1) ทฤษฎีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law)

วิวัฒนาการของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในระบบ Common Law เกิดจากที่ศาลพยายามจะขยายขอบเขตการคุ้มครองประชาชนให้ได้รับการปกป้องสิทธิของตนมากขึ้นกว่าเดิมทำให้พัฒนาการของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ในระบบนี้มีการเกิดขึ้นของการหลักการรับผิดชอบสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่มีความชำรุดบกพร่องและทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคขึ้นโดย

ไม่จำเป็นต้องให้มีการพิสูจน์ต่างๆ ที่มีความซำรุดบกพร่องและให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องให้มีการพิสูจน์และพัฒนาของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ในระบบนี้มีการเกิดขึ้นของหลักการรับผิดชอบของผู้ผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่มีความซำรุดบกพร่องและให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องให้มีการพิสูจน์และพัฒนาต่อเนื่องมาเป็นกฎหมายความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ (Product Liability Law)¹⁷

ประเทศสหรัฐอเมริกาประเทศอเมริกาได้รับการยอมรับจากหลายๆ ประเทศว่าเป็นประเทศที่ประชาชนมีการตื่นตัวในด้าน “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” อย่างสูง ประชาชนของสหรัฐอเมริกาเป็นพลเมืองที่มีรูปแบบและการดำรงชีวิตที่ผูกพันกับเสรีภาพอย่างมาก เมื่อใดก็ตามที่เกิดการละเมิดสิทธิโดยเฉพาะสิทธิของผู้บริโภค ชาวอเมริกา จะรวมตัวหรือแสดงออกเพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจ ชาวอเมริกันรวมตัวกันแสดงออกเพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจรับผิดชอบ ดังจะเห็นได้จากกรณีที่สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่ประชาชนฟ้องร้องบริษัทผู้ผลิตบุหรี่จนได้รับการชดใช้ในจำนวนเงินที่สูงมาก เนื่องจากระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกาเป็นรูปแบบของกฎหมาย Common law ที่ยึดถือแนวคำพิพากษาของศาลเป็นหลักในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ได้กล่าวเรื่อง “สิทธิ” ของประชาชนพื้นฐานหลักที่เป็นเช่นนี้เพราะประวัติศาสตร์ของชนชาติอเมริกันนี้ความผูกพันเรื่องสิทธิ และ “เสรีภาพ” เนื่องจากต้องผ่านการต่อสู้จนได้รับเอกราช

สิทธิของผู้บริโภคในความเข้าใจของชาวอเมริกาแสดงออกทางรูปธรรมโดยการรวมกันเพื่อสิทธิเรียกร้อง (Active) ให้ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคแก้ปัญหาได้เป็นการรอคอยฝ่ายเดียวโดยถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐทั้งหมด ระบบการค้าของอเมริกาเป็นระบบการค้าเสรี (Free Trade) จนถือได้ว่าเป็นผู้นำแนวคิดเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในปัจจุบัน ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ภายใต้กรอบกฎหมายในการประกอบอาชีพ และจากการที่สหรัฐอเมริกามีรูปแบบการปกครองในลักษณะของสหรัฐ มีรัฐบาลท้องถิ่นที่เรียกว่ารัฐบาลมลรัฐ และรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลสหรัฐ ซึ่งรัฐบาลมลรัฐก็สามารถจะบัญญัติกฎหมายมาเพื่อมาบังคับใช้กับประชาชนในรัฐนั้นๆ ได้ทั้งนี้รูปแบบการปกครองของสหรัฐอเมริการัฐธรรมนูญของอเมริกาซึ่งผู้ร่างได้อธิพลแนวคิดจากแนวคิดของมองเตสกีเออ ผ่านทางหนังสือเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย (The spirit of law) หรือ (l'Esprit des Lois) ซึ่งมองเตสกีเออเห็นว่ารูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดนั้น

¹⁷ วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2544). “เขาฟ้องบริษัทบุหรี่กันอย่างไรในต่างประเทศ” บทบัณฑิตย์, ตอน 4, เล่ม 57 . หน้า 76.

รัฐบาลต้องมีการแบ่งแยกอำนาจการปกครองให้สมดุลกัน แนวคิดดังกล่าวกลายมาเป็นหลักการในการแบ่งแยกอำนาจปกครองออกเป็น 3 อำนาจนี้ ต้องคอยตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจกัน¹⁸

กฎหมายของประเทศอังกฤษว่าด้วยความรับผิดชอบในทางสัญญาเดิมเป็นไปตามสัญญาเดิมเป็นไปตามสัญญาซื้อขายซึ่งหลักว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง” (Caveat Emptor) เพราะในขณะนั้นการผลิตสินค้ายังไม่สลับซับซ้อนผู้ซื้อตรวจสอบสินค้าก่อนซื้อได้ หากเกิดความเสียหายจากการใช้สินค้าก็ถือเป็นเรื่องของผู้ซื้อต้องเคราะห์กรรมไป ต่อมาการผลิตสินค้ามีกรรมวิธีที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ผู้ซื้อไม่สามารถตรวจสอบความชำรุดบกพร่องของสินค้าได้ แนวคำวินิจฉัยของศาลอังกฤษจึงค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางให้ความคุ้มครองผู้ซื้อมากขึ้น จึงได้ตรากฎหมาย The Sale of Goods Act 1893 ซึ่งมีผลรับรองข้อกำหนดโดยปริยายเกี่ยวกับสินค้า และคำรับประกันเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าอันเป็นการลบล้างหลัก “ผู้ซื้อต้องระวัง” แต่กฎหมายดังกล่าวก็ยังไม่สามารถคุ้มครองประโยชน์ให้แก่ผู้บริโภค เพราะผู้ประกอบการก็จะกำหนดข้อยกเว้นหรือข้อจำกัดความรับผิดชอบตนเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคไว้เสมอ ต่อมาในปี 1973 โดยกำหนดให้ข้อกำหนดข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ภายใต้ The Sale of Goods Act 1893 ไม่มีผลแต่ต้องเป็นกรณีการขายเพื่อบริโภค ซึ่งยังต้องมีกฎหมาย The Unfair Contract Term Act 1977 ออกมาประกอบด้วย

ปัจจุบันกฎหมายซื้อขายของกฎหมาย The Sale of Goods Act 1979 ได้กำหนดเงื่อนไขการรับประกันโดยปริยายเกี่ยวกับสินค้าให้ผู้ขายต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อ หากสินค้านั้นมีความชำรุดบกพร่อง 2 ประการ ได้แก่ การรับประกันโดยปริยายว่าสินค้านั้นเหมาะสมสำหรับการใช้ตามเจตนารมณ์และการรับประกันที่แสดงชัดเจนจากผู้ขาย¹⁹

(1) การรับประกันโดยปริยายว่าสินค้านั้นเหมาะสมสำหรับการใช้ตามเจตนารมณ์เฉพาะ (Implied warranty that the goods shall be reasonably fit for particular purpose of Merchantable Quality) โดยประการแรกได้กำหนดไว้ในมาตรา 14 (3) ว่าเมื่อผู้ซื้อแสดงโดยชัดเจนหรือโดยปริยายต่อผู้ขายว่ามีเจตนาหรือวัตถุประสงค์เฉพาะในการซื้อสินค้าเนื่องจากไว้วางใจในความรู้ความชำนาญของผู้ขาย และสินค้านั้นอยู่ในธุรกิจการขายของผู้ขายถือได้ว่าการรับประกันโดยปริยายว่าสินค้านั้นเหมาะสมสำหรับวัตถุประสงค์ดังกล่าว สำหรับในประการหลังได้กำหนดไว้ในมาตรา 14 (2) ว่าในกรณีที่ผู้ขายสินค้าในธุรกิจการขายของตน ให้ถือได้ว่าการรับประกันโดยปริยายสินค้านั้นมีคุณภาพเหมาะสมตามวิสัยของใช้ทั่วไปเว้นแต่ถ้าผู้ซื้อได้ตรวจสอบสินค้าก่อนและ

¹⁸ ปนิธาน ช่อผุก. (2549). อำนาจของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522: ศึกษากรณีการค้าเนคติแทนผู้บริโภค. หน้า 19.

¹⁹ สมชาย จุฑาทิธี. (2542). ปัญหาในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522. หน้า 30-35.

ก่อนความชำรุดบกพร่องนั้นสามารถจะพบได้โดยการตรวจสอบดังกล่าวการรับประกันดังกล่าวนี้เป็นสิ่งเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายซึ่งมีผลเฉพาะคู่สัญญาโดยตรงเท่านั้น การรับประกันมิได้ออนไปตามสินค้า ฉะนั้นหากผู้ที่ได้รับความเสียหาย เป็นเพียงบุคคลภายนอก ก็ไม่อาจใช้เรียกร้องตามหลักการรับประกันนี้ได้

(2) การรับประกันอาจแสดงออกโดยชัดแจ้งจากผู้ขาย เช่นการโฆษณาว่าสินค้ามีคุณภาพอย่างไรอย่างหนึ่ง หากสินค้ามิได้เป็นตามที่รับประกันและเกิดความเสียหายขึ้น ผู้ซื้อก็สามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ขายได้ แต่การใช้สิทธิผูกพันเฉพาะคู่สัญญาโดยตรง เช่นเดียวกับการรับประกันโดยปริยาย แต่หากเป็นกรณีที่ผู้ผลิตได้แสดงโดยแจ้งเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าต่อผู้ซื้อ และผู้ซื้อเชื่อถือตามคำแถลงนั้นจนทำสัญญาแม้จะเข้าทำสัญญาซื้อขายจากผู้ขายปลีก ก็ถือว่าผู้ผลิตได้ทำสัญญาประกอบหรือคำรับประกันประกอบ (Conlateral Contract) ต่อผู้ซื้อด้วยผู้ซื้อย่อมเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ผลิตเช่น คดี well v, Backhand Sand, (1965) 2QB170 ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่า โจทก์ได้ซื้อทรายสำหรับปลูกต้นไม้จากผู้ขาย โดยเชื่อถือในการรับประกันอย่างชัดแจ้งของผู้ผลิตว่าเหมาะสมสำหรับปลูกต้นไม้จากผู้ขายมิได้ให้คำรับประกันด้วยศาลถือว่ากรณีเช่นนี้มีสัญญาประกอบ (Collateral Contract) ที่ทำให้ผู้ซื้อที่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ผลิตได้ตามที่รับประกัน

ความรับผิดชอบในทางสัญญาตามกฎหมายอังกฤษค่อนข้างเคร่งครัดในเรื่องหลักเกณฑ์ความสัมพันธ์ในทางสัญญา (Privity of Contract) ฉะนั้นหากบุคคลผู้ได้รับความเสียหายมิได้อยู่ในฐานะเป็นคู่สัญญา จะเรียกร้องค่าเสียหายต้องเรียกร้องโดยอาศัยหลักในทางละเมิด

2) หลักความรับผิดชอบในทางละเมิด กฎหมายอังกฤษให้ความสำคัญหลักความสัมพันธ์ในทางสัญญา (Privity of Contract) โดยพิพากษาในยุคแรกๆ ที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบจากสินค้า (Products Liability) วินิจฉัยออกมาในแนวที่จะคุ้มครองเฉพาะผู้เสียหายที่มีความสัมพันธ์ทางสัญญากับผู้ขายหรือผู้ผลิตเท่านั้นแม้แต่ความเสียหายในทางละเมิดก็ต้องตีความว่าต้องมีนิติสัมพันธ์ดังกล่าวไว้ในคดี Winterbottom V. Wright (1842) 10 M. & W.f 109 ซึ่งในคดีที่โจทก์ผู้ขับขีรถม้าส่งไปรษณีย์ของกรมไปรษณีย์ ได้รับความเจ็บจากการที่รถม้าส่งไปรษณีย์ของกรมไปรษณีย์ ได้รับความเจ็บจากการที่รถม้าพลิกคว่ำเพราะเพลารถชำรุดบกพร่อง โจทก์จึงมาฟ้องจำเลยซึ่งทำสัญญากับกรมไปรษณีย์ได้รับความเจ็บจากการที่รถม้าพลิกคว่ำเพราะเพลารถชำรุดบกพร่อง โจทก์จึงมาฟ้องจำเลยซึ่งทำสัญญากับกรมไปรษณีย์ว่าจะดูแลซ่อมแซมรถม้าให้อยู่ในสภาพดี โดยโจทก์กับจำเลยมิได้มีนิติสัมพันธ์ใดๆ ต่อกัน ปรากฏว่าคดีนี้ศาลอังกฤษได้พิพากษายกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่าโจทก์

ผู้ซบซื้อซึ่งชำรุดและได้รับบาดเจ็บจะไปฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยมิได้ เพราะมิได้มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน การตัดสินให้จำเลยรับผิดชอบจะทำให้คดีไม่ที่สิ้นสุด เพราะการฟ้องคดีกันเรื่อยไป²⁰

3) ความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคสินค้าหรือบริการมีผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมากผู้บริโภคส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างยากจน ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจทำให้การใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่ดำเนินการได้มากนัก เพราะการดำเนินการใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายของผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่จะดำเนินการได้มากนัก เพราะการดำเนินคดีจะต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาก่อนข้างมาก ประกอบกับหลักกฎหมายที่ใช้ในการดำเนินคดีที่ยังคงยึดทฤษฎีความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (Freedom of Will) และทฤษฎีความรับผิดชอบคู่สัญญา (Privity of Contract) เป็นหลักซึ่งนับเป็นอุปสรรคในการดำเนินของผู้บริโภค

4) ความรับผิดชอบตามสัญญานั้นเกิดขึ้นจากสัมพันธ์ของคู่สัญญาและมีผลผูกพันเฉพาะคู่สัญญาเท่านั้น เนื่องจากคู่สัญญาต่างมีหน้าที่ซึ่งกันและกัน หากฝ่ายใดไม่สามารถปฏิบัติตามหน้าที่ได้ย่อมต้องรับผิดชอบ ดังนั้นความรับผิดชอบในทางสัญญาจะเกิดจากความผิดในการผิดสัญญาหรือเป็นความผิดจากคำรับประกันเกี่ยวกับสินค้าโดยทั่วไปแล้ว ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายประการอื่นอันเป็นผลมาจากสินค้าชำรุดบกพร่อง ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายที่เกิดต่อชีวิตหรือทรัพย์สินแต่ผู้ขายต้องรับผิดชอบถ้าหากมีคำรับประกันคุณภาพของสินค้าอย่างชัดเจนขณะมีการขาย หรือผู้ขายได้ออกรหัสหรือฉลากโดยปกปิดความชำรุดบกพร่องของสินค้า ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายที่เกิดต่อชีวิตหรือทรัพย์สินแต่ผู้ขายต้องรับผิดชอบถ้าหากมีคำรับประกันคุณภาพของสินค้าอย่างชัดเจนขณะมีการขาย หรือผู้ขายได้ออกรหัส หรือฉลาก โดยปกปิดความชำรุดบกพร่องของสินค้า²¹

ส่วนกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นจากสินค้าที่มีการซื้อขายกันก็ต้องพิจารณาตามหลักกฎหมายซื้อขาย ซึ่งปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ และได้บัญญัติหน้าที่ในเรื่องนี้ไว้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย โดยต้องใช้ความระมัดระวังตรวจตราทรัพย์สินที่ซื้อขายกันตามควรแก่กรณี โดยผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ขายให้แก่ผู้ซื้อ กฎหมายจึงวางข้อกำหนดให้ผู้ขายเป็นผู้ต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่อง ซึ่งเป็นข้อยกเว้นของหลักผู้ซื้อต้องระวังตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 472

²⁰ William L. Prosser. (1974). **Handbook of the Law of Torts**. p. 641.

²¹ ปิยะกุล บุญเพิ่ม. (2524). ความรับผิดชอบในการผลิตและจำหน่ายสินค้า. หน้า 148.

5) หลักความรับผิดชอบในการรับประกันเป็นสัญญาว่าจะรับผิดชอบหรือการรับประกันอย่างหนึ่งอย่างใด โดยอาจแบ่งการรับประกันเป็น 2 อย่าง ได้แก่การรับประกันโดยชัดแจ้ง (Express Warranty) และการรับประกันโดยปริยาย (Implied Warranty)

หลักความสัมพันธ์ทางสัญญา (Privity of Contract) เป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของหลักความรับผิดชอบในทางสัญญา ซึ่งถือว่าเฉพาะคู่กรณีในสัญญาเท่านั้นที่จะเรียกร้องให้รับผิดชอบต่อกันได้ เนื่องจากมีเสรีภาพในการเข้าทำสัญญา หากทำสัญญากันเช่นใด ก็ต้องมีผลบังคับกันเช่นนั้น ทุกคนจึงมีหน้าที่ปกป้องประโยชน์ของตนเอง บุคคลอื่นๆ ซึ่งมีได้เป็นคู่สัญญาด้วยไม่อาจเรียกร้องให้มีการรับผิดชอบโดยอาศัยมูลเหตุแห่งสัญญาได้เลย เนื่องจากบุคคลอื่นนั้นมิใช่ผู้ที่แสดงเจตนาและเข้าทำสัญญา จึงถือว่ามิได้เป็นผู้เข้าเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ได้

หลักความสัมพันธ์ทางสัญญา (Privity of Contract) ดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งในการคุ้มครองผู้บริโภคที่ไม่สามารถจะเยียวยาความเสียหายให้กับผู้บริโภค ซึ่งมีได้เป็นคู่สัญญากับผู้ประกอบการโดยอาศัยมูลสัญญา²² ซึ่งหลักเกณฑ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของหลักความรับผิดชอบในสัญญา ถือว่าเฉพาะคู่กรณีในสัญญานั้นที่จะเรียกร้องให้รับผิดชอบต่อกันได้ เนื่องจากเสรีภาพในทางสัญญา ซึ่งถือว่าเฉพาะคู่กรณีในสัญญาเท่านั้นที่จะเรียกร้องให้รับผิดชอบต่อกันได้ เนื่องจากเสรีภาพในการทำสัญญา หากทำสัญญากันเช่นใด ก็ต้องมีผลบังคับกันเช่นนั้น ทุกคนมีหน้าที่ปกป้องประโยชน์ของตนเอง บุคคลอื่นๆ ซึ่งมีได้เป็นคู่สัญญาด้วยไม่อาจเรียกร้องให้มีการรับผิดชอบโดยอาศัยมูลเหตุแห่งการสัญญาได้เลย เนื่องจากบุคคลอื่นนั้นมิใช่ผู้ที่แสดงเจตนาและเข้าทำสัญญาได้เลย เนื่องจากบุคคลอื่นนั้นมิใช่ผู้ที่แสดงเจตนาและเข้าทำสัญญา จึงถือว่ามิได้เป็นผู้เข้าเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ได้

2.2.4 แนวความคิดในการคุ้มครองผู้บริโภค

แนวความคิดในการคุ้มครองผู้บริโภค จากอดีตจวบจนปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ซึ่งอาจแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ได้แก่

1) ช่วงก่อนยุคแห่งการแทรกแซงโดยภาครัฐ (pre-interventionist)

ช่วงเวลาก่อน ค.ศ. 1960 แนวความคิดเกี่ยวกับผู้บริโภคในสหรัฐอเมริกาและในประเทศยุโรปตะวันตกมีอยู่ว่า ผู้บริโภคต้องระมัดระวังในการเลือกซื้อสินค้า มิฉะนั้นแล้วความเสียหายใดๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการใช้หรือบริโภคสินค้านั้นๆ ผู้ซื้อต้องเป็นผู้รับผิดชอบเอง แนวความคิดดังกล่าวตามภาษาโรมันเรียกว่า *caveat emptor* ตามหลักการของปรัชญานี้ บทบาทของรัฐคือเพียงกำกับดูแลให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลที่เพียงพอเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าได้อย่างถูกต้อง โดยการควบคุมดูแลการฉลากและการโฆษณาเป็นหลัก แนวความคิดดังกล่าว

²² สุขุม สุภนิตย์. เล่มเดิม. หน้า 9-10.

จะสอดคล้องกับแนวความคิดพาณิชย์นิยม (mercantilism) ซึ่งเชื่อว่า การแข่งขันในตลาดจะทำให้ผู้บริโภครู้สึกสามารถเลือกซื้อสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพในราคาที่เป็นธรรม อันเป็นที่มาของระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (laissez faire) ตามแนวคิดนี้ รัฐสามารถคุ้มครองผู้บริโภคโดยการมีนโยบายการแข่งขันทางการค้า (competition policy) ที่รักษาและส่งเสริมกระบวนการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรม

2) ช่วงแห่งการแทรกแซงโดยภาครัฐ (interventionist)

ในช่วงทศวรรษ 1960 ปรัชญาในการคุ้มครองผู้บริโภคเปลี่ยนไป ความไม่เท่าเทียมกันในอำนาจต่อรองของผู้บริโภคและผู้ผลิตถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นสาเหตุหลักที่รัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง ได้มีการกล่าวถึง “สิทธิ” ของผู้บริโภคเป็นครั้งแรกในคำปราศรัยของ ประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี ที่สหประชาชาติในปี ค.ศ. 1962 สิทธิดังกล่าวได้แก่

- (1) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคหรือใช้สินค้า
- (2) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารข้อเท็จจริงเพื่อการเลือกซื้อสินค้า
- (3) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสินค้า
- (4) สิทธิที่จะได้รับฟังการร้องเรียน

สืบเนื่องจากคำปราศรัยดังกล่าว ประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศได้ออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค (consumer protection law) เพื่อรับรองสิทธิของผู้บริโภค นอกจากนี้แล้วสมาคมผู้บริโภคในหลายๆ ประเทศ ได้รวมตัวกันจัดตั้งสมาพันธ์ผู้บริโภคที่เรียกว่า IOCU (International Organization of Consumer Unions) ซึ่งมีสถานภาพเป็นองค์กรอิสระ ไม่แสวงหาผลประโยชน์ และไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง ในปัจจุบันองค์กรนี้ซึ่งประกอบด้วยสมาคมผู้บริโภคในประเทศต่างๆ กว่า 200 องค์กร จาก 80 ประเทศเพื่อเป็นการส่งเสริมให้การคุ้มครองผู้บริโภคให้มีความครอบคลุมและแข็งแกร่งยิ่งขึ้น สมาพันธ์ฯ ได้กำหนดสิทธิของผู้บริโภคนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในคำปราศรัยของประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี ไว้อีก 4 ประการ ได้แก่

- (1) สิทธิที่จะได้รับชดเชยค่าเสียหาย
- (2) สิทธิที่จะได้รับการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าและสิทธิของผู้บริโภค
- (3) สิทธิที่จะได้รับบริการสาธารณสุขพื้นฐาน
- (4) สิทธิที่จะอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่สะอาด

มีข้อสังเกตว่า สิทธิของผู้บริโภค 2 ข้อสุดท้าย คือสิทธิที่จะได้รับสาธารณสุขพื้นฐาน และสิทธิที่จะอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่สะอาดนั้น จะแตกต่างกับสิทธิอื่นๆ เพราะจะไม่ใช้สิทธิของผู้บริโภคในการซื้อขายสินค้า แต่จะเป็นสิทธิที่ผู้บริโภคในฐานะพลเมืองของ

ประเทศพึงได้รับ จะเห็นได้ว่าสิทธิของผู้บริโภคตาม ICOU นั้น จะครอบคลุมหลายมิติมากกว่าสิทธิเดิม 4 ประการ ซึ่งเน้นเพียงสิทธิของผู้บริโภคที่เกี่ยวกับการเลือกซื้อและบริโภคสินค้า นับว่าเป็นอีกก้าวหนึ่งของการขยายกรอบของสิทธิของผู้บริโภค

3) ช่วงหลังยุคแห่งการแทรกแซงโดยภาครัฐ (post-interventionist)

ปรัชญาในการคุ้มครองผู้บริโภคที่เน้นบทบาทของภาครัฐได้รับการต่อต้านอย่างมากจากกลุ่ม “เศรษฐศาสตร์ใหม่” ที่คัดค้านการแทรกแซงของรัฐ กลุ่มดังกล่าวมีความเห็นว่า มาตรการที่รัฐใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภคมีลักษณะที่เป็นการแทรกแซงการดำเนินธุรกิจมากกว่าการกำกับดูแล ทำให้ธุรกิจไม่มีความคล่องตัว แนวความคิดดังกล่าวจะเป็นไปตามกระแสหลักของการปฏิรูปการกำกับดูแลเพื่อลดบทบาทของภาครัฐ (deregulation) ที่เริ่มเป็นที่แพร่หลายในช่วงเวลานั้น

การเปลี่ยนแปลงของปรัชญาในการคุ้มครองผู้บริโภคที่คัดค้านการแทรกแซงของรัฐมิได้ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคแต่อย่างใด ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากลุ่มเศรษฐศาสตร์ใหม่นี้ มิได้คัดค้านบทบาทของภาครัฐในการคุ้มครองผู้บริโภค เพียงแต่ตำหนิว่ารัฐมีบทบาทมากเกินไป ทำให้การคุ้มครองผู้บริโภคไม่มีประสิทธิผล ทั้งนี้ดังกล่าวยังมีความเห็นว่าการคุ้มครองผู้บริโภคที่ดีต้องให้ทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภคมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในกระบวนการคุ้มครองผู้บริโภคนั้น อาจอยู่ในรูปแบบของการกำกับดูแล (Self-regulation) โดยความสมัครใจ เช่นการที่ผู้ผลิตจัดตั้งหน่วยทดสอบคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าที่ผลิต การรับรองคุณภาพสินค้า (Warranty) หรือการจัดตั้งหน่วยรับคำฟ้องร้องของลูกค้าโดยหน่วยงานอิสระ (ombudsperson) ถ้าหน่วยงานรับฟ้องร้องดังกล่าวสามารถกำหนดค่าชดเชยความเสียหายแก่ผู้บริโภคได้อย่างยุติธรรม และได้รับความยอมรับจากกลุ่มผู้บริโภคแล้วจะเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐในการคุ้มครองผู้บริโภคได้ แต่ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ การกำกับดูแล²³

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์

ในแนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิภาพของสัตว์ได้มีความสนใจมากขึ้นในสังคมมนุษย์ที่รับรู้ถึงความทุกข์ทรมานโดยที่มนุษย์ ต้องหยุดยั้งการทารุณกรรมสัตว์จึงเกิด “ปัญญาสากกล่าวด้วยสวัสดิภาพสัตว์” ขึ้น ปัญญาสากกล่าวด้วยสวัสดิภาพสัตว์ คือ ข้อตกลงในหมู่ประชาชนและประเทศต่างๆ ที่ยอมรับว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและสามารถรับรู้ถึงความทุกข์ทรมานโดยที่มนุษย์ “ในฐานะมนุษย์ผู้มีความรักความเมตตา” จำเป็นต้องใส่ใจสวัสดิภาพสัตว์ และหยุดยั้งการทารุณกรรมสัตว์ตลอดไป ปัญญาสากกล่าวด้วยสวัสดิภาพสัตว์ (UDAW) เป็นข้อตกลงระหว่างรัฐบาล

²³ สุธีร์ ศุภนิคย์. (2541). การคุ้มครองผู้บริโภค. หน้า 3-5.

ซึ่งไม่มีข้อผูกมัด เป็นชุดของหลักการทั่วไปที่ยอมรับว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเราควรร่วมกันดูแลหลักการเหล่านี้จุดประสงค์ของหลักการนี้ เพื่อให้รัฐบาลมีการพัฒนากฎหมายในการคุ้มครองสัตว์และเพิ่มการรับรู้ในการให้ความสำคัญต่อสัตว์ และสวัสดิภาพสัตว์ไปทั่วโลก ปรักญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ (UDAW) อ้างถึงสวัสดิภาพของสัตว์ที่มีความรู้สึก สัตว์ที่มีความรู้สึกคือความสามารถในการรับรู้ความเจ็บปวด ความหุดหู่ ความทุกข์ทรมาน และความยินดี ผลการวิจัยแสดงว่าสัตว์มีกระดูกสันหลังทั้งหมด และปลาหมึกยักษ์เป็นสัตว์ที่มีความรู้สึก อย่างไรก็ตาม ยังมี การค้นคว้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งขณะนี้ยังไม่มีการยอมรับอย่างเป็นทางการเป็นสากลว่าสวัสดิภาพสัตว์มีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการค้นพบทางด้านวิทยาศาสตร์เรื่องที่สัตว์มีความรู้สึกหรือการตระหนักถึงความเกี่ยวข้องในเรื่องการพัฒนาระหว่างสวัสดิภาพสัตว์และสวัสดิภาพมนุษย์ สวัสดิภาพสัตว์เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับกลยุทธ์ในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ ปรักญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์เป็นส่วนสำคัญของความพยายามระหว่างประเทศในการรับมือกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของมนุษย์ ปรักญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์เป็นตัวแทนของเกณฑ์มาตรฐานโลกสำหรับรัฐบาล โดยมีเป้าหมายสำหรับนำไปปฏิบัติ หรือปรับปรุงมาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์ในประเทศของตน สิ่งนี้ นำไปสู่ความพยายามระดับประเทศในการปรับปรุงอาหารเพื่อความปลอดภัย สร้างสรรค์ระบบการทำฟาร์มแบบยั่งยืน และส่งเสริมสวัสดิภาพสัตว์ที่ดีในเขตแดนของตนสมาคมสัตวแพทย์ และองค์กรรัฐบาลระหว่างประเทศได้รับการเสนอให้มีโอกาสในการมีบทบาทที่สำคัญในการกำหนดอนาคตของสวัสดิภาพสัตว์ในระดับโลก โดยการสนับสนุนความก้าวหน้าของปรักญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ขณะนี้มีจำนวนองค์กรที่สนับสนุนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงองค์กรโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) รัฐบาลสมาคมสัตวแพทย์ และองค์กรรัฐบาลระหว่างประเทศ สัตว์แข็งแรงหรือไม่ สัตว์มีความสุขหรือไม่ สัตว์สามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้หรือไม่ เหล่านี้เป็นข้อสังเกตทางด้านสวัสดิภาพสัตว์ที่ได้เติบโตขึ้นเรื่อยๆ มีหลัก เช่น อิศรภาพ 5 ประการ 1 ที่ใช้ในการวัดกันทั่วโลกองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) กล่าวไว้ว่า “ในการใช้สัตว์จะต้องมีความรับผิดชอบทางด้านจริยธรรม เพื่อให้มั่นใจว่าสัตว์นั้นมีสวัสดิภาพในขอบเขตสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้” (OIE International Animal Health Code พ.ศ. 2549) ปรักญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์แสดงถึงความรับผิดชอบเหล่านี้ และส่งเสริมให้รัฐบาลให้ความสำคัญของสัตว์ภายในอาณาบริเวณของตน

ปรักญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ มีความหมายต่อสัตว์มีผลทำให้สถานะของสวัสดิภาพสัตว์เป็นประเด็นสำคัญของโลก และ ดังนั้นส่งเสริมให้รัฐบาลนานาชาติประเทศทั่วโลกหันมาให้ความสำคัญต่อสวัสดิภาพสัตว์ในประเทศตนเองมากยิ่งขึ้น โดยริเริ่มก่อตั้งกฎหมายและ

กำหนดมาตรฐานว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ หรือมีการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ตระหนักถึงความสำคัญของสวัสดิภาพสัตว์ในฐานะที่เป็นปัจจัยหลักในการกำหนดนโยบายทางด้านมนุษยธรรมและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมต่างๆ หันมาให้ความสำคัญต่อ สวัสดิภาพสัตว์มากขึ้น โดยรวมเรื่องสวัสดิภาพสัตว์เข้าในการพิจารณากำหนดนโยบายและการนำไปปฏิบัติ คุณจะเห็นความสำคัญและดูแลเอาใจใส่สัตว์และสวัสดิภาพสัตว์มากขึ้นการประชุมระหว่างรัฐบาลทางด้านสวัสดิภาพสัตว์ที่กรุงมะนิลา มีรัฐบาลเข้าร่วมประชุม จาก 19 ประเทศ สหรัฐอเมริกาในฐานะผู้สังเกตการณ์ คณะกรรมาธิการยุโรปและไชนัน โดยเนื้อหาหลักของปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ได้รับการลงมติยอมรับที่นี่ มีการจัดตั้งคณะกรรมการรัฐบาลอำนวยการ โครงการปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ จากประเทศออสเตรเลีย เกเนซา สาธารณรัฐเช็ก อินเดีย และฟิลิปปินส์ ที่จะเป็นผู้ดำเนินในภูมิภาคของตนปฏิญญาสากลว่าด้วย สวัสดิภาพสัตว์มีเป้าหมายร่วมกันที่ผู้สนับสนุนทางด้านสวัสดิภาพสัตว์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ จำนวนขององค์กรทางด้านสวัสดิภาพสัตว์มีการเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ทั่วโลกได้ลงชื่อสนับสนุนสัตว์มีบทบาทสำคัญมากในชีวิต ประชากรมากกว่าหนึ่งพันล้านพึ่งพาสัตว์เพื่อการดำรงชีพ มนุษย์นับล้านเลี้ยงสัตว์ไว้เป็นเพื่อน ผู้คนใช้สัตว์เป็นอาหาร สัตว์ป่าช่วยรักษาระบบนิเวศน์การเปลี่ยนแปลงในด้านดีสำหรับสัตว์จะตามมาด้วยการยอมรับเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ การปรับปรุงสวัสดิภาพสัตว์หมายถึงการปรับปรุงสวัสดิภาพของมนุษย์ด้วย การลดความเจ็บปวดที่มนุษย์ทำต่อสัตว์ช่วยให้เรามีสัมพันธภาพต่อสัตว์ที่ดีขึ้นปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ เป็นตัวแทนของการเริ่มต้นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์คุ้มครองสัตว์ทุกชนิด ไม่ใช่แค่หมา แมว หรือ สุนัขจรจัดยังรวมไปถึงสัตว์เลื้อยคุดทุกชนิด สัตว์เลี้ยงคลาน สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์น้ำ สัตว์ปีก และแมลงไม่ว่าจะเลี้ยงเพื่อเป็นเพื่อน เพื่อการบริโภค เพื่อการทดลอง เพื่อการแสดง เพื่อการใช้งาน หรือเพื่อการอย่างอื่น ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนที่มีจุดประสงค์เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์เข้าร่วมด้วย และมีผลบังคับใช้กับทุกคน ไม่ว่าจะป็นเจ้าของสัตว์หรือไม่ก็ตาม และยังขึ้นทะเบียนสถานสงเคราะห์สัตว์ เพื่อกำกับดูแลและให้ความช่วยเหลือสถานสงเคราะห์สัตว์ต่างๆ ในบ้านเมืองเรา มีการจัดตั้งกองทุนป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ซึ่งมิได้มาจากงบประมาณแผ่นดินเพียงอย่างเดียว โดยจะให้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์จ่ายเงินค่าธรรมเนียมบำรุงกองทุนด้วย ห้ามการทารุณกรรมสัตว์ ได้แก่

1) การเขี่ยน ทูบตี ฟัน แหวง เผา ลวก หรือกระทำการอื่นใดในลักษณะที่ได้รับทุกข์เวทนา ซึ่งมีผลทำให้สัตว์เจ็บปวดหรือพิการหรือตาย

2) ใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควร หรือใช้ในการกระทำผิดกฎหมาย หรือใช้ทำงานอันไม่เหมาะสมแก่ประเภท ชนิด และสภาพของสัตว์ หรือใช้สัตว์ทำงานเมื่อสัตว์นั้นเจ็บป่วย ชราอ่อนอายุ ใกล้คลอดหรือพิการ

3) ใช้ยา หรือสารพิษ หรือสารอันตราย เพื่อให้สัตว์ได้รับอันตราย หรือความทุกข์ทรมาน หรือตาย

4) ใช้พาหนะที่ไม่เหมาะสมแก่การขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์ ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน บาดเจ็บหรือตาย

5) เลี้ยงหรือกักขังสัตว์ในที่คับแคบทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานบาดเจ็บ หรือตาย

6) นำสัตว์ที่เป็นอริกันไว้ในที่เดียวกัน

7) พรากแม่และลูกสัตว์ที่ยังไม่หย่านม เว้นแต่มีเหตุอันสมควร

8) ทอดทิ้งสัตว์เพื่อให้พ้นภาระ หรือหน้าที่ดูแล

9) ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน หรือตายจากการอดอยาก ขาดอาหาร น้ำ หรือการพักผ่อน

10) เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ไม่ดูแลรักษาเมื่อสัตว์เจ็บป่วย

11) กระทำการใดๆ ให้สัตว์เสียรูปร่างหรือพิการ โดยไม่จำเป็น

12) นำสัตว์มาต่อสู้ หรือประลองกำลังกัน เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

13) ฆ่า หรือทำร้ายสัตว์ โดยลูกแก่โทษ

14) พันธนาการสัตว์เป็นเวลานานเกินความจำเป็น หรือด้วยเครื่องพันธนาการที่ไม่เหมาะสม

15) ใช้สัตว์เลือดอุ่นที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นเหยื่อ หรือเป็นอาหารสัตว์อื่น

16) บริโภคสัตว์ขณะที่ยังมีชีวิตอยู่

17) สังวาส หรือใช้สัตว์ประกอบกามกิจ

18) กระทำการอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด ยกเว้น

(1) การตัดหู หาง ขน เขา งา เล็บ การตอนสัตว์ และการทำเครื่องหมายที่ตัวสัตว์ตามที่คณะกรรมการกำหนด

(2) การฆ่าหรือการทำลายสัตว์ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยกาฬโรค

(3) การเลี้ยงและการใช้สัตว์ทดลองตามที่คณะกรรมการกำหนด

การควบคุมผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์ กำหนดให้มีการขอใบอนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งสามารถพักใช้และเพิกถอนได้ ส่งเสริมมาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์ สวัสดิภาพสัตว์ (Animal welfare) นั้นเป็นที่รู้จักกันดีทั่วโลก เทียบกับคนก็คงจะคล้ายกับคำว่า

“สิทธิมนุษยชน” นั้นเอง หลักสวัสดิภาพสัตว์ที่ยึดถือกันทั่วโลกมีเพียง 5 ประการ อันได้แก่ ปราศจากความหิวและกระหาย ปราศจากความไม่สบาย ไม่ปลอดภัย ปราศจากความเจ็บปวด การถูกทำร้าย และโรคภัยไข้เจ็บปราศจากการควบคุมมิให้แสดงพฤติกรรมได้ตามธรรมชาติ ปราศจากความกลัวและความเครียดจะเห็นได้ว่าเป็นความหมายที่ค่อนข้างกว้าง และไม่ชัดเจนต่อการปฏิบัติ พระราชบัญญัตินี้จึงต้องทำมาตรฐานเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์โดยละเอียด นั่นเองวิธีการปฏิบัติต่อสัตว์เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อสัตว์และมนุษย์ด้วย สวัสดิภาพสัตว์เกี่ยวข้องกับทั้งทางร่างกายและจิตใจของสัตว์ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญเป็นพิเศษต่อสัตว์ที่มีความรู้สึก ซึ่งได้แก่สัตว์ที่สามารถ มีความรู้สึก รวมทั้งมีความทุกข์ทรมาน ทั้งนี้เนื่องจากมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงถึงการมีความรู้สึกของสัตว์ทั้งหลายทั้งที่มีกระดูกสันหลังและไม่มีกระดูกสันหลัง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สัตว์รวมทั้งผู้คนและสิ่งแวดล้อมได้เช่นเดียวกัน นับว่าเป็นประโยชน์ที่มีความสำคัญต่อสมาชิกของสหประชาชาติและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ (UN Millennium Development Goals) ด้วย โดยประกอบด้วยประโยชน์ด้านต่างๆ ดังนี้สุขภาพมนุษย์ เพราะการดูแลสัตว์เป็นอย่างดี จะช่วยลดความเสี่ยงในการนำเชื้อโรคไปสู่มนุษย์ และอาหารที่เป็นพิษ สายสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ยังมีผลต่อการรักษาโรคด้วยการพัฒนาทางสังคม เพราะทัศนคติและพฤติกรรมของคนที่มีความดีต่อสัตว์จะทับซ้อนอยู่กับทัศนคติและพฤติกรรมของคนที่มีต่อกันและกันด้วยการลดความยากจนและความอดอยาก เพราะการดูแลสัตว์ทั้งหลายอย่างถูกต้องเหมาะสม จะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต และช่วยผู้เลี้ยงสัตว์มีอาหารให้ กับตนเอง พร้อมทั้งครอบครัวและชุมชนการจัดการภัยพิบัติ เพราะสัตว์ทั้งหลายมีความสำคัญต่อชีวิตและการดำรงชีพของมนุษย์ และจะต้องนำมาพิจารณาประกอบในการเตรียมพร้อมและการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติการรักษาสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพราะความรับผิดชอบในการจัดการสัตว์จะมีผลกระทบต่อการใช้ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงของอากาศ มลภาวะ การจัดการน้ำ การอนุรักษ์ถิ่นอาศัยและความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น

วิธีการปฏิบัติต่อสัตว์เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อสัตว์และมนุษย์ด้วย ซึ่งเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของความเข้าใจอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย แต่ปรากฏยังไม่มีการรับรองอย่างเป็นทางการในระดับโลกถึงความสำคัญของสวัสดิภาพสัตว์ดังนั้นจึงน่าจะถึงเวลาที่จะต้องมีการแก้ไขเรื่องนี้ เนื่องจากการมีปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์จะช่วยส่งเสริมให้รัฐบาลของประเทศต่างๆ และหน่วยงานแห่งรัฐทั่วโลกได้ดำเนินการเพื่อสร้างประโยชน์ต่อสัตว์ มนุษย์ และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นประโยชน์ที่สำคัญต่อสมาชิกของสหประชาชาติและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ (UN Millennium Development Goals) ด้วย

นับว่าสัตว์ทั้งหลายมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ทั่วโลกเพราะประชากรของโลกเกือบครึ่งหนึ่งผูกพันอยู่กับการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์ซึ่งมีความสำคัญเนื่องจากเป็นแหล่งอาหาร แรงงานและรายได้ คนเป็นจำนวนล้านๆ ที่มีสัตว์เป็นเพื่อนและมีโอกาสได้ชื่นชมชีวิตสัตว์ป่าซึ่งเป็นการส่งเสริมทั้งสุขภาพทางกายและสุขภาพจิต จากประวัติศาสตร์ทั่วโลกที่ผ่านมาจะเห็นว่ามนุษย์มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโลกของสิ่งมีชีวิต และคนจำนวนมากรู้สึกมีความผูกพันโดยธรรมชาติกับสัตว์อื่นๆ แม้แต่คนในเมืองใหญ่ ซึ่งมักจะไม่ค่อยได้เห็นสัตว์มากนัก ก็ยังได้รับประโยชน์จากผลผลิตของสัตว์และจากความหลากหลายทางชีวภาพในเกือบทุกประเทศจะมีประเพณีทางวัฒนธรรมในเรื่องการปฏิบัติของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ รวมถึงคำสั่งสอนทางศาสนา ซึ่งแสดงว่าสัตว์ทั้งหลายมีความสำคัญต่อมนุษย์เสมอมา ปญฺญานูสากล่าวด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ข้อตกลงในหมู่ประชาชนและประเทศต่างๆ ที่ยอมรับว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ความรู้สึก และสามารถรับรู้ถึงความทุกข์ทรมาน โดยที่เรา “ในฐานะมนุษย์ผู้มีความรักความเมตตา” จำเป็นต้องใส่ใจสวัสดิภาพสัตว์ และหยุดยั้งการทารุณกรรมสัตว์ ตลอดไปมนุษย์ไม่อาจมีความสุขได้ จนกว่าจะมีความเห็นอกเห็นใจเพื่อแผ่ไปยังสิ่งมีชีวิตอื่นทั้งหลาย “คำกล่าวของ ALBERT SCHWEITZER”

ปญฺญานูสากล่าวด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ข้อตกลงในหมู่ประชาชนและประเทศต่างๆ ที่ยอมรับว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ความรู้สึก และสามารถรับรู้ถึงความทุกข์ทรมาน โดยที่เรา “ในฐานะมนุษย์ผู้มีความรักความเมตตา” จำเป็นต้องใส่ใจสวัสดิภาพสัตว์และหยุดยั้งการทารุณกรรมสัตว์ ตลอดไป

สวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) สวัสดิภาพของสัตว์เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ที่ดีทางด้านร่างกายและจิตใจของสัตว์และเกี่ยวข้องกับการพิจารณาวิธีการวิวัฒนาการของสัตว์และสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติของสัตว์ทั้งหลาย เป็นการบรรยายถึงสภาพของสัตว์และผลกระทบอันเกิดจากการดูแลหรือการปฏิบัติต่อสัตว์อย่างไม่ถูกต้องความสำคัญของสวัสดิภาพสัตว์นับว่าเป็นที่ตระหนักกันเป็นอย่างดีอยู่แล้ว จะเห็นได้จากการเน้นย้ำในบทบัญญัติทางศาสนาที่มีอยู่มากมาย และนักปรัชญาทางด้านศีลธรรมจำนวนมาก รวมทั้งนักวิทยาศาสตร์ทางการเมือง ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายและนักเศรษฐศาสตร์ต่างก็เห็นพ้องด้วย งานทางด้านวิทยาศาสตร์มีส่วนอย่างสำคัญต่อความเข้าใจของเราเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์และ ความจำเป็นในการดูแลสัตว์จะเป็นเรื่องที่มีหลักฐานในตัวเองโดยพิจารณาจากขอบเขตที่มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยสัตว์เพื่อเป็นอาหาร เพื่อการดำรงชีพ และเพื่อเหตุผลทางด้านวัฒนธรรมและจิตวิทยา รวมถึงหน้าที่ทางด้านศีลธรรมของมนุษย์ที่จะต้องปกป้องสัตว์ที่อยู่ภายใต้การดูแลของตน ซึ่งส่วนใหญ่จะเห็นได้จากหลักการ “จงดูแลสัตว์ของท่าน แล้วสัตว์ของท่านจะดูแลท่านเอง” อย่างไรก็ตาม มนุษย์มักจะไม่ยอมรับหรือไม่วางแผนเพื่อโอกาสต่างๆดังกล่าว และมนุษย์ยังไม่สามารถดูแลสัตว์ทั้งหลายในยามวิกฤตในกรณีมีเวลาและ

ทรัพยากรอย่างจำกัดและมีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างอื่นที่จะต้องกระทำก่อน ดังนั้นบางครั้งจึงจึงใจปฏิบัติต่อสัตว์อย่างไม่ถูกต้อง บางครั้งมีการละเลยเพราะความจำเป็นเร่งด่วนอย่างอื่น บางครั้งเกิดจากการขาดแคลนข้อมูล และบางครั้งก็เป็นเพราะการขาดแคลนทรัพยากรหรือการเตรียมการที่ดี การจะให้ความสนใจสวัสดิภาพสัตว์อย่างจริงจังจะต้องมีความเข้าใจถึงความต้องการของสัตว์แต่ละประเภท การส่งเสริมการดูแลและการลดการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมให้น้อยลง ซึ่งเรื่องนี้ไม่ได้หมายความว่าบุคคลใดหรือประเทศใดๆ จะให้สิทธิแก่สัตว์หรือยกระดับสถานะของสัตว์ให้เหนือมนุษย์แต่อย่างใด แต่หมายถึงการที่เราถามคำถามต่างๆ ที่สำคัญมากขึ้นต่อมนุษย์จำนวนล้านๆคนทั่วโลก เกี่ยวกับการกระทำของเราที่มีผลต่อสัตว์และวิธีการที่เราจะสามารถลดความทุกข์ทรมานของสัตว์ลงได้ องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (The World Organization for Animal Health-OIE) กล่าวไว้ว่า “ในการใช้สัตว์จะต้องมีความรับผิดชอบทางด้านจริยธรรมเพื่อให้มั่นใจว่าสัตว์นั้นมีสวัสดิภาพในขอบเขตสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้”

ความรู้สึกของสัตว์ (Animal Sentience) ความรู้สึกคือความสามารถในการรับรู้ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน และความชื่นชมยินดี ในขณะที่การถกเถียงเกี่ยวกับความรู้สึกบางครั้งอาจรวมถึงประเด็นอื่นๆ เช่น ความรู้ความเข้าใจที่ซับซ้อนและสติสัมปชัญญะ แต่ประเด็นต่างๆ เหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องมากนักกับการบ่งบอกว่าสัตว์ชนิดใดได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการดูแลหรือการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องดังจะเห็นได้จากนักปรัชญาทางด้านศีลธรรมคือ Jeremy Bentham ที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับสัตว์ทั้งหลายใน พ.ศ. 2532 ว่า “ปัญหาไม่ใช่ว่า สัตว์สามารถให้เหตุผลได้หรือไม่ หรือ สัตว์สามารถพูดได้หรือไม่ แต่ถามว่า สัตว์สามารถรู้สึกทุกข์ทรมานได้หรือไม่” การให้ค่านิยามความรู้สึกว่าเป็นความสามารถที่จะรู้สึกทุกข์ทรมานและความรู้สึกอื่นๆ ได้กลายเป็นวิธีที่นักปรัชญานักวิทยาศาสตร์และรัฐบาลทั้งหลายนำมาใช้

ประเภทของความทุกข์ทรมานได้แก่ ความหิวโหย ความกระหาย ความไม่สบาย ความเจ็บปวด ความคับข้องใจ ความกลัว และความเป็นทุกข์ ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักการ “อิสรภาพ 5 ประการ” นอกจากนั้น ข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ ส่วนมากมักจะเกี่ยวข้องกับ

กับความหิวโหย ความกระหาย และความเจ็บปวดซึ่งแสดงให้เห็นว่าสัตว์มีกระดูกสันหลังทั้งหมดและสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลังบางส่วนมีความคล้ายคลึงกับมนุษย์และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่นๆ คือมีปฏิกิริยาต่อการขาดแคลนอาหารหรือน้ำและต่อสิ่งกระตุ้นที่ไม่น่าชื่นชม เพราะมีประสาทรับความรู้สึกและกระบวนการทำงานที่คล้ายคลึงกันอยู่ภายในระบบประสาทส่วนกลาง อันแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งนับว่าเป็นหลักฐานเด่นชัดว่าสัตว์เหล่านี้มีความรู้สึก และแสดงว่าอย่างน้อยก็มีกระบวนการทางจิตบางอย่างเทียบเท่ากับกระบวนการทางจิตของมนุษย์และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่นๆ ในกลุ่มสัตว์ที่

ไม่มีกระดูกสันหลังหลักฐานที่ดีที่สุดเกี่ยวกับความรู้สึกจะอยู่ในส่วนหัวไปยังหาง เช่น ปลาหมึก ยักษ์และสายพันธุ์สัตว์ที่ใกล้เคียงกันโดยจะมีสมองใหญ่ที่สุดในกลุ่มสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลังทั้งหลาย โดยมีรูปแบบการจัดองค์กรที่ซับซ้อนคล้ายคลึงกับสมองส่วนนอก (Cerebral Cortex) ของสัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง

และมีกระบวนการที่แสดงให้เห็นว่า สามารถมีความรู้สึกเจ็บปวดได้ รัฐบาลต่างๆ ให้ความสำคัญกับหลักฐานนี้อย่างจริงจัง ตัวอย่างเช่น รัฐบาลของสหราชอาณาจักรได้เปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับสำหรับการทดลองในห้องทดลองที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวด ความทุกข์หรือความทรมานแก่สัตว์ ทั้งนี้เพื่อปกป้องปลาหมึกยักษ์และสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่นๆ นับว่าเป็นสาขา งานวิจัยและความรู้ที่เข้มข้นเกี่ยวกับความรู้สึกของสัตว์สายพันธุ์ต่างๆ เป็นงานวิจัยและความรู้ที่จะก้าวหน้าต่อไป

2.3.1 การคำนึงถึงความรู้สึกของสัตว์ (Animal Sentience Matters)

ความเข้าใจที่ว่าสัตว์ทั้งหลายมีความรู้สึกมีความสามารถรับรู้ถึงความทุกข์ทรมานนำไปสู่ความรับผิดชอบที่เราควรปฏิบัติต่อสัตว์อย่างไรตัวอย่างเช่น วิธีปฏิบัติปกติในการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์คือการเข้มนวดในการให้อาหารแก่สุกรตัวเมียเพื่อไม่ให้สุกรอ้วนเกินไป ซึ่งเคยคิดกันว่าสุกรจะเคยชินกับการเข้มนวดนี้ อย่างไรก็ตาม นักวิจัยในเมืองเอเดนเบอร์ก ได้ฝึกสุกรที่ได้รับอาหารในระดับมาตรฐานให้เดินผ่านกระดานให้เดินเครื่องส่งอาหารส่วนเกิน จะเห็นว่าสุกรเดินผ่านกระดานเป็นร้อยๆ ครั้งในการทดสอบสั้นๆ ในช่วงเวลาหนึ่งเวลาใดของวัน นับว่าเป็นหลักฐานที่สำคัญทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงให้เห็นว่าสุกรตัวเมียได้รับความทุกข์ทรมานอย่างต่อเนื่องจากความหิวโหยอย่างมากตลอดเวลา 16 สัปดาห์ที่ตั้งท้อง ที่เลวร้ายไปกว่านั้นก็คือสุกรดังกล่าวจะถูกขังไว้ในคอกแม่สุกรอู้มท้องของแต่ละตัวที่เล็กมาก ซึ่งไม่อาจยับหรือแม้แต่หมุนตัวได้เลย ทำให้มีพฤติกรรมที่หงุดหงิดและเกิดความเครียดอย่างรุนแรง ข้อสรุปทั้งหลายเหล่านี้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง

และนำไปสู่การเริ่มยกเลิกการใช้คอกแม่สุกรในสหราชอาณาจักรเพราะได้เห็นพ้องต้องกันว่าการห้ามไม่ให้สัตว์ที่หิวโหยที่เยวเสาะหาอาหารเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ การใช้ทรงสำหรับขังสัตว์ตั้งครรรภ์ในประเทศสหภาพยุโรปอื่นๆ และประเทศต่างๆ กำลังจะถูกยกเลิกไป และประสบผลสำเร็จในการกลับไปใช้วิธีการเลี้ยงสัตว์โดยการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มแทนการดูแลสัตว์และการลดความทุกข์ทรมานในสัตว์ที่มีความรู้สึกก่อให้เกิดประโยชน์ไม่เฉพาะแก่สัตว์เท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้คนและสิ่งแวดล้อม

2.3.2 สุขภาพของมนุษย์และสวัสดิภาพสัตว์ (Human Health and Animal Welfare)

การปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องหรือการละเลยสัตว์ในหลายๆ ด้านก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ต่อสุขภาพของมนุษย์ ในทางตรงกันข้าม การดูแลสัตว์สามารถลดความเสี่ยงและเพิ่มประโยชน์ให้กับมนุษย์ได้ ปัญหาเร่งด่วนที่สุดก็คือปัญหาเกี่ยวกับเชื้อโรคที่สามารถติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ได้ เชื้อโรคต่างๆ ดังกล่าวบางชนิดมีมาช้านานเช่น โรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตสัตว์ป่า สุนัข และมนุษย์โรคอื่นๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้ ได้แก่ bovine spongiform encephalopathy หรือที่รู้จักกันในชื่อ โรควัวบ้า อย่างไรก็ตามยังมีโรคอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ซ้ำอีก และหนึ่งในโรคดังกล่าวนี้ว่ามีอันตรายมากขึ้นต่อทั้งสัตว์และมนุษย์ทั่วโลกยิ่งกว่าโรคใดๆ ก็คือโรคไข้วัดนกวิธีป้องกันและการปฏิบัติต่อสัตว์ที่ดีขึ้นในแต่ละกรณี จะช่วยลดความเสี่ยงจากโรคเหล่านี้ นั่นก็คือการปรับปรุงสวัสดิภาพสัตว์ และมนุษย์ให้ดีขึ้น ในแต่ละปีโรคพิษสุนัขบ้าคร่าชีวิตผู้คนไปกว่า 55,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากถูกสุนัขกัด แต่ความพยายามในการควบคุมสุนัขก็มักจะเป็นไปอย่างไม่มีเมตตาและไม่ได้ผล เช่นการยิงให้ตายเป็นต้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 เป็นต้นมาเอ็นจีโอ ชื่อ Help in Suffering ทำงานในเมืองชัยปุระ ของประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นเมืองที่สุนัขได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยสุนัขกว่าร้อยละ 50 ในพื้นที่ 8 กม. 14 กม. ได้รับการจับขังด้วยวิธีที่เป็นไปด้วยความเมตตาและได้รับการทำหมัน ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าก่อนจะถูกปล่อยตัวไป ซึ่งไม่เพียงแต่เกิดประโยชน์แก่สุนัขเท่านั้น แต่มีรายงานกรณีของมนุษย์ที่ป่วยด้วยโรคนี้ในโรงพยาบาลลดลงจาก 10 รายใน พ.ศ. 2536 จนไม่มีอีกเลยใน พ.ศ. 2545 และแต่ขณะเดียวกันกลับมีผู้ป่วยด้วยโรคนี้เพิ่มมากขึ้นในพื้นที่นอกเขตดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการเอาใจใส่ต่อความต้องการของสัตว์ จะนำไปสู่ผลลัพธ์เชิงบวกต่อทั้งสัตว์เองและมนุษย์ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย

การดูแลสัตว์ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำให้อาหารมีความปลอดภัย อาหารเป็นพิษนับว่าเป็นปัญหายิ่งใหญ่ในเกือบทุกประเทศ ตัวอย่างเช่น ในแต่ละปี คนอเมริกัน 76 ล้านคนจะติดเชื้อจากกรณีอาหารเป็นพิษ และ 5,000 คน จะเสียชีวิตจากกรณีดังกล่าว แหล่งการติดเชื้อที่สำคัญแหล่งหนึ่งคือผลผลิตจากสัตว์และผลกระทบที่สำคัญก็มาจากรีการดูแลสัตว์ในฟาร์มนั่นเอง สำหรับเชื้อ E.coli นั้นเส้นทางการติดต่อที่สำคัญในมนุษย์คือเนื้อที่ปนเปื้อนมูลสัตว์ ซึ่งการจะเกิดผลกระทบเหล่านี้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับการดูแลสัตว์ว่าได้รับการรักษาความสะอาด มีที่หลบนอนที่แห้งสนิท และได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่แออัด(เพราะอาจมีการสัมผัสกับมูลของกันและกันได้) และได้รับการกำกับดูแลอย่างดีในสถานที่ฆ่าสัตว์หรือไม่ ในทำนองเดียวกัน คนจำนวนมากอาจจะติดเชื้อ salmonella จากเปิด ไก่ และไข่ เปิด ไก่ และไข่ มีโอกาสติดเชื้อได้จากการจัดการ ดังนั้นกระบวนการให้ไก่ตัวเมียขุดอาหารโดยกระตุ้นด้วยไฟฟ้านำไปสู่การออกไปใหม่อีกนั้น การผลิตขนแบบถูกบังคับ นับว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมายในบางประเทศ แต่ถูกกฎหมายในอีกหลายประเทศซึ่งจะทำ

ให้มีการติดเชื่อในใจของสัตว์เหล่านี้เพิ่มมากขึ้นการปฏิสัมพันธ์กับสัตว์ในเชิงบวกจะช่วยส่งเสริมสุขภาพของมนุษย์ด้านอื่นๆ ด้วย การมีสัตว์เลี้ยงนับว่าเป็นผลดีต่อผู้ป่วยบางคนที่พักฟื้นอยู่ในโรงพยาบาล ตัวอย่างเช่น ช่วยทำให้มีการลดการใช้ยา ลดความรุนแรง และลดความพยายามในการฆ่าตัวตายในโรงพยาบาลของกรมสุขภาพจิตเป็นต้น จะเห็นว่าถ้าผู้สูงอายุได้เป็นเจ้าของสุนัขหรือแมวจะมีความเครียดลดลง นอกจากนั้น สัตว์เลี้ยงอาจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพัฒนาการของเด็ก การปฏิสัมพันธ์กับสัตว์นับว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการศึกษาของมนุษย์ด้วย

2.3.3 การพัฒนาทางสังคมและสวัสดิภาพสัตว์ (Social Development and Animal welfare)

ทัศนคติและพฤติกรรมต่อสัตว์นับว่าเป็นแนวทางสำคัญของพัฒนาการของบุคคล สังคมและศีลธรรม ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะไม่แตกต่างจากทัศนคติและพฤติกรรมของคนที่มีความสัมพันธ์กัน แต่คาบเกี่ยวซึ่งกันและกันซึ่งนักปรัชญาทั้งหลายทราบดีมาอย่างน้อย 200 ปี มาจนถึงทุกวันนี้ ผู้นำบางคนให้ความสำคัญในประเด็นนี้ได้แก่ มหาตมะคานธี ซึ่งกล่าวไว้ว่า “ความยิ่งใหญ่และความก้าวหน้าทางศีลธรรมของชาติสามารถตัดสินได้จากวิธีการที่ปฏิบัติต่อสัตว์ทั้งหลาย”

การเพิ่มความสนใจในเรื่องนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งที่เป็นรูปธรรม และการมองโลกในแง่ดีโดยทั่วไปว่าจะก่อให้เกิดความก้าวหน้า ตัวอย่างเช่น เป็นเรื่องที่ได้ชัดเจนว่าถ้าเปิดโอกาสให้นักโทษมีปฏิสัมพันธ์กับสัตว์อาจลดอัตราการกลับไปทำความผิดใหม่หลังจากการปล่อยตัวและหลายประเทศกำลังนำโครงการดังกล่าวมาใช้ นอกจากนั้น ยังมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างการทารุณสัตว์และความรุนแรงระหว่างมนุษย์

ดังนั้นผู้ชายบางคนจะก้าวร้าวต่อผู้หญิงและสัตว์เลี้ยงของตน และผู้หญิงดังกล่าวมักยินดีที่จะไปอยู่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อยุติความรุนแรงถ้าได้มีการจัดหาที่พักอาศัยให้แก่สัตว์เลี้ยงของตน กล่าวโดยทั่วไป จะเห็นว่าประเด็นต่างๆเหล่านี้ เป็นตัวเร่งให้มีการยอมรับคุณค่าของการศึกษาทางด้านมนุษยธรรมมากขึ้นการฟื้นฟูสภาพของนักโทษ (Rehabilitation of Prisoners) เรือนจำจำนวนมากในสหรัฐอเมริกาได้นำโครงการการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักโทษสัตว์มาใช้โดยให้โอกาสในการรับผิดชอบและสอนทักษะในการฝึกสัตว์ เช่น การนำโครงการสัตว์เลี้ยงในเรือนจำ (Prison Pet Partnership Program) มาใช้ในศูนย์ ทักษะสถานหญิงแห่งมลรัฐวอชิงตันตั้งแต่ พ.ศ. 2524 โดยผู้ต้องขังเป็นผู้ฝึกสุนัขเพื่อให้การบริการแก่ผู้พิการ และตั้งแต่เริ่มโครงการได้มีการฝึกสุนัขมาแล้วกว่า 500 ตัว ผู้ต้องขังยังได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการดูแลสัตว์ให้มีคุณภาพดีขึ้น โครงการดังกล่าวเกิดประโยชน์ต่อทั้งสุนัข ผู้รับสุนัข ผู้ต้องขังและสังคมโดยรวม สุนัขเพื่อการบริการเหล่านี้ได้รับการฝึกฝนด้วยต้นทุนที่ลดลงอย่างมากและจำนวนผู้ต้องโทษที่กลับมา

ทำความผิดใหม่ลดน้อยลงจนถึงไม่ปรากฏอีกเลยในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา โดยผู้ต้องโทษที่เข้ามามีส่วนร่วมได้รับการจ้างงานทั้งหมดหลังจากการปลดปล่อย นอกจากนี้เรือนจำในประเทศต่างๆ หลายประเทศมีการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ซึ่งสร้างรายได้ และเรือนจำบางแห่งได้นำโครงการฟื้นฟูมาใช้เกี่ยวกับการดูแลและฝึกม้าด้วย

เกี่ยวกับความเมตตา (Humane Education) ความห่วงใยที่สำคัญในโรงเรียนทั้งหลายในแอฟริกาได้คือการใช้ความรุนแรงในหมู่นักเรียน ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการไม่มีการให้ความเคารพอย่างเหมาะสม จากการสำรวจใน พ.ศ. 2550 ที่โรงเรียนประถมแห่งหนึ่งใกล้เมืองเคปทาวน์พบว่าผู้ปกครองร้อยละ 81 ต้องการให้โรงเรียนช่วยเหลือในการจัดการพฤติกรรมและการมีวินัยในบ้านของเด็ก ในขณะที่จากการถามคำถามกับเด็กอายุ 75 ถึง 11 ปี แสดงให้เห็นถึงความไม่เข้าใจของเส้นแบ่งระหว่างการทำโทษและการใช้กำลังในทางที่ผิดๆ ภายในครอบครัว และต่อสัตว์เลี้ยงของครอบครัวด้วย ขณะนี้นักวิชาการได้หันไปใช้การศึกษาเกี่ยวกับความเมตตาเพื่อปลูกฝังชีวิตเด็กๆ ให้มีความเคารพต่อผู้คนและสัตว์ต่างๆ ด้วย ใน พ.ศ. 2551 จะได้มีการแจกจ่ายหนังสือจากฝ่ายการศึกษาแห่งเวสต์เทิร์นเคป ที่มีบทว่าด้วยการศึกษาเรื่องความเมตตาให้แก่ห้องเรียนทุกห้องเป็นครั้งแรก ส่วนในสหรัฐอเมริกา โครงการที่มีอยู่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของวิธีการให้การศึกษาเรื่องนี้ ในขณะที่สมาคมเพื่อการศึกษาเรื่องความเมตตาและสภาพแวดล้อมแห่งชาติ (The National Association for Humane and Environment Education) ได้ผลิตหนังสือพิมพ์ข่าวที่ชื่อว่าเด็กกับการปกป้องธรรมชาติ (Kids in Nature's Defense: KIND) ซึ่งมีครูจำนวนกว่า 35,000 คน นำหนังสือพิมพ์นี้ไปใช้ในห้องเรียนภายหลังจากการมีส่วนร่วมในหลักสูตร เด็กทั้งหลายจะมีคะแนนในการวัดทัศนคติด้านความเมตตาและทัศนคติด้านความเมตตา จากสัตว์ถึงมนุษย์โดยทั่วไปเพิ่มมากขึ้นส่วนการสำรวจใน พ.ศ. 2549 เกี่ยวกับครูที่ใช้หนังสือพิมพ์ข่าวดังกล่าว พบว่าครูร้อยละ 84 คิดว่าหนังสือพิมพ์ข่าวนี้ช่วยปรับปรุงการปฏิบัติของเด็กๆ ต่อกันและกันให้ดีขึ้นมีการนำหลายประเด็นข้างต้นที่เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลสัตว์มารวมไว้ด้วยกัน เนื่องจากเป็นประเด็นที่ตรงกันกับเป้าหมายต่างๆ ในการพัฒนาแห่งสหประชาชาติเพราะการดูแลสัตว์เพิ่มมากขึ้นจะช่วยส่งเสริมในหลายเป้าหมายดังกล่าวได้โดย

1) การบรรเทาความยากจน ความหิวโหยและอัตราการตายของเด็ก การส่งเสริมสุขภาพของมารดาและการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการต่อสู้กับเชื้อโรคร้ายจะช่วยได้โดยการปรับปรุงทางด้านโภชนาการรวมถึงการใช้ผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์ที่มีสุขภาพดี และสมบูรณ์

2) การต่อต้านโรคร้ายในมนุษย์ จะต้องดำเนินการขจัดโรคร้ายในสัตว์ด้วย

3) การสร้างความมั่นใจด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจด้านการจัดการปศุสัตว์และสัตว์ป่า ตัวอย่างเช่นเลือกระบบการคั่นสู่ทุ่งหญ้ามากกว่าการเลี้ยงสัตว์แบบเร่งรัดในคอก

4) การพัฒนาหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาโดยการส่งเสริมการค้าสินค้าอินทรีย์และสินค้าจากสัตว์ที่ได้รับการเลี้ยงดูภายใต้มาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์ระดับสูง

5) ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศจะได้รับการช่วยส่งเสริมโดยการยอมรับบทบาทและโอกาสของผู้ชายและผู้หญิงในการสวัสดิภาพสัตว์เป็นเรื่องของความห่วงใยระดับโลก และมีความสำคัญในตัวของมันเอง ต่อสัตว์ที่มีความรู้สึกทั้งหลาย ได้แก่สัตว์ที่สามารถรับรู้ถึงความทุกข์ทรมาน หรือ ความยินดี และยังมีความสำคัญต่อมนุษย์ รวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะมนุษย์ผู้ซึ่งมีชีวิตขึ้นอยู่กับสัตว์ และการดูแลสัตว์จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งมนุษย์และสภาพแวดล้อม ดังนั้น จึงถึงเวลาแล้วที่โลกของเราจะต้องรับผิดชอบต่อสัตว์อย่างจริงจัง และถึงเวลาแล้วที่จะประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ดูแลสัตว์ และสนับสนุนบทบาทและโอกาสดังกล่าวอย่างเหมาะสมเพื่อประโยชน์ของทั้งสัตว์และมนุษย์²⁴

²⁴ สมาคมพิทักษ์แห่งโลก. (2552). สวัสดิภาพสัตว์มีความสำคัญ. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2554, จาก

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจ จำหน่ายสัตว์เลี้ยง เปรียบเทียบกับต่างประเทศ

สังคมปัจจุบันสัตว์เลี้ยงมีความใกล้ชิดกับมนุษย์มากขึ้น มีผลให้มีผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเพิ่มมากขึ้นตามลำดับแต่ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ใช้ในการควบคุม กำกับ ดูแลผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้ารับบริการร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ซึ่งหากพิจารณาถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของประเทศไทย ได้เกิดการเจริญเติบโตของธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเป็นจำนวนมาก แตกต่างจากการออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ยังไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน การจะออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้กับประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่ต้องวิเคราะห์ให้รอบด้านโดยการศึกษจากประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมที่ใกล้เคียงกัน และจากสภาพสังคมปัจจุบันของประเทศไทยเองด้วย

สืบเนื่องจากสภาพปัจจุบัน กิจกรรมร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงมีแพร่หลายมากขึ้น ซึ่งผู้ประกอบกิจการร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงได้มีการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงอย่างมากหลายด้าน อันประกอบไปด้วย

การขายอุปกรณ์สัตว์เลี้ยง เช่น แชมพู สบู่ ปลอกคอ เสื้อผ้า เครื่องประดับ สายจูง กรง ตู้ปลา ของเล่น หิน ทราาย ดันไม้ ฯลฯ ส่วนนี้เป็นส่วนของสินค้าฟุ่มเฟือย และสินค้าแฟชั่นมุ่งการตลาดไปที่ผู้บริโภคที่ค่อนข้างมีกำลังซื้อสูง ฐานะปานกลางขึ้นไป และมีความนิยมรองลงมาจากการตัดแต่งขนสัตว์ ซึ่งสินค้าจำพวกดังกล่าวผู้บริโภคยินดีที่จะซื้อให้สัตว์เลี้ยงของตนเองด้วยความพอใจไม่คำนึงถึงราคาที่น่ามาจำหน่าย

กิจการร้านค้าขายอาหารสัตว์ ทั้งอาหารสำเร็จรูป อาหารสด อาหารประจำหรืออาหารเสริม ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้บริโภค เนื่องจากเป็นสิ่งจำเป็นที่สัตว์ต้องใช้ทุกวัน ซึ่งเจ้าของก็มักไม่มีเวลาในการจัดเตรียมอาหารหรือปรุงอาหารเอง จึงต้องพึ่งพาอาหารสำเร็จรูปหรืออาหารสดจากร้านขายอาหารสัตว์ แต่การขายอาหารสัตว์ มีผู้ประกอบการ มากมายเกิดการแข่งขันกันมากขึ้นเมื่อเกิดการแข่งขันกันในด้านราคา จึงอาจทำให้ส่วนผสมของอาหารสัตว์ไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร จึงทำให้บางครั้งก็อาจมีการเสื่อมคุณภาพของอาหาร ทั้งนี้อาหารสัตว์ที่ขายในท้องตลาดก็มีคุณภาพ ตั้งแต่อาหารธรรมดา (Regular grade) อาหารคุณภาพดี (Good quality grade) อาหารคุณภาพพิเศษ (Premium grade) และอาหารคุณภาพพิเศษยิ่ง (Super premium grade) พิเศษ เช่นเดียวกับฟาร์ม

เพาะพันธุ์สัตว์ก็ใช้อาหารคุณภาพพิเศษ ส่วนอาหารคุณภาพพิเศษยี่ห้ออื่นมีผู้น้อยราย ส่วนใหญ่เป็นผู้เลี้ยงที่มีฐานะดีเลี้ยงอยู่ตามบ้านและต้องการส่งเข้าประกวดตามงานประกวด

กิจการขายพันธุ์สัตว์ ทั้งแบบซื้อขาดและฝากขาย หรือรับสั่งจองโดยมีภาพและรายละเอียดพร้อม การขายพันธุ์สัตว์ซึ่งเป็นของมีชีวิตจะมีความยุ่งยากกว่าการขายอุปกรณ์และอาหาร เพราะสัตว์ต้องกินอาหารและขับถ่าย ต้องมีการออกกำลังกาย มีการเจ็บป่วยเสื่อมสลายหรือตายได้ ต้นทุน การขายสินค้าอื่น สัตว์นั้นต้องให้อาหารทุกวันนอกจากนี้สัตว์ยังต้องการพื้นที่อาศัย ยิ่งสัตว์ตัวใหญ่ยิ่งต้องให้พื้นที่มาก ไม่มีที่เก็บสัตว์ ใช้วิธีฝากขายสัตว์

เสริมสวยตัดแต่งทรงขน (grooming) หรือ การอาบน้ำ ตัดแต่งทรงขนสุนัข เป็นงานที่เสริมความงามให้สัตว์เลี้ยงสำหรับเจ้าของที่รักความสวยงาม และให้ความสะอาดกับสัตว์เลี้ยงและเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่นิยมมาเสริมสวยกันมากก็ได้แก่ สุนัข รองลงมาที่เป็น แมว หนู กระต่าย ตามลำดับ สุนัขที่เข้ามาเสริมสวยมากที่สุดคือ พูเดิ้ล รองลงมาเป็น ชิห์สุ ค็อกเกอร์ มอลทิส ยอร์กเชียร์ ปอมเมอเรเนียน และพันธุ์อื่นๆ การตัดแต่งขนให้สวยขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ที่สำคัญคือตัวสัตว์เองต้องให้ความร่วมมือ คือ ต้องนั่งพอให้ตัดขนได้ ซึ่งช่างตัดขนต้องมีเทคนิคการจัดการ มิให้เกิดบาดแผลได้ และอุปกรณ์การตัดต้องเป็นอุปกรณ์ที่มีคุณภาพด้วยงานที่ได้จึงออกมาดี

รับฝากสัตว์เลี้ยง เมื่อเจ้าของต้องไปไกลจากที่เลี้ยงสัตว์ โดยจะรับฝากไว้เลี้ยงดูและให้อาหาร ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ก็ต้องประกอบด้วยความพร้อมของสถานที่และการจัดการที่ดี ต้องมีสถานที่กว้างขวาง จัดแบ่งเป็นห้องให้เหมาะสม ปรับตามขนาดสัตว์ได้หลายขนาด สะอาดและน่าอยู่

รักษาสัตว์ป่วย ในลักษณะคลินิกหรือโรงพยาบาล ซึ่งต้องมีบุคลากรเป็นสัตวแพทย์เท่านั้นจึงสามารถดำเนินการได้ และต้องมีการขออนุญาตตั้งเป็นสถานพยาบาลสัตว์ด้วย ซึ่งร้านส่วนใหญ่บุคคลที่ทำธุรกิจส่วนนี้ เพราะจะทำให้ร้านของเขาครบวงจรและบุคลากรที่เป็นสัตวแพทย์และเครื่องมือทางการแพทย์หรือบางทีก็จัดบริการกับคลินิกที่อยู่ใกล้เคียงเพื่อสามารถส่งลูกค้าไปใช้บริการซึ่งกันและกันได้

3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแลผู้ประกอบการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงตามกฎหมายไทย

ปัจจุบันประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอันจะสามารถใช้บังคับเป็นมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม ดูแลผู้ประกอบการ ดังนั้นเมื่อมีปัญหาอันเกิดจากการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจึงมีความจำเป็นต้องนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงอันมีอยู่หลายฉบับและแต่ละฉบับก็มีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้ที่แตกต่างกันมาใช้บังคับ เช่น พระราชบัญญัติ

การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 5 เหตุร้ายคาญ มาตรา 25 และหมวด 6 การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ มาตรา 29 และมาตรา 30 และกฎหมายท้องถิ่นเช่น ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2545

เนื่องจากการแพร่กระจายของโรคติดต่อจากสัตว์เลี้ยงสู่คนเกิดมากขึ้น โดยการแพร่กระจายนั้นอาจเกิดได้หลายทาง ได้แก่ การสัมผัสโดยตรงกับสัตว์เลี้ยงหรือกับวัตถุสิ่งของที่ปนเปื้อนมูลของสัตว์เหล่านั้น ซึ่งโรคติดต่อจากสัตว์เลี้ยงสู่คนถือเป็นปัญหาและเป็นภัยต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนมากจึงมีออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อจากสัตว์เลี้ยงสู่คน คือพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499

3.1.1 พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499

ในการให้บริการร้านสัตว์เลี้ยงในปัจจุบันมีการใช้กลยุทธ์ดึงดูดใจผู้บริโภคหลายประการโดยแข่งขันกันในด้านต่างๆ อีกทั้งต้องแข่งขันในการโฆษณาร้านให้มีความน่าสนใจมากขึ้นในการที่จะจูงใจผู้บริโภคให้เข้ามาใช้บริการให้มากขึ้นดังนั้นจึงมีหลากหลายในการให้บริการซึ่งไม่ได้มีข้อกำหนดการประกอบการเพื่อหาผลกำไร เริ่มต้นการจดทะเบียนพาณิชย์ “ผู้ประกอบการพาณิชย์” อันได้แก่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งประกอบกิจการอันเป็นพาณิชย์กิจ เมื่อจดทะเบียนแล้วสามารถประกอบกิจการตามขอบวัตถุประสงค์ได้

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ โดยทั่วไป ธุรกิจด้านบริการอย่างเดียวจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำการจดทะเบียนพาณิชย์ เว้นแต่มีการขายสินค้าอื่นด้วยผู้ประกอบการก็ต้องขอจดทะเบียนพาณิชย์ซึ่งการขอจดทะเบียนพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนคือ บุคคลธรรมดาคนเดียว หรือหลายคน (ห้างหุ้นส่วนสามัญ) หรือนิติบุคคลรวมทั้งนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่มาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย ซึ่งประกอบกิจการอันเป็นพาณิชย์กิจตามที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดกิจการที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศให้ผู้ประกอบการดังต่อไปนี้ ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ คือ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 บัญญัติไว้ ข้อ 4 ภายใต้บังคับของข้อ 5 ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจดังต่อไปนี้ ยกเว้นผู้ประกอบการพาณิชย์กิจที่เป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ทุกท้องที่ที่ราชอาณาจักรต้องจดทะเบียนพาณิชย์

- 1) ผู้ประกอบการกิจการโรงสีข้าวและโรงเลื่อยที่ใช้เครื่องจักร
- 2) ผู้ประกอบกิจการขายสินค้าไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่างคิดรวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งขายได้เงินตั้งแต่ 20 บาท ขึ้นไปหรือมีสินค้าดังกล่าวไว้เพื่อขายมีค่ารวมทั้งสิ้นเป็นเงินตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป
- 3) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนค้าต่างซึ่งทำการเกี่ยวกับสินค้าไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่างก็ตามและสินค้านั้นมีค่ารวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งวันใดเป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป
- 4) ผู้ประกอบหัตถกรรมหรืออุตสาหกรรมไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่างก็ตาม และขายสินค้าที่ผลิตได้ คิดราคารวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งวันใดเป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไปหรือในวันใดมีสินค้าที่ผลิตได้มีราคารวมทั้งสิ้นตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป
- 5) ผู้ประกอบกิจการขนส่งทางทะเล การขนส่งโดยเรือกลไฟหรือเรือยนต์ประจำทาง การขนส่งโดยสารรถไฟ การขนส่งโดยสารรถราง การขนส่งโดยสารยนต์ประจำทาง การขายทอดตลาด การรับซื้อขายที่ดิน การให้กู้ยืมเงิน การรับแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศการซื้อหรือขายตัวเงิน การธนาคาร การประกันภัย การทำโรงรับจำนำ และการทำโรงแรม และในข้อ 5 ของประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะส่วนบุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ดังนี้
  - (1) ขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แอ็บบันทึก วีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง
  - (2) ขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี
  - (3) ซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการ โดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
  - (4) การให้บริการอินเทอร์เน็ต
  - (5) การให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย
  - (6) การบริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
  - (7) การผลิต รับจ้างผลิต แผ่นซีดี แอ็บบันทึก วีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง

(8) การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต

(9) การให้บริการฟังเพลง และร้องเพลงโดยคาราโอเกะ

(10) การให้บริการเครื่องเล่นเกมส์

(11) การให้บริการตู้เพลง

(12) โรงงานแปรรูปภาพ แกะสลัก และการทำหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่งงาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้างและของประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) ในข้อ 6 ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ตามข้อ 4 และข้อ 5 ยื่นขอจดทะเบียนพาณิชย์ ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ที่สำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่ หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดเฉพาะในท้องที่นอกเขตเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

ถ้าสำนักงานแห่งใหญ่ของผู้ประกอบการพาณิชย์กิจตั้งอยู่ในต่างประเทศ และมาตั้งสำนักงานสาขาเพื่อประกอบการพาณิชย์กิจในประเทศไทย สำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่รับผิดชอบของสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ใดก็ให้จดทะเบียนพาณิชย์ ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในเขตท้องที่นั้น

ในการขออนุญาตจดทะเบียนประกอบกิจการพาณิชย์นั้นเอกสารที่ต้องใช้ในการกิจการในการจดทะเบียนตั้งใหม่ มีเอกสารดังนี้

1) คำขอจดทะเบียน แบบ ทพ.

2) หลักฐานการประกอบคำขอ ได้แก่

(1) สำเนาบัตรประจำตัวของผู้ประกอบการพาณิชย์กิจ หรือ หุ่นส่วนผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการในประเทศไทย (กรณีเป็นนิติบุคคลต่างประเทศ) ซึ่งรับรองความถูกต้องโดยเจ้าของบัตรประจำตัว

(2) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

(3) กรณีเป็นนิติบุคคลต่างประเทศให้ส่งเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

ก. สำเนาเอกสารแสดงการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ ทุน ที่ตั้งสำนักงาน รายชื่อกรรมการ และอำนาจกรรมการ

ข. หนังสือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการในประเทศ

ค. ใบอนุญาตทำงานของผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการในประเทศ (กรณีเป็นบุคคลต่างด้าว)

ง. ใบอนุญาตประกอบธุรกิจของต่างด้าว หรือหนังสือรับรองการใช้สิทธิตามสนธิสัญญา (ถ้ามี)

เอกสารตาม ค. และ ง. หากทำขึ้นในต่างประเทศ จะต้องมีคำรับรองของโนตารีพับบลิก หรือบุคคลซึ่งกฎหมายของประเทศนั้นๆ ตั้งให้เป็นผู้มีอำนาจรับรองเอกสาร พร้อมด้วยคำรับรองของเจ้าหน้าที่กงสุลหรือสถานทูตไทย

ในกรณีประกอบพาณิชย์กิจการขาย หรือให้เช่า แผ่นซีดี แอปบันทึก วิกิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวิกิทัศน์ระบบดิจิทัลเฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง ต้องแจ้งข้อมูลและส่งเอกสารประกอบเพิ่มเติม ดังนี้ แผ่นที่แสดงสถานที่ซึ่งใช้ประกอบพาณิชย์กิจการเป็นปกติสำเนาหนังสืออนุญาต หรือหนังสือรับรองให้เป็นผู้จำหน่ายหรือให้เช่าสินค้าดังกล่าวจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ของสินค้าที่ขายหรือให้เช่า หรือ สำเนาใบเสร็จรับเงินตามประมวลรัษฎากร หรือหลักฐานการซื้อขายจากต่างประเทศในกรณีประกอบพาณิชย์กิจการค้าอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี ต้องดำเนินการและให้ส่งเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

ตรวจสอบและเรียกพยานหลักฐานแสดงจำนวนเงินทุน กรณีเป็นนิติบุคคลให้ยกเว้นเนื่องจากนายทะเบียน สามารถตรวจสอบหลักฐานแสดงจำนวนเงินทุนของนิติบุคคลได้จากระบบคอมพิวเตอร์อยู่แล้ว สำหรับบุคคลธรรมดา ให้เชิญผู้ประกอบการมาให้ข้อเท็จจริงของแหล่งที่มาของเงินทุน หรือชี้แจงเป็นหนังสือพร้อมแนบหลักฐานดังกล่าวแทนก็ได้

หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ประกอบพาณิชย์กิจการ หลักฐานการประกอบอาชีพหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบหรือกรรมการผู้มีอำนาจของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท แล้วแต่กรณีพาณิชย์กิจการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นการเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขายให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แอปบันทึก วิกิทัศน์ แผ่นวิกิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวิกิทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง

ขายอัญมณีหรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณีซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบริการเป็นตลาดในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ตการให้บริการฟังเพลงและร้องเพลง โดยคาราโอเกะการให้บริการเครื่องเล่นเกม การให้บริการตู้เพลงโรงงานแปรรูปภาพ แกะสลัก และการทำหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่งงาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้างในส่วนค่าธรรมเนียมการขอดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 จะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามประเภทของการ

ดำเนินการดังต่อไปนี้ จดทะเบียนพาณิชย์ตั้งใหม่ 50 บาท ส่วนการจดทะเบียนอื่นๆ ต้องเสียค่าธรรมเนียม ดังนี้

- 1) จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการจดทะเบียน ครั้งละ 20 บาท
- 2) จดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ 20 บาท
- 3) ขอให้ออกใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์กิจ 30 บาท
- 4) ขอตรวจเอกสารของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ครั้งละ 20 บาท
- 5) ขอให้เจ้าหน้าที่คัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสาร ฉบับละ 20 บาท

กำหนดระยะเวลาการจดทะเบียนพาณิชย์ การจดทะเบียนพาณิชย์ตั้งใหม่ ต้องจดทะเบียนภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่มประกอบกิจการ ส่วนการเปลี่ยนแปลงรายการที่จดทะเบียนไว้แล้ว ต้องจดทะเบียนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

การเลิกประกอบกิจการ ต้องจดทะเบียนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เลิกประกอบกิจการ กรณีใบทะเบียนพาณิชย์สูญหายต้องยื่นขอใบแทนภายใน 30 วัน นับแต่วันสูญหาย

ส่วนในหน้าที่ผู้ประกอบการต้องขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนภายในกำหนด ระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นต้องแสดงใบทะเบียนพาณิชย์ หรือใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ ณ สำนักงานในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย

ต้องจัดให้มีป้ายมีชื่อที่ใช้ในการประกอบกิจการไว้หน้าสำนักงานแห่งใหญ่และสำนักงานสาขาโดยเปิดเผยภายใน 30 วัน ตั้งแต่วันที่จดทะเบียนพาณิชย์ ป้ายชื่อให้เขียนเป็นอักษรไทย อ่านง่ายและชัดเจนจะมีอักษรต่างประเทศในป้ายชื่อด้วยก็ได้ และจะต้องตรงกับชื่อที่จดทะเบียนไว้ หากเป็นสำนักงานสาขาจะต้องมีคำว่า “สาขา” ไว้ด้วย ต้องไปให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการจดทะเบียนตามคำสั่งของนายทะเบียนและต้องอำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเข้าทำการตรวจสอบในสำนักงานของผู้ประกอบการ

ในส่วนบทกำหนดโทษในประกอบกิจการโดยไม่จดทะเบียน แสดงรายการเท็จ ไม่ยอมให้ถ้อยคำ ไม่ยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบในสำนักงาน มีความผิดต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 2,000 บาท กรณีไม่จดทะเบียนอันเป็นความผิดต่อเนื่อง ปรับอีกวันละไม่เกิน 100 บาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ²⁵

²⁵ มาตรา 19 ผู้ประกอบพาณิชย์ผู้ใด

(1) ไม่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(2) แสดงรายการเท็จ หรือ

(3) ไม่มาให้ นายทะเบียนพาณิชย์สอบสวน ไม่ยอมให้ถ้อยคำ หรือ ไม่ยอมให้ทะเบียนพาณิชย์หรือ

ถ้าใบทะเบียนพาณิชย์สูญหายไปยื่นคำร้องขอใบรับแทน หรือไม่แสดงใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ที่สำนักงานที่เห็นได้ง่าย ไม่จัดทำป้ายชื่อ มีความผิดปกติไม่เกิน 200 บาท และถ้าเป็นความผิดต่อเนื่อง ปรับอีกวันละไม่เกิน 20 บาท จนกว่าจะไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ผู้ประกอบการซึ่งกระทำการถือ โกงประชาชน ปนสินค้าโดยเจตนาทุจริตปลอมสินค้า หรือกระทำการทุจริตอื่นใดอย่างร้ายแรง ในการประกอบกิจการ จะถูกถอนใบทะเบียนพาณิชย์ เมื่อถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์แล้วจะประกอบกิจการต่อไปไม่ได้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะสั่งให้รับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่

ผู้ประกอบการที่ถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์แล้วยังฝ่าฝืนประกอบกิจการต่อไป มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือทั้งจำทั้งปรับ

กฎหมายกำหนดว่าชื่อนิติบุคคลจะต้องไม่พ้อง หรือมีชื่อเรียกขานตรงกันหรือคล้ายคลึงกับชื่อนิติบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว จึงมีระเบียบกำหนดว่าก่อนยื่นจดทะเบียนจะต้องขอจองชื่อก่อนเมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะใช้ชื่อนั้นได้ซึ่งหลักเกณฑ์ในการจองชื่อนิติบุคคล

ชื่อนิติบุคคลต้องไม่มีคำหรือข้อความใด ดังต่อไปนี้รายนามพระเจ้าแผ่นดินมหีสรีราชทายาท หรือพระบรมวงศานุวงศ์ ในพระราชวงศ์ปัจจุบัน เว้นแต่จะได้รับพระบรมราชานุญาต

ชื่อกระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานหรือ องค์การของรัฐ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงที่เกี่ยวข้อง

ชื่อประเทศ เว้นแต่จะได้ระบุไว้ต่อท้ายชื่อ และอยู่หน้าคำว่า “จำกัด”

ชื่อที่อาจก่อให้เกิดสำคัญผิดว่า รัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน หรือองค์การของรัฐทั้งของประเทศไทยหรือต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศเป็นเจ้าของหรือผู้ดำเนินการ

ชื่อที่ขัดต่อแนวนโยบายแห่งรัฐ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ชื่อซึ่งมีคำว่า “บริษัทมหาชนจำกัด” หรือ “บริษัทจำกัด (มหาชน)” หรือ “บมจ” หรือชื่อที่คล้ายกันหรือเรียกขานคล้ายกับคำเช่นนั้น

ชื่อภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีความหมายหรือทำให้เข้าใจได้ว่า ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ กิจการประกันภัย กิจการจัดหางานและกิจการคลังสินค้า เว้นแต่จะได้แสดงหลักฐานการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจดังกล่าวได้จากส่วน ราชการที่เกี่ยวข้อง

มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และในกรณีตาม (1) อันเป็นความผิดต่อเนื่องกัน ให้ปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งร้อยบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ชื่อที่เหมือนหรือมีเสียงเรียกขานตรงกันกับชื่อห้างหุ้นส่วนหนังสือบริษัทสนธิหรือบริษัทที่ได้ยื่นจดทะเบียน หรือนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนไว้ก่อนแล้วซึ่งอาจทำให้เกิดความหลงผิดได้

ชื่อที่อาจก่อให้เกิดความสำคัญผิด หรือ การหลอกลวงประชาชนเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลักษณะ วัตถุประสงค์ หรือฐานะของกิจการ หรือในประการอื่นๆ

ชื่อห้างหุ้นส่วนบริษัททั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จะต้องมีการออกเสียงตรงหรือมีความหมายตรงกับชื่อภาษาไทย นิติบุคคล และชื่อภาษาต่างประเทศให้มีการออกเสียงตรงหรือมีความหมายตรงกับชื่อภาษาไทย ในกรณีเป็นบริษัทมหาชนจำกัดต้องเขียนชื่อภาษาต่างประเทศเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น

ชื่อที่ส่วนราชการขอความร่วมมือไม่ให้ใช้คำหรือภาษาต่างประเทศที่มีความหมายดังต่อไปนี้ เป็นส่วนหนึ่งของชื่อห้างหุ้นส่วนและบริษัท

- 1) ทหารผ่านศึก อผศ. ผ่านศึก นอกประจำการ
- 2) ทหารหรือตำรวจ
- 3) กู้เกียรติไทย
- 4) แห่งชาติ แห่งประเทศไทย ชาติไทย
- 5) พุทธมณฑล
- 6) บริษัทจังหวัด บริษัทพาณิชย์จังหวัด
- 7) ชื่อองค์กรระหว่างประเทศ เช่น UN UNO UNESCO
- 8) ออสเตรเลีย เฮาส์
- 9) สวิส หรือ สวิต
- 10) นิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรมทั่วไป เขตอุตสาหกรรมส่งออกอาเซียน
- 11) ศูนย์หัตถกรรมภาคเหนือ ศูนย์หัตถกรรมภาคใต้ ศูนย์หัตถกรรมภาคตะวันออก ศูนย์หัตถกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 12) มหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบัน โรงเรียน การศึกษา และคำอื่นๆ ในภาษาอื่นที่มีความหมายดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- 13) อปพีช ไซโล หรือห้องเย็น
- 14) ตลาดกลาง
- 15) เรดิโอ ไทยแลนด์
- 16) ทางด่วน หรือทางพิเศษ
- 17) ออมสิน
- 18) ไทยไฟโกลีเทียม

19) ไฟโตซีเซล

20) ไฟโตลู

21) ไฟโตเลียม

วิธีการจองชื่อนิติบุคคลและการกรอกแบบพิมพ์วิธีการจองชื่อนิติบุคคลสามารถจองชื่อนิติบุคคลได้ตามวิธีการดังนี้ในทางระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) โดยให้ลงทะเบียนได้ที่ยื่นแบบจองชื่อนายทะเบียนวิธีการกรอกแบบพิมพ์ทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ให้กรอกรายละเอียดลงในแบบที่ปรากฏในจอคอมพิวเตอร์ยื่นแบบจองชื่อนายทะเบียน ให้ดำเนินการ ดังนี้ให้เริ่มก่อนการกรอกกรณผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการแล้วแต่กรณี กรอกรายละเอียด ชื่อที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้และเป็นผู้ลงลายมือชื่อในแบบจองชื่อนิติบุคคลที่นายทะเบียนกำหนดขึ้น โดยนำไปยื่นด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่น ระบุชื่อผู้รับมอบอำนาจพร้อมผนึกอากรแสตมป์ 10 บาท ยื่นขอจองชื่อนายทะเบียนจำนวน 2 ฉบับ

การขอจองชื่อนิติบุคคลจะต้องเป็นภาษาไทยและให้ระบุภาษาต่างประเทศเป็นอักษรโรมันด้วยทุกครั้ง

ในกรณีตั้งใหม่ถ้าไม่ได้ระบุประเภทนิติบุคคล จะนำไปจดทะเบียนนิติบุคคลประเภทใด หรือนำไปจดทะเบียนที่สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทใดก็ได้กรมสรรพากร

เพื่อดำเนินการทางด้านภาษี ในการยื่นชำระภาษี ผู้ประกอบการสามารถติดต่อขอมิเลขประจำตัวผู้เสียภาษี รวมถึงยื่นชำระภาษีได้ที่กรมสรรพากรเขต หรือสรรพากรเขตสาขา กทม. ส่วนต่างจังหวัดติดต่อได้ที่กรมสรรพากรอำเภอหรืออำเภอสาขาผู้มีสิทธิขอใช้บริการขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร

บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย แต่ไม่รวมถึงนิติบุคคลที่เกิดจากการควบกิจการ

ผู้ให้บริการต้องยื่นคำร้องขอมิเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ ได้รับจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

ผู้ให้บริการยื่นคำขอมิเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร คลิกเลือกบริการอิเล็กทรอนิกส์ เลือก ขอมิเลขประจำตัวผู้เสียภาษี

ขั้นตอนการขอมิเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรบันทึกเลขทะเบียนนิติบุคคล และวันที่จดทะเบียนนิติบุคคลกรอกรายการข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องลงในคำร้องขอมิเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรประเภทนิติบุคคล เช่นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ รอบระยะเวลาบัญชี ลักษณะการเป็นนิติบุคคล รายละเอียดกรรมการผู้มีอำนาจจัดการจะได้รับหมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรให้ทราบทันที กรมสรรพากรจะส่งบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีทางไปรษณีย์ภายใน 7 วันทำการ นับแต่วันยื่นคำร้อง

กรณีผู้เสียหายยังไม่ได้รับบัตรประจำตัวผู้เสียหายอากรตามเวลาที่กำหนดไว้ ให้ติดต่อสำนักงานสรรพากรพื้นที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่

ตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 หน่วยงานที่รับจดทะเบียนการค้าคือ "นายทะเบียนพาณิชย์" หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้มีหน้าที่รับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้²⁶

ในส่วนบทกำหนดโทษในประกอบกิจการโดยไม่จดทะเบียน แสดงรายการเท็จไม่ยอมให้อัยคำไม่ยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบในสำนักงานมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท กรณีไม่จดทะเบียนอันเป็นความผิดต่อเนื่องปรับอีกวันละไม่เกิน 100 บาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

3.1.2 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ผู้ประกอบการที่เปิดธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในร้านสัตว์เลี้ยง ต้องมีคุณสมบัติคือ ต้องมีความพร้อม ใจรัก มีเงินทุน มีความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์เป็นอย่างดี แม้ไม่เคยเลี้ยงมาก่อน ซึ่งเป็นความรู้ทั่วไป ที่ผู้ประกอบการทุกร้านต้องมี นอกจากนี้ต้องมี ความรู้พิเศษ เช่น มีความรู้ทางช่างอยู่บ้าง เพราะอุปกรณ์หลายอย่างเป็นอุปกรณ์ที่คิด ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ ถ้ามีความคิดสร้างสรรค์ ก็จะสามารถสร้างความแตกต่างจากร้านอื่นได้ คนไทยเลี้ยงสัตว์ตามแฟชั่น การมีอุปกรณ์แปลกแตกต่างจากคนอื่นจึงถือเป็นหน้าเป็นตา หรืออาจมีความชำนาญเฉพาะทาง เช่น เป็นผู้เพาะพันธุ์สัตว์ ก็จะสามารถเสนอขายพันธุ์สัตว์อย่างน่าเชื่อถือกว่า พ่อค้า ขายเป็นทั่วไป หรือนักตัดแต่งขนมีอาชีพที่ชนะการประกวด มีรางวัลเป็นเครื่องประกันคุณภาพหรือเป็นนักวิชาการด้านสัตว์เลี้ยง ที่สามารถแนะนำ การดูแลสัตว์ได้ จะได้รับความเชื่อถือจากผู้ประกอบการที่เป็นคนทั่วไป โดยมีขั้นตอนในการดำเนินธุรกิจ ดังนี้

การขออนุญาต ของบางอย่างในร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ต้องขออนุญาตก่อนขาย เช่น หากภายในร้านการสะสมอาหารสัตว์เพื่อจำหน่ายต้องขออนุญาตกับกรมปศุสัตว์ หรือ ปศุสัตว์จังหวัด อาหารสำหรับสุนัขและแมวต้องมีทะเบียน แต่อาหารสำหรับนก หนู ปลาสวยงาม สัตว์เลี้ยงคลาน

²⁶ มาตรา 19 ผู้ประกอบพาณิชย์กิจผู้ใด

(1) ไม่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(2) แสดงรายการเท็จ หรือ

(3) ไม่มาให้นายทะเบียนพาณิชย์สอบสวน ไม่ยอมให้อัยคำ หรือ ไม่ยอมให้ทะเบียนพาณิชย์หรือ

พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบตามมาตรา 17

มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และในกรณีตาม (1) อันเป็นความผิดต่อเนื่องกัน ให้ปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งร้อยบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ยังไม่มี การบังคับเรื่องทะเบียน อุปกรณ์ส่วนใหญ่ เช่น กรง ตู้ปลา ปลอกคอ เสื้อผ้า ที่นอน ไม่ต้องขออนุญาตขาย ส่วนวัสดุสิ้นเปลืองบางอย่างต้องมีใบอนุญาต เช่น แชมพู ถ้าเป็นแชมพู ธรรมดาไม่มีส่วนผสมที่ควบคุม ก็ขายได้โดยเสรี แต่ถ้าเป็นแชมพู ที่ใช้ขจัดเห็บหมัดที่ต้องมีเลข ทะเบียน อย. (คณะกรรมการอาหารและยา) อาจต้องมีใบอนุญาตให้มีและขายได้ ยารักษาโรค สำหรับสัตว์ต้องมีทะเบียนและต้องมีใบอนุญาต ให้ขายด้วยสัตว์เลี้ยงที่จะนำมาจำหน่ายเมื่อนำสัตว์ เลี้ยงมาเลี้ยงภายในร้านจำหน่ายนั้น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้กำหนด มาตรการป้องกันและให้อำนาจ เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญที่อาจเกิด จากการเลี้ยงสัตว์กล่าวคือพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับความเดือดร้อนที่เกิดแก่บริเวณ ใกล้เคียง ว่าเป็นเหตุรำคาญในหมวด 5 (เหตุรำคาญ) มาตรา 25 ในกรณีที่มีเหตุรำคาญอันอาจ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

1) การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรือ อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

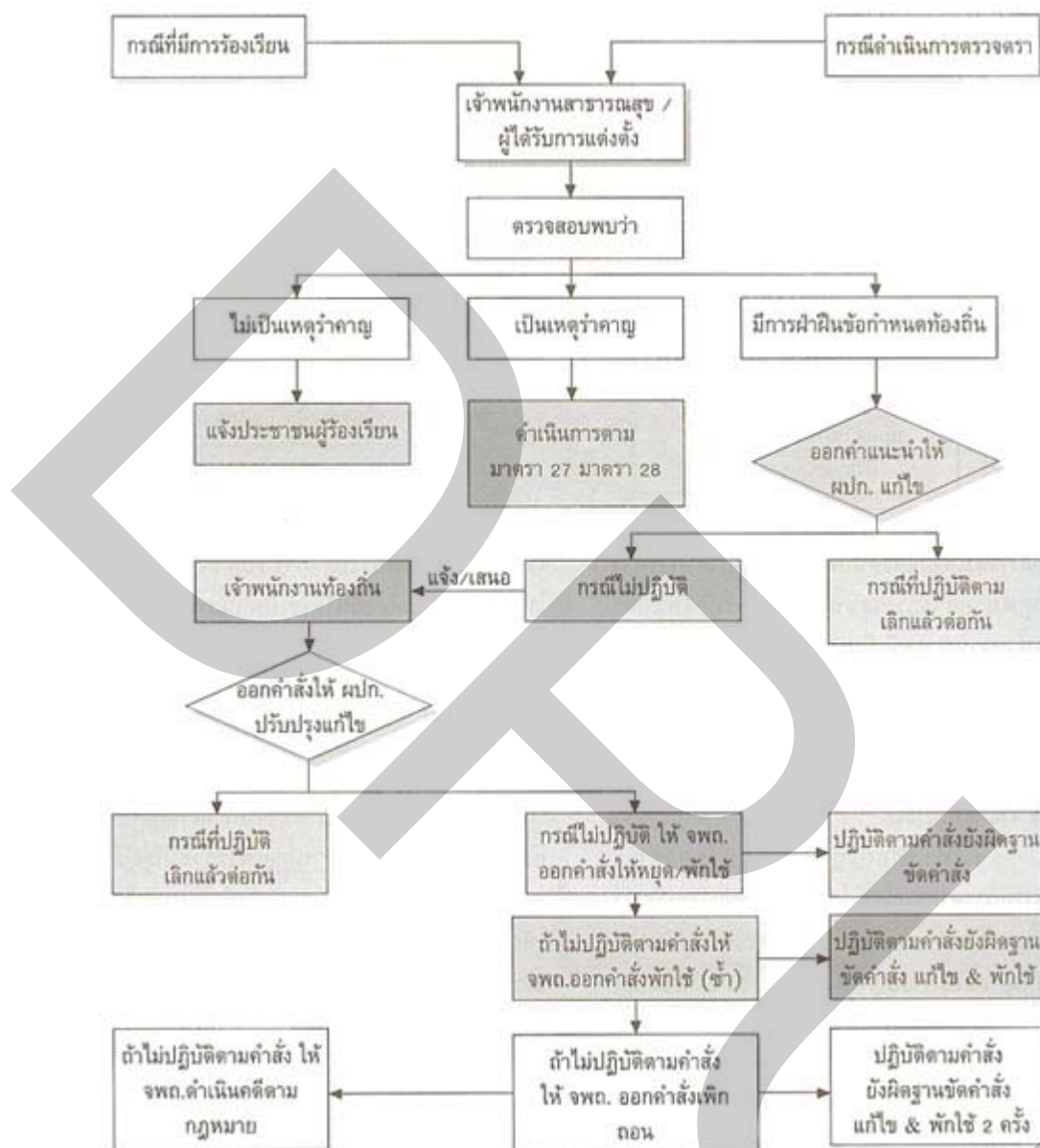
2) อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ ประกอบการใด ไม่มีการ ระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษ หรือมีแต่ไม่มีการ ควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างเพียงพอ จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจ เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ในส่วน of พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข มาตรา 26 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะ หรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดจนการดูแลปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดา ถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่างๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญ ต่างๆ ได้

ในกรณีที่เหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะในมาตรา 27 ให้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อ หรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญ นั้นหรือสมควร กำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุ

รำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญ ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการจัดการนั้นตามมาตรา 28 ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่ เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำ โดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญเกิดขึ้นใน อนาคตให้ระบุไว้ในคำสั่งได้และในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตาม วรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อ ป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือ การยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้อง เป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับ การนั้น ตามแผนผังการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการ สาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่ามีเหตุรำคาญเกิดขึ้น ดังนี้

ภาพที่ 3.1 แผนผังการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่ามีเหตุรำคาญเกิดขึ้น

ที่มา: ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย. การศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการพิจารณาอนุญาต การออกคำสั่ง การยึด หรืออายัดสิ่งของ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2554, จาก <http://advisor.anamai.moph.go.th>.

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้น ทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้ว ในหมวด 6 การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ดังกล่าวจะปรากฏ

ตั้งที่มีบทบัญญัติมาตรา 29 ไว้เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตควบคุมการเลี้ยง

การออกข้อกำหนดของท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ราชการท้องถิ่นอาจกำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภท โดยเด็ดขาด หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด หรือเป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ในภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง

มาตรา 30 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 29 โดยไม่ปรากฏเจ้าของให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืนให้สัตว์นั้นตกเป็นราชการส่วนท้องถิ่น แต่ถ้าการกักสัตว์ไว้จากก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นหรือสัตว์อื่น หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นตามควรแก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้ เงินที่ได้จากการขายหรือขายทอดตลาดเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายหรือขายทอดตลาดและค่าเลี้ยงดูสัตว์แล้ว ให้เก็บรักษาไว้แทนสัตว์

ในกรณีที่มิได้มีการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์ และเจ้าของสัตว์มาขอรับสัตว์คืนภายในกำหนดเวลาดตามวรรคหนึ่ง เจ้าของสัตว์ต้องผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูสัตว์ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นตามจำนวนที่ใช้จ่ายจริงด้วย

ในปัจจุบันการประกอบธุรกิจมีการแข่งขันกันมากจึงต้องมีการเตรียมการเพื่อให้กิจการของตนได้รับการยอมรับและเพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับให้มากที่สุดในการแข่งขันของตลาดธุรกิจและผู้บริโภคสัตว์เลี้ยงเป็นธุรกิจที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งมาจากครอบครัวคนไทยปัจจุบันจะเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวเสียส่วนใหญ่ไม่ได้ผูกพันเป็นครอบครัวใหญ่เหมือนในอดีต ทำให้ต้องหาสัตว์เลี้ยงมาเป็นเพื่อนคลายเหงา สัตว์เลี้ยงทุกชนิดที่เรานำมาเลี้ยงทั้งแบบกักขังและแบบปล่อย อาจจะนำปัญหามาสู่ชุมชน และสิ่งแวดล้อมโดยแหล่ง

เพาะพันธุ์สัตว์นำโรคจากสัตว์สู่คน ไม่ว่าจะเป็นข่าวให้พบเห็นประจำ นอกจากนั้นนี้อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญ ในเรื่องกลิ่นเหม็นจากมูลสัตว์ รวมถึงน้ำเสียจากการล้างคอกสัตว์เป็นต้นซึ่งมาตรการควบคุมในประเทศไทยคือพระราชบัญญัติสาธารณสุขพ.ศ. 2535 ในหมวด 6 กำหนดให้มีการควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ โดยให้อำนาจแก่ราชการท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยทั้งเรื่องประเภทของสัตว์ที่ห้าม กรรมวิธีการเลี้ยง การป้องกันเหตุรำคาญ และการปล่อยสัตว์ ทั้งในเรื่องประเภทของสัตว์ที่ห้ามเลี้ยงหรือปล่อยซึ่งแบ่งได้ 3 ประเภท

1) เขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดโดยเด็ดขาด คือ พื้นที่หนึ่งที่มีความเจริญ เป็นชุมชนหนาแน่น เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งไม่เหมาะสมจะให้มีการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ใหญ่ เช่นม้า โค กระบือ สุกร เป็นต้น และเมื่อได้มีการกำหนดเขตห้ามสัตว์หรือปล่อยสัตว์ชนิดใดก็ตาม จะมีผลให้ประชาชนแม้มีที่ของตนเองก็ไม่อาจเลี้ยงสัตว์ที่ถูกกำหนดในพื้นที่นั้นได้ เช่น กำหนดห้ามเลี้ยงหรือปล่อย โค กระบือ ม้า แพะ ในบริเวณรอบหนอง บึง เป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคของชุมชน เพราะจะทำให้แหล่งน้ำสกปรก

2) เขตให้เลี้ยงสัตว์บางชนิดที่ไม่เกินจำนวนที่กำหนด ต้องกำหนดชนิดและประเภทของสัตว์ที่ห้ามให้ชัดเจนด้วย เช่น ในเขตชุมชนอาคารพาณิชย์ที่มีผู้อาศัยอย่างหนาแน่นไม่สมควรให้มีสุนัขจำนวนเกินกว่า 2 ตัวต่ออาคาร 1 คูหา เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ก่อเหตุรำคาญแก่ผู้ข้างเคียงหรือการกำหนดให้เขตพื้นที่ของท้องถิ่นนั้นเป็นเขตห้ามเลี้ยงสุกรเกินกว่า 50 ตัว ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของปัญหาว่าต้องมีจำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชนนั้นๆ

3) เขตให้เลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์บางชนิดได้โดยมีมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการนำมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการทางวิชาการมากำหนด เพื่อมิให้เกิดปัญหาในด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สุขลักษณะหรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ เช่นกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด อาคารสถานที่ คอกสัตว์ ตัวสัตว์ การกำจัดมูลสัตว์และสิ่ง ปฏิกูลต่างๆ การบำบัดน้ำเสีย รวมทั้งการควบคุมโรคติดต่อโดยการฉีดวัคซีน แล้วแต่กรณี หรือการนำสุนัขออกไปเลี้ยงนอกบ้านต้องล่ามโซ่ไปด้วยหรือการกำหนดให้ผู้เลี้ยงสุกรมากกว่า 20 ตัว ขึ้นไปต้องอยู่ห่างจากชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยเมตร หรือมีแนวพื้นที่ว่างไม่น้อยกว่า 50 เมตรจากโรงเลี้ยง และต้องจัดทำระบบกำจัดมูลสุกรอย่างน้อย 1 ถัง

เมื่อราชการส่วนท้องถิ่นออกเป็นข้อกำหนดของท้องถิ่นแล้ว ก็จะมีผลบังคับให้ประชาชนในเขตพื้นที่ต้องปฏิบัติตามหากฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท²⁷

²⁷ ศรัชฉา กาญจนสิงห์. (2535). มาตรการควบคุมสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2552, จาก www.panyathai.or.th.

ในการเข้ารับบริการร้านสัตว์เลี้ยงแล้วเมื่อนำมาเลี้ยงผู้บริโภคมื่อนำสัตว์ที่กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นมาตรการที่ใช้เพื่อการป้องกันภัยล่วงหน้า และป้องกันภัยล่วงหน้า และป้องกันการเลี้ยงและป้องกันความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพและความเสียหายของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินกิจการที่มีแนวโน้มว่าส่งผลร้ายต่อสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐานการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องคำนึงถึงเทคโนโลยีและเศรษฐกิจที่จะนำมาใช้

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องจะต้องระวังป้องกันไม่ให้สิ่งที่เป็นของเสียต่างๆ เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตของกิจการหรือโครงการนั้นๆ มีมาตรฐานเกินไปกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมคือการกำหนดคุณภาพของสิ่งแวดล้อมโดยรอบ กับการกำหนดเป็นค่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากแหล่งกำเนิดมลพิษคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมนั้นกำหนดขึ้นเพื่อมาตรฐานมลพิษบริเวณนั้นมีค่ามาตรฐานสูงต่ำเพียงใด และในอัตราที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและมนุษย์มากน้อยเพียงใด สมควรจะต้องมีมาตรการใดที่จะลดมลพิษในบริเวณนั้นเพื่อดำเนินการเตือนภัยต่อประชาชน

สำหรับเจ้าพนักงานท้องถิ่นหมายถึงนายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยาสำหรับเขตเมืองพัทยา นายองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นอื่น ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทให้มีเขตอำนาจในเขตราชการท้องถิ่นนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่ละประเภทให้มีเขตอำนาจเฉพาะท้องถิ่นที่ไม่ได้อยู่ในเขตการบริหารของราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

ในกรณีมีเหตุรำคาญเกิดขึ้น ประชาชนที่อยู่ข้างเคียงที่ประสบเหตุหรือผู้ที่ไปประสบเหตุ มีสิทธิที่จะร้องเรียนต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นหรือราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องได้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขของหน่วยงานที่ได้รับการร้องเรียนต้องดำเนินการตรวจสอบกรณีเหตุร้องเรียนนั้น ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมักขอให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขเป็นผู้ตรวจสอบ เพราะเป็นผู้มีความรู้ทางด้านวิชาการ ซึ่งการตรวจสอบ ต้องพิจารณาว่าเป็นเหตุรำคาญหรือไม่ ถ้าไม่เป็นเหตุรำคาญเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขต้องแจ้งให้ผู้ร้องทราบแล้วแต่กรณีเรื่องเรียนนี้ถือเป็นยุติแต่ถ้าเป็นเหตุรำคาญต้องพิจารณาว่าเหตุรำคาญ

นั้นเกิดขึ้นในที่บริเวณสาธารณะหรือเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน และเกิดขึ้นในเขตท้องถิ่นใดแล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป เมื่อตรวจสอบว่าเป็นเหตุรำคาญเจ้าพนักงานสาธารณสุขมีหน้าที่เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ที่มีอำนาจเหนือท้องถื่นนั้น ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่ก่อเหตุนั้นหยุดกระทำการก่อเหตุนั้นหยุดกระทำการก่อเหตุรำคาญนั้น คำสั่งประกอบด้วยชื่อหน่วยงาน ชื่อเจ้าพนักงานพร้อมตำแหน่ง และวัน เดือน ปีที่ออกคำสั่ง โดยให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข หรือระงับ หรือกำหนดวิธีการเพื่อการป้องกันเหตุรำคาญในอนาคต ตามหลักวิชาการที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงเรื่องนั้น ทั้งนี้ต้องกำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามความเหมาะสมด้วย

ในกรณีที่น่าปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้

3.1.3 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499

เนื่องจากพระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์ และสัตว์พาหนะเท่าที่ใช้อยู่มีหลายฉบับด้วยกันไม่สะดวกแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และเป็นการยากแก่ราษฎรที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย จึงเห็นสมควรรวบรวมไว้ในฉบับเดียวกันให้เหมาะสมและสอดคล้องแก่เหตุการณ์และวิวัฒนาการของประเทศ จึงมีการออกพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ขึ้นมาเพื่อป้องกันและควบคุมโรคระบาดอย่างมีประสิทธิภาพ

ในกรณีที่มีสัตว์ป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็นโรคระบาด หรือมีสัตว์ป่วยหรือตายโดยปัจจุบันอันไม่อาจคิดเห็นได้ว่าป่วยหรือตายโดยเหตุใด หรือในหมู่บ้านเดียวกัน หรือในบริเวณใกล้เคียงกัน มีสัตว์ตั้งแต่สองตัวขึ้นไปป่วยหรือตาย มีอาการคล้ายคลึงกันในระยะเวลาห่างกันไม่เกินเจ็ดวันให้เจ้าของสัตว์ดังกล่าวมีหน้าที่ตามมาตรา 8 คือแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ท้องที่ภายในเวลายี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่สัตว์ป่วยหรือตายในกรณีที่สัตว์ป่วย และให้เจ้าของควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายในบริเวณที่สัตว์อยู่ และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วยไปจากบริเวณนั้น ในกรณีที่สัตว์ตายให้เจ้าของควบคุมซากสัตว์นั้นไว้ให้คงอยู่ ณ ที่ที่สัตว์นั้นตาย และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้าย ซ้ำแหละ หรือกระทำการใดแก่ซากสัตว์นั้น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ไม่อาจมาตรวจซากสัตว์นั้นภายในเวลาที่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่สัตว์นั้นตาย ให้เจ้าของฝังซากสัตว์นั้นไว้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตร สำหรับซากสัตว์ใหญ่ให้พูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตรอีกด้วย และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือสารวัตร มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้

1) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้

2) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้น ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ให้สั่งทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร หรือ

3) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วย นอกจากนี้ในกรณีตรวจพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด กฎหมายให้อำนาจเฉพาะสัตวแพทย์มีอำนาจ เข้าตรวจสัตว์หรือซากสัตว์นั้น และให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้

1) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการรักษาตามที่เห็นสมควร

2) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ ก็ให้ทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร

3) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วยหรือสงสัยว่าป่วย หรือตาย ไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการป้องกันโรคระบาดตามที่เห็นสมควร

4) ให้ทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ในกรณีนี้ให้เจ้าของได้รับค่าชดใช้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาดเว้นแต่ในกรณีที่เจ้าของได้แจ้งใจกระทำความผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

5) ให้กำจัดเชื้อโรคที่อาหารสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือ

6) ให้ทำความสะอาด และทำลายเชื้อโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาดในที่ดิน อาคาร ยานพาหนะ หรือสิ่งของ ตามวิธีการที่กำหนดให้

เมื่อมีโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีโรคระบาดเกิดขึ้น ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดท้องที่นั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน เป็นเขตปลอดโรคระบาด โดยประกาศนี้จะต้องระบุชนิดของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วยและห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์เข้าใน หรือผ่านเขตนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมปศุสัตว์หรือสัตวแพทย์ซึ่งอธิบดีกรมปศุสัตว์มอบหมาย ทั้งนี้ไม่ตัดอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีที่เขตท้องที่จังหวัดที่ตนรับผิดชอบมี หรือสงสัยว่ามีโรคระบาดเกิดขึ้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจ

ประกาศกำหนดเขตท้องที่จังหวัดนั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเป็นเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดแล้วแต่กรณี

ภายหลังมีประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามหรือประกาศกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราว แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ภายในเขตนั้น หรือเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ เข้าในหรือออกนอกเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์

ในการดำเนินธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในปัจจุบันการดำเนินการร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงก่อนการดำเนินการที่มีการจดทะเบียนต่อกระทรวงพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499²⁸ เมื่อมีการจดทะเบียนในการประกอบกิจการอาจมีการประกอบกิจการในการขายสัตว์เลี้ยงในร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงซึ่งกรมปศุสัตว์ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับปศุสัตว์ในฐานะนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์พิจารณาใบอนุญาตค้าสัตว์หรือซากสัตว์จำพวกสุนัขและแมว กำหนดแนวทางปฏิบัติของนายทะเบียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันโดยเป็นไปตามมาตรา 21 และ 23 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 กรมปศุสัตว์ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์กฎหมายว่าด้วยการบำรุงพันธุ์สัตว์ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ กฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ กฎหมายว่าด้วยโรคพิษสุนัขบ้า และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการผลิตและจัดหาชีวภัณฑ์และเวชภัณฑ์เพื่อใช้ในการป้องกันและกำจัดโรคสัตว์ตลอดจนผลิตและจัดหาเนื้อเชื้อเพื่อใช้ในการผสมเทียมดำเนินการด้านปรับปรุงและขยายพันธุ์สัตว์ ด้านสุขภาพสัตว์และด้านบำบัดโรคสัตว์ตลอดจนการแปรรูปเนื้อสัตว์เป็น

²⁸ มาตรา 6 ให้ถือกิจการดังต่อไปนี้เป็นพาณิชย์กิจ ตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้

- (1) การซื้อ การขาย การขายทอดตลาด การแลกเปลี่ยน
- (2) การให้เช่า การให้เช่าซื้อ
- (3) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนค้าต่าง
- (4) การขนส่ง
- (5) การหักถกรม การอุตสาหกรรม
- (6) การรับจ้างทำของ
- (7) การให้กู้ยืมเงิน การรับจำนำ การรับจำนอง
- (8) การคลังสินค้า
- (9) การรับแลกเปลี่ยน หรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อ หรือขายตั๋วเงิน การธนาคาร การเครดิตฟองซิเอร์ การโพงก๊วน
- (10) การรับประกันภัย
- (11) กิจการอื่นซึ่งกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเลี้ยงสัตว์ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ควบคุมคุณภาพเนื้อสัตว์ผลิตภัณฑ์และผลิตผลจากสัตว์เพื่อให้ได้มาตรฐานสากลปฏิบัติงานอื่นใด ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรี มอบหมายในเรื่องการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ประเภทสุนัขและแมวโดยกำหนดให้นายทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบคำขอรับใบอนุญาตและเอกสารหลักฐานว่ามีความถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ ในกรณีที่คำขอรับใบอนุญาตเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขออนุญาต หรือไม่จัดส่งเอกสาร หรือหลักฐานให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนดตามวรรคหนึ่งให้ถือว่า ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทั้งคำขออนุญาต และให้นายทะเบียนจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ²⁹

ในปัจจุบันกรมปศุสัตว์ได้ยึดถือแนวทางปฏิบัติในการออกใบอนุญาตค้าสัตว์หรือซาก สัตว์จำพวกสุนัขแมว โดยให้นายทะเบียนผู้ออกใบอนุญาตค้าสัตว์หรือซากสัตว์จำพวกสุนัขและ แมวกำหนดเงื่อนไขไว้ในใบอนุญาตด้วย³⁰

การเริ่มต้นดำเนินการต้องมีการขออนุญาตค้าสัตว์และซากสัตว์จำพวกสุนัขและแมวและ เกิดความปลอดภัยจากโรคระบาดสัตว์ จึงให้นายทะเบียนตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ต้อง ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การอนุญาต

กรณีการขออนุญาตทำการค้าสุนัขและแมวที่มีชีวิต ผู้ขออนุญาตจะต้องมีคอกกักสุนัข และแมวที่เหมาะสม ไม่แออัด มีระบบอากาศที่ถ่ายเทมีที่ให้น้ำ อาหาร รวมทั้งการกำจัดปฏิกูลที่ เหมาะสม ผู้ขอรับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ดังนี้

1) ดำเนินการให้สัตวแพทย์ หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์หรือ ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ ฉีดวัคซีนให้สุนัขที่อยู่ในความครอบครองทุกตัวโดยฉีดครั้งแรกเมื่อ สุนัขนั้นอายุตั้งแต่ 2 เดือน ขึ้นไปแต่ไม่เกิน 4 เดือน และได้รับการฉีดวัคซีนครั้งต่อไปตาม ระยะเวลาที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน

2) ผู้ฉีดวัคซีนให้ตาม ข้อ ก. ต้องมอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ (เหรียญห้อยคอ) ซึ่ง แสดงว่าสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนแล้วและใบรับรองการฉีดวัคซีนให้แก่ผู้ขอรับอนุญาต โดยผู้รับ อนุญาตต้องห้อยเหรียญดังกล่าวให้แก่สัตว์ทุกตัวพร้อมทั้งเก็บใบรับรองฉีดวัคซีนทั้งหมดไว้เป็น อย่างดี³¹

²⁹ กฎกระทรวง กำหนดการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ พ.ศ. 2552, ข้อ 4.

³⁰ กรมปศุสัตว์. (2553). การออกใบอนุญาตค้าสัตว์หรือซากสัตว์จำพวกสุนัขและแมว. หน้า 1.

³¹ แหล่งเดิม.

ในระหว่างการดำเนินธุรกิจเมื่อมีการเปิดร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจะมีการดำเนินธุรกิจดำเนินธุรกิจโดยกำหนดให้มีการบันทึกประวัติสัตว์สำหรับผู้ซื้อและแบบบันทึกประวัติสัตว์ประจำร้านค้า สำหรับให้สัตวแพทย์ นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์หรือผู้ซื้อสัตว์ตรวจสอบได้ และให้สัตวแพทย์เข้าตรวจสอบสถานที่ค้าสุนัขและแมวที่ได้รับอนุญาตแล้วหากพบว่าได้รับอนุญาตปฏิบัติผิดไปจากเงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดไว้ในใบอนุญาต ให้ดำเนินการตามมาตรา 23 และมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเคร่งครัด

หากนายทะเบียนตรวจสอบและพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ขออนุญาตค้าสัตว์หรือซากสัตว์ จำพวกสุนัขและแมวยรายใดมีพฤติการณ์ถือว่าเป็นการค้าเพื่อการบริโภค ให้นายทะเบียนชะลอการออกใบอนุญาตค้าสัตว์หรือซากสัตว์จำพวกสุนัขและแมวสำหรับผู้ขออนุญาตรายนั้นไว้ก่อน³²

3.1.4 พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533

ในการดำเนินการในกิจการร้านสัตว์เลี้ยงร้านสัตว์เลี้ยงมีบริการหลากหลายเมื่อผู้บริโภคเข้าไปใช้บริการซึ่งมีบริการในดั่งนี้เลือกบริการต่างๆ ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงที่มีการขายพันธุ์สัตว์ ทั้งแบบซื้อขาดและฝากขาย หรือรับสั่งจองโดยมีภาพและรายละเอียดพร้อม การขายพันธุ์สัตว์ อุปกรณ์และอาหาร เพราะสัตว์ต้องกินอาหารและขับถ่าย ต้องมีการออกกำลังกาย มีการเจ็บป่วย เสื่อมสลายหรือตาย การเสริมสวยตัดแต่งทรงขน (grooming) หรือ การอาบน้ำ ตัดแต่งทรงขนสุนัข เป็นงานที่เสริมความงามให้สัตว์เลี้ยงสำหรับเจ้าของสัตว์เลี้ยงและสัตว์เลี้ยงที่นิยมมาเสริมสวยกัน มากก็ได้แก่ สุนัข รองลงมาก็เป็น แมว หนู กระต่าย ตามลำดับ สุนัขที่เข้ามาเสริมสวยมากที่สุดคือ พันธุ์พุดเดิ้ล รองลงมาคือสายพันธุ์ชิทู่ สายพันธุ์ค็อกเกอร์ สายพันธุ์มอลทิส สายพันธุ์ยอร์กเชียร์ และสายพันธุ์ปอมเมอเรเนียน และพันธุ์อื่นๆ ซึ่งโดยมากสายพันธุ์ที่เข้ามารับการเสริมสวยมักเป็น สุนัขพันธุ์ขนาดเล็กสามารถเลี้ยงในบ้านได้ ส่วนการรับฝากสัตว์เลี้ยงเมื่อเจ้าของมีความจำเป็นต้องไปไกลจากที่เลี้ยงสัตว์ โดยจะรับฝากไว้เลี้ยงดูและให้อาหาร สำหรับการรักษาสัตว์ป่วย ในลักษณะ คลินิกหรือโรงพยาบาล ซึ่งต้องมีบุคลากรเป็นสัตวแพทย์เท่านั้นจึงสามารถดำเนินการได้และต้องมีการขออนุญาตตั้งเป็นสถานพยาบาลสัตว์ด้วย ซึ่งร้านสัตว์เลี้ยงโดยบุคลากรที่เป็นสัตวแพทย์และใช้ เครื่องมือทางการแพทย์

ในปัจจุบันมีการจัดตั้งและดำเนินกิจการสถานพยาบาลสัตว์มากขึ้นและมีการโฆษณาที่ อาจทำให้ประชาชนหลงเข้าใจผิดว่าสถานพยาบาลสัตว์นั้นมีสัตวแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ ทั้งในทางอายุรกรรม ศัลยกรรม และสูติกรรมตลอดมีการฉีดวัคซีน ป้องกันโรคสัตว์ต่างๆ โดยใช้ชื่อว่าสัตวแพทย์คลินิก หรือคลินิกรักษาสัตว์หรือโรงพยาบาลสัตว์ ต่างๆ ทั้งที่สถานที่ดังกล่าวไม่มีสัตวแพทย์ปริญญาประจำสถานพยาบาลเหล่านั้นหรือจัดให้มี

³² แหล่งเดิม.

ผู้ไม่มีใบอนุญาตประกอบการบำบัดโรคสัตว์ จนเป็นเหตุให้เจ้าของสัตว์หลงเชื่อในคำชักชวน โฆษณาอันไม่เป็นความจริง นอกจากนั้นสถานที่บางแห่งไม่เหมาะสมที่จะตั้งเป็นสถานพยาบาล สัตว์เนื่องจากโรคสัตว์บางชนิดสามารถติดต่อถึงคนได้อันเป็นอันตรายต่อเจ้าของสัตว์และผู้ที่อยู่ ใกล้ชิดกับสัตว์ที่ป่วยทำให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของสัตว์และสถานพยาบาลที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และไม่มีผู้ประกอบการสมควรที่ได้รับการควบคุม จึง มีการออกกฎหมายเพื่อควบคุมกิจการ โรงพยาบาลสัตว์ ได้แก่พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533

ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533 ได้ให้คำจำกัดความของ สถานพยาบาลสัตว์ที่เปิดให้บริการในการรักษาสัตว์เลี้ยงไว้ใน มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไว้ว่า

“สถานพยาบาลสัตว์” หมายความว่า สถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะ ซึ่งจัดไว้เพื่อการ บำบัดโรคสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการบำบัดโรคสัตว์โดยกระทำเป็นปกติธุระไม่ว่าจะ ได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงสถานที่ขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยาซึ่งประกอบ ธุรกิจการขายยาโดยเฉพาะ

“สัตว์ป่วย” สัตว์ที่จัดให้เข้ารับบริการในสถานพยาบาลสัตว์

“ที่พักสัตว์ป่วย” หมายความว่า กรง คอก หรือที่สำหรับใช้กักสัตว์ป่วย

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า ผู้เลี้ยงหรือผู้ครอบครองสัตว์ด้วย

“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์

“ผู้ดำเนินการ” หมายความว่า ผู้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์

“ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์” หมายความว่า ผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบการ บำบัดโรคสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการบำบัดโรคสัตว์

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายให้เป็นผู้มีอำนาจออก ใบอนุญาต

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรี ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

และได้กำหนดไว้ให้พระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับแก่สถานพยาบาลสัตว์ของราชการบริหารส่วนกลางราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ สภากาชาดไทย และสถานพยาบาลสัตว์อื่น ซึ่งรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา³³ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และกำหนดค่าธรรมเนียม และในการแบ่งประเภทสถานพยาบาลตามมาตรา 6 สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

- 1) สถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีที่พักระหว่างป่วยไว้ค้างคืน
- 2) สถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่ไม่มีที่พักระหว่างป่วยไว้ค้างคืน

ลักษณะของสถานพยาบาลสัตว์แต่ละประเภทตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ที่จัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตในมาตรา 7 ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตการขออนุญาตจึงจะสามารถจัดตั้งสถานพยาบาลดังกล่าวสัตว์ได้³⁴ ผู้ที่ขออนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์ได้ต่อเมื่อปรากฏว่าผู้อนุญาต มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- 1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- 2) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
- 3) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- 4) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- 5) ไม่เป็นโรคตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา และ
- 6) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- 7) มีสถานพยาบาลสัตว์ตามลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 8) มีเครื่องมือและเครื่องใช้ตลอดจนยาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นประจำสถานพยาบาลสัตว์

นั้นอย่างเพียงพอตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

³³ มาตรา 4 พระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับแก่สถานพยาบาลสัตว์ของราชการบริหารส่วนกลางราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ สภากาชาดไทย และสถานพยาบาลสัตว์อื่น ซึ่งรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

³⁴ มาตรา 7 ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตการขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกระทรวงใบอนุญาตนั้นกำหนดสาขาและชั้นของการประกอบการบำบัดโรคสัตว์ และจะกำหนดระเบียบที่ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติไว้ด้วยก็ได้

9) มีผู้ดำเนินการ และมีผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์สำหรับสถานพยาบาลสัตว์ตามสาขา ชั้น และจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขออนุญาต ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม (1) ด้วย และในมาตรา 9 ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตการขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตนั้นจะกำหนดสาขาและชั้นของการประกอบกิจการบำบัดโรคสัตว์ และจะกำหนดระเบียบที่ผู้ดำเนินการต้องปฏิบัติไว้ด้วยก็ได้

สำหรับผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ได้ต่อเมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาต

เป็นผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ และไม่เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์เป็นจำนวนสองแห่งอยู่แล้ว แต่ในกรณีที่เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีที่พักรักษาป่วยไว้ค้างคืนอยู่แล้วหนึ่งแห่ง จะอนุญาตให้เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลประเภทที่ไม่มีสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนและเป็นผู้ที่สามารถควบคุมดูแลกิจการของสถานพยาบาลสัตว์นั้นได้โดยใกล้ชิด

ใบอนุญาตตามมาตรา 7 หรือมาตรา 9 ให้มีอายุสามปี นับแต่วันออกใบอนุญาตนั้นถ้าผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอเสียก่อนที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอและชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตพร้อมกับการยื่นคำขอแล้ว ให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าผู้อนุญาตจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

ในส่วนการควบคุมสถานพยาบาลสัตว์ได้มีบทบัญญัติใน มาตรา 16 บทบัญญัติใน มาตรา 18 และมาตรา 22 ซึ่งผู้รับอนุญาตต้องจัดให้มีป้ายชื่อสถานพยาบาลสัตว์กับป้ายชื่อและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ในสถานพยาบาลสัตว์แสดงไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานพยาบาลสัตว์นั้นและห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการ โฆษณาหรือประกาศ หรือยอมให้ผู้อื่นโฆษณาหรือประกาศด้วยประการใดๆ ซึ่งชื่อ ที่ตั้ง หรือกิจการของสถานพยาบาลสัตว์ คุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ เพื่อชักชวนให้นำสัตว์ป่วยมารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลสัตว์ของตน โดยใช้ข้อความเกินความจริง หรือน่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจสาระสำคัญเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลสำหรับกรณีที่ประสงค์จะเลิกกิจการสถานพยาบาล ดังที่บัญญัติไว้ และในการกำหนดให้ผู้รับอนุญาตผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการสถานพยาบาลสัตว์ ที่ต้องทำการแจ้งเป็นหนังสือและจัดทำรายงานที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับสัตว์ป่วยส่งให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

เมื่อได้รับแจ้งดังที่กล่าวข้างต้น ผู้อนุญาตจะสั่งให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติตามอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนเลิกกิจการก็ได้ ในมาตรา 23 ผู้ดำเนินการต้องดูแลมิให้บุคคลซึ่งมิใช่เป็นผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ในสถานพยาบาลสัตว์ซึ่งตนเป็นผู้ดำเนินการและมีให้มีการประกอบการบำบัดโรคสัตว์ผิดสาขาหรือขึ้นตามที่กำหนดในใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์ตามที่บัญญัติเกี่ยวกับผู้ดำเนินการมิให้รับสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนตาม มาตรา 24 มาตรา 25 และมาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 30 โดยให้ผู้ดำเนินการต้องดูแลมิให้มีการรับสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนเกินจำนวนที่พักสัตว์ป่วยตามที่กำหนดในใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลสัตว์เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินซึ่งหากไม่รับไว้ อาจเกิดอันตรายแก่สัตว์ป่วยและในส่วนการดูแลสถานพยาบาล อีกทั้งผู้ดำเนินการต้องดูแลสถานพยาบาลสัตว์ให้สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย และมีลักษณะอันเหมาะสมแก่การใช้เป็นสถานพยาบาลสัตว์และ ผู้ดำเนินต้องจัดให้มีประกอบการบำบัดโรคสัตว์ตามสาขาชั้นและจำนวน ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาอยู่ประจำสถานพยาบาลสัตว์ตลอดเวลาทำการ

ผู้ดำเนินการต้องดำเนินการตาม คือ ต้องจัดให้มีเครื่องมือ เครื่องใช้ ยา และเวชภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับสถานพยาบาลสัตว์ให้เพียงพออยู่เสมอและมีหน้าที่จัดทำสถิติสัตว์ป่วยจากหลักฐานการบำบัดโรคสัตว์และสัตว์ป่วยกับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลสัตว์ตามที่อธิบดีกำหนด และต้องเก็บรักษาไว้ให้อยู่ในสภาพที่ตรวจสอบได้ไม่น้อยกว่าสองปีนับแต่วันจัดทำ และผู้ดำเนินการมีหน้าที่จัดทำสถิติสัตว์ป่วยจากหลักฐานการบำบัดโรคสัตว์ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ในผู้ดำเนินการต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น

อำนาจในการในการปฏิบัติงานตามที่ระบุไว้ในมาตรา 32 โดยให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

- 1) เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยจะเป็นสถานพยาบาลสัตว์ที่ไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้
- 2) เข้าไปในสถานพยาบาลสัตว์ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- 3) มีหนังสือเรียกผู้รับอนุญาต ผู้ดำเนินการ ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ในสถานพยาบาลสัตว์หรือเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลสัตว์ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินคดี

4) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี หนังสือแจ้งตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการจัดทำรายงานที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับสัตว์ป่วย ส่งให้ผู้อนุญาตจะสั่งการให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับสัตว์ป่วยนั้น

ถ้าไม่พบตัวผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการ หรือผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดคำสั่งไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานพยาบาล และให้ถือว่าผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการนั้นได้รับทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่ได้ปิดคำสั่งและคำสั่งของผู้อนุญาตดังกล่าว จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือโดยวิธีอื่นใดอีกด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ได้มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนจัดตั้งสถานพยาบาลโดยไม่ได้รับอนุญาตคือต้องทำการขออนุญาตจากผู้อนุญาต หรือห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลจะสั่งริบพรรคาสั่งของที่ใช้ในการดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ด้วยก็ได้

3.1.5 ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ประกอบกับข้อ 6 ข้อ 10 ข้อ 11 ข้อ 12 ข้อ 13 ข้อ 14 ข้อ 15 และ ข้อ 16 แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจึงกำหนดระเบียบนี้ขึ้น เพื่อกำหนดรายละเอียดในการจดทะเบียนสุนัขและการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในการจดทะเบียนสุนัข

เจ้าของสุนัขซึ่งหมายความรวมถึงผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำด้วยมีหน้าที่ต้องดำเนินการขอจดทะเบียนสุนัข เมื่อมีการนำสุนัขมาเลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานคร โดยต้องจดทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่นำมาเลี้ยงหรือเมื่อมีการเกิดลูกสุนัข โดยต้องจดทะเบียนภายใน 120 วัน นับแต่สุนัขเกิด การจดทะเบียนสุนัขต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่กองสัตว์แพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัยตามข้อ 9 ให้ใช้แบบคำขอจดทะเบียนสุนัขพร้อมแนบหลักฐานดังที่กำหนดไว้ในข้อ 12 และให้นำสุนัขพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง มาทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร เช่น การฝังไมโครชิปเป็นต้น และนำไปรับรอง (แบบคลส.1) ที่สัตว์แพทย์ออกให้อย่างถูกต้องมาขอรับแบบคำขอจดทะเบียนสุนัข (แบบคลส.2) และแบบทำบัตรประจำตัวสุนัข (แบบคลส.3) เพื่อจดทะเบียนสุนัขและรับบัตรประจำตัวสุนัข เจ้าของสุนัขจะนำสุนัขมาด้วยหรือไม่ก็ได้

กรณีที่มีการจดทะเบียนสุนัขโดยถูกต้อง ข้อมูลที่อยู่อาศัยของเจ้าของย่อมปรากฏในทะเบียนสุนัขและบัตรประจำตัวสุนัข หากมีเหตุที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในทะเบียน

และบัตรประจำตัวสุนัขเช่น เจ้าของประสงค์จะย้ายสถานที่เลี้ยงสุนัข สุนัขตาย บัตรประจำตัวสุนัขหาย มีการเปลี่ยนตัวเจ้าของสุนัข จะต้องมีการยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ 14 เพื่อขอแบบเอกสารคำขอเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของสุนัข (แบบคส.4)

การออกไปรับรอง การจดทะเบียนสุนัข การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในการจดทะเบียนสุนัขมีขั้นตอนที่มีความหลากหลายและมีได้กำหนดชัดเจนถึงมาตรฐานและความเหมาะสมในการนำสุนัขมาเลี้ยงในที่พักอาศัย ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาจากการนำสุนัขมาเลี้ยงในที่พักอาศัย โดยขาดความเหมาะสมส่งผลให้ระเบียบนี้ไม่อาจใช้บังคับได้ตามเจตนารมณ์ รวมถึงการบังคับใช้นั้นมิได้บังคับใช้ทั่วราชอาณาจักรแต่บังคับใช้เฉพาะเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเช่นเดียวกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข

3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในต่างประเทศ

สำหรับธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในต่างประเทศได้มีการพัฒนาขึ้นแต่ดั้งเดิมและมาตรการในการควบคุม กำกับ ดูแลธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในต่างประเทศนั้นได้มีบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรมแล้วและในประเทศค้ำึงถึงรายละเอียดในการกำกับ ดูแล ธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงให้มีการจัดการดูแลอย่างชัดเจนเพื่อประโยชน์ต่อผู้เข้ามาใช้บริการและเป็นแนวทางในการดำเนินการในการประกอบการแก่ผู้ประกอบการให้มีดำเนินการเป็นในรูปแบบและแนวทางเดียวกัน

3.2.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของประเทศแคนาดา

ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 1 แห่งกฎหมายคำต่อไปนี้จะมีความหมายตรงกันสำหรับวัตถุประสงค์ของ “สัตว์” หมายถึงสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังรวมทั้งนกและไม่ได้อาศัยอยู่ในสภาพป่าและธรรมชาติในประเทศแคนาดาในความหมาย ร้านสัตว์เลี้ยง หมายถึงร้านค้าหรือสถานที่ที่มีสัตว์เพื่อใช้เป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อการขายหรือเก็บไว้ขาย

การประกอบกิจการร้านสัตว์เลี้ยงโดยมีวัตถุประสงค์ตามกฎหมายห้ามบุคคลประกอบธุรกิจร้านสัตว์เลี้ยงภายในเมือง Guelph

หากไม่มีลิขสิทธิ์ที่ออกโดยรัฐบาลเมือง แม้จะมีข้อกำหนดที่กำหนดโดยรัฐบาลเมืองลิขสิทธิ์นั้นจะไม่ถูกต้องหากไม่มีข้อยกเว้นดังต่อไปนี้

- 1) ที่เก็บสัตว์ที่ดำเนินการโดยรัฐหรือในนามของรัฐ
- 2) ที่เก็บสัตว์ที่ดำเนินการโดยองค์กรที่ช่วยเหลือสัตว์หรือ องค์กรอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับสวัสดิการสัตว์
- 3) โรงพยาบาลหรือคลินิกสัตว์แพทย์

4) สถานที่เลี้ยงสัตว์จะได้รับการดูแล

ผู้รับอนุญาตของสัตว์เลี้ยงทุกร้านจะต้องให้แน่ใจว่าจะเก็บสัตว์เลี้ยงในร้านทุกครั้งต้องมีการรักษาสุขาภิบาลให้คลมพัดสะอาดและอยู่ในสภาพที่จะไม่ทำให้สัตว์ก้าวร้าว

ทุกพื้นที่จัดไว้สำหรับสุนัขและแมวจะมีการฆ่าเชื้อโรคโดยวิธีการเหมาะสม และแก้ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของสัตว์คือเก็บไว้ในสถานที่ที่มีการสุขาภิบาล ลม สภาพแวดล้อมที่สะอาดและจะต้องรักษาสภาพดังกล่าวไว้ตลอด

การสาธารณสุขที่อุณหภูมิต่ำที่เหมาะสมสำหรับสุขภาพที่ถูกต้องและเหมาะสมกับชนิดของสัตว์เลี้ยงภายในร้าน

1) แต่ละกรง เลี้ยงสัตว์ภายในร้านเป็น ที่อยู่ในกรงขนาดเพียงพอเพื่อ เพียงพอให้สัตว์ ยืนปกติ และสามารถหมุนตัวได้โดยรอบและต้อง เหมาะสมเมื่อสัตว์โตเต็มที่ สำหรับนกทุกกรง ในขนาดกรงนกทั้งหมดสามารถอยู่ในกรงนั้นซึ่งขนาดกรงและ เพียงพอ และขนาดแต่ละประเภท จำนวนพื้นที่ที่นกเกาะได้และต้องมีขนาดให้มันขยายปีกเต็มที่ในทิศทางโดยรอบทิศในขณะที่ยืน ทั้งหมดจะถูกตั้ง โดยต้องไม่โดนนกตัวอื่น และสิ่งที่กีดขวางด้านข้างของกรงนั้น

2) กรง ถัง หรือภาชนะที่มีในสถานที่ตั้งอยู่ในลักษณะดังกล่าวเป็น ให้ความ สะดวกสบายสูงสุดเพื่อความเหมาะสมต่อสายพันธุ์และเป็นการป้องกันรักษาโดยจะไม่ทำให้มีการ เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเกินไป เพื่อป้องกันการสัมผัสโดยตรงกับตัวของสัตว์ดังกล่าว

3) กรงทุกกรงหรือภาชนะอื่นที่แมวจะอาศัยต้องติดตั้ง ที่สำหรับขับถ่าย และต้องมีการ เปลี่ยน โดยสม่ำเสมอ

4) กรงที่ใช้ในสัตว์ทุกบ้านให้มีพื้นผิวผ่านไม่ได้หรือลวดตาข่ายที่มีช่องว่างระหว่างตา ข่ายเล็กแคบกว่าเท้าสัตว์นั้น และมีความหนาเพียงพอที่เหมาะสมกับน้ำหนักของของสัตว์นั้น

5) ในแต่ละวันต้องต้องให้น้ำดื่มแก่สัตว์และอาหารในปริมาณที่เพียงพอ ตามลักษณะ นิสัยการกินและที่ความจำเป็นสำหรับสายพันธุ์ของสัตว์นั้น

ตามกฎหมายในเมือง Guelph ไม่ให้มี “สัตว์แปลก” โดยกฎหมายไม่อนุญาตให้เก็บ หรือให้มี ไว้ในร้านสัตว์เลี้ยงด้วยเหตุผลใดก็ตาม กฎหมายในเมือง Guelph แก้ไขล่าสุด ห้ามไม่ให้มี ูงเก็บหรืออนุญาตให้ถูกเก็บไว้ในสัตว์เลี้ยงร้านด้วยเหตุผลใดก็ตาม

การขายสัตว์เลี้ยงในเมือง Guelph บุคคลที่มีได้รับอนุญาตที่ออกโดยรัฐบาลเมืองนั้นจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1) ผู้ขอรับอนุญาตจะต้องไม่ทำการ

(1) ทำการขายหรืออนุญาตให้ขายสัตว์ที่เป็น โรค

(2) ทำการขายหรืออนุญาตขายหรือมอบสุนัขหรือแมวอายุต่ำกว่าแปดสัปดาห์

- (3) ทำการขายหรือให้ขายสัตว์ที่ดูร้าย
- (4) ทำการขายหรืออนุญาตให้ขายหรือมอบสัตว์ปีกอื่นๆ หรือข้อมสัตว์
- 2) เมื่อขายหรือจำหน่ายอื่นๆ ของสุนัขหรือแมว ผู้รับอนุญาตทุกคนจะต้องให้แน่ใจว่ามีข้อกำหนดให้ผู้ได้รับสัตว์ที่รัฐดังกล่าวต่อไปนี้
- (1) ชื่อและที่อยู่ของสัตว์เลี้ยงในร้านที่จำหน่าย
- (2) วันที่ทำการจำหน่ายสัตว์
- (3) คำอธิบายของสัตว์รวมเพศอายุสีและตำแหน่งของและเครื่องหมายและคำอธิบายของสายพันธุ์หรือผสมข้ามเมื่อสัตว์เป็นสุนัขหรือแมวเมื่อขายหรือจำหน่ายอื่นๆ ของสุนัขหรือแมวผู้รับอนุญาตของสัตว์เลี้ยงทุกร้านจะมั่นใจว่าปัจจุบันใบรับรองสุขภาพที่ออกโดยสัตวแพทย์ที่ผ่านการรับรองแล้วฝึกฝนในองค์กรเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ (Ontario) โดยมีเงื่อนไขให้กับคนรับสุนัขหรือแมว
- 3) ผู้รับอนุญาตทุกคนจะต้องให้ลงทะเบียนที่ข้อมูลเกี่ยวกับแต่ละ สุนัขหรือแมวที่ซื้อหรือรับไว้โดยผู้รับอนุญาตจะถูกบันทึกไว้ที่ เวลาสุนัขหรือแมวเข้ามาในครอบครองผู้รับอนุญาตและข้อมูล ที่อยู่ในการลงทะเบียนจะรวมถึง
- วันที่ร้านค้าได้รับสัตว์เลี้ยงสุนัขหรือแมวนั้น ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตของสุนัขหรือแมวและรายละเอียดทั้งหมดของสุนัขหรือแมวมรวมทั้งเพศ สี สายพันธุ์หรือ ข้ามสายพันธุ์สถานที่ตั้งของเครื่องหมายใดและชื่อของสัตว์นั้นถ้ามีด้วย
- 4) ผู้รับอนุญาตของสัตว์เลี้ยงทุกร้านจะต้องให้ลงทะเบียนของกำหนดการคือระยะเวลาอย่างน้อยสิบแปดเดือนในของแต่ละรายการและต้องรักษาในสภาพดังกล่าวจนกว่าจะมีการตรวจสอบตามช่วงเวลาและรายการทั้งหมดโดยสามารถตรวจสอบในเวลาทำการปกติ
- 5) ผู้รับอนุญาตของสัตว์เลี้ยงทุกร้านจะต้องพยายามที่จะสอบถามเพื่อทราบขอรับชื่อที่อยู่และคำอธิบายของผู้เสนอสัตว์ที่ผู้รับอนุญาตเมื่อมีสาเหตุหรือ เหตุผลให้สงสัยว่าสัตว์นั้นถูกขโมยหรือได้มาอย่างผิดกฎหมายและรายงานความจริงนั้นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจทันที
- 6) ผู้รับอนุญาตของสัตว์เลี้ยงทุกร้านต้องมีการป้อนลงในสัญญาที่เขียนด้วย สัตวแพทย์เพื่ออำนวยความสะดวกในบริการเรียกสัตวแพทย์รักษาฉุกเฉินและมีคู่มือสัตว์ใดๆ ที่เก็บไว้เพื่อขายหรือแสดงในร้านสัตว์เลี้ยง และข้อตกลงเหล่านี้จะต้องรายงานต่อเจ้าหน้าที่³⁵

³⁵ The corporation of the city of guelph. (2552). Retrieved 16 September, 2010, from http://guelph.a/uploads/IS_Dept/documents/Business%20Licence/Schedule22_petshop.pdf.

3.2.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของ สหราชอาณาจักร

Pet Animals Act 1951 พระราชบัญญัติสัตว์เลี้ยง 1951 พระราชบัญญัติบัญญัติดังกล่าว กำกับการขายสัตว์เลี้ยง ในส่วนการขออนุญาตของร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง (Licensing of pet shops) ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตจัดตั้งโครงสร้างสำหรับร้านค้าสัตว์เลี้ยงในสหราชอาณาจักรพระราชบัญญัตินี้กำหนดเงื่อนไขบางอย่างว่าเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอาจพิจารณาในการกำหนด หรือไม่ที่จะกำหนดให้ผู้ประกอบการขออนุญาตร้านสัตว์เลี้ยง ในการพิจารณาว่าอนุญาตหรือไม่ และกำหนดให้ใบอนุญาตให้หน่วยงานท้องถิ่นอาจตรวจสอบการสมัครและยืนยันสัตว์เลี้ยงที่จะถูกเก็บไว้ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสุขอนามัยที่เหมาะสมที่สัตว์เลี้ยงจะได้รับอาหารและน้ำอย่างสม่ำเสมอและสัตว์เลี้ยงจะไม่ถูกขายก่อนที่จะเข้าถึง อายุที่เหมาะสมและพระราชบัญญัตินี้ห้ามทำการขายสัตว์ในที่สาธารณะใดๆ รวมทั้งถนนหรือแผงหรือรถเงินในตลาดด้วย

1) บุคคลใดจะเปิดร้านสัตว์เลี้ยง ไม่ได้ยกเว้น ได้รับการอนุญาตโดยมีใบอนุญาตให้เปิดร้านภายใต้อำนาจบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้

2) ทุกท้องถิ่นอำนาจออกใบอนุญาตภายในวัตถุประสงค์ที่ขอรับอนุญาตประกอบกิจการและจะตัดสิทธิ์หากฝ่าฝืนข้อกำหนดเกี่ยวกับการเก็บรักษาสัตว์เลี้ยงและไม่ทำการชำระเงินค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระดังกล่าว

3) การได้รับพิจารณาจากรัฐบาลท้องถิ่นมีสิทธิ์ที่อนุญาตให้บุคคลนั้นเพื่อให้นำสัตว์เลี้ยงมายังสถานที่ร้านค้าดังกล่าวในพื้นที่ที่มีการระบุไว้ในใบสมัครและอาจมีการเงื่อนไขที่สอดคล้องกับที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

4) ในการพิจารณาว่าจะมีสิทธิ์ได้รับใบอนุญาตสำหรับการเก็บรักษาสัตว์เลี้ยงของร้านสัตว์เลี้ยง รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจในเรื่องการรักษาความปลอดภัย ของสัตว์ตลอดเวลา และจะต้องถูกเก็บไว้ในที่พักที่เหมาะสมมีการกำหนดอุณหภูมิแสงสว่างและการระบายอากาศที่สะอาด

5) การที่จะให้สัตว์เลี้ยงได้รับอาหารและเครื่องดื่มอย่างเพียงพอเหมาะสมและจำเป็น โดยให้การดูแลนั้นตามระยะเหมาะสม

6) สัตว์เลี้ยงที่กำลังมีลูกและสัตว์เลี้ยงที่ให้นมลูกจะไม่ถูกจำหน่าย

7) ป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อในหมู่สัตว์

8) ต้องมีความเหมาะสมไฟฉุกเฉินหรืออื่นๆ ตามบทบัญญัตินี้และตรวจสอบสัตว์และสัตว์ใดๆที่พบมีหรือสิ่งนั้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบหาว่ามีการกระทำผิดกฎหมายหรือมีความผิดจะละเมิดพระราชบัญญัตินี้

ในส่วนบทกำหนดโทษความผิดของบุคคลใดที่กระทำผิดกฎหมายใดภายใต้พระราชบัญญัตินี้ปรับไม่เกินสองระดับมาตรฐานหรือโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งการปรับ

และจำคุกในกรณีที่ถูกจับคือบังคับภายใต้พระราชบัญญัตินี้การกระทำผิดกฎหมายใดๆ ศาลอาจยกเลิกการอนุญาตภายใต้พระราชบัญญัตินี้และอาจหรือยกเลิกการอนุญาตความเป็นเจ้าของใบอนุญาตและห้ามเก็บรักษาสัตว์เลี้ยงในร้านตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ในพระราชบัญญัตินี้สัตว์ที่มีเพื่อการขายหรือการเก็บรักษาสัตว์ที่สัตว์เลี้ยงบพบัญญัติกล่าวคือ แมวและสุนัข เพื่อการ ขายหรือการเก็บรักษาตามแต่กรณี

- 1) “สัตว์” รวมถึงคำอธิบายใดๆ ที่มีกระดุกสันหลัง
- 2) “อำนาจท้องถิ่น” หมายถึงสภาใดๆ เมืองหรือสภาทั่วไปของเมืองแห่งลอนดอนและในสกอตแลนด์หมายความว่ามาตรา 2 ของรัฐบาลท้องถิ่นพระราชบัญญัติ 1994
- 3) “ประยูรสัตว์” หมายถึงสัตว์ใดๆ ซึ่งมีคำอธิบายโดยการผสมพันธุ์มีสิทธิ์ในการลงทะเบียนกับที่ ขอมรับสโมสรหรือสังคมการรักษาสัตว์ที่ลงทะเบียน
- 4) “ถนน” มีความหมายเดียวกับในถนน พระราชบัญญัติ 1984
- 5) “สัตว์แพทย์สัตวแพทย์” หมายถึงบุคคลที่สำหรับเวลาการจดทะเบียนในทะเบียนการรักษาสัตว์สัตวแพทย์

6) “สัตว์แพทย์” หมายถึงบุคคลที่สามารถจดทะเบียนในการรักษา

พระราชบัญญัตินี้อาจอ้างเป็นสัตว์เลี้ยงสัตว์พระราชบัญญัติ 1951³⁶ สหราชอาณาจักรพระราชบัญญัติสัตว์เลี้ยง 1951 เป็นพระราชบัญญัติควบคุมการขายสัตว์เลี้ยงสัตว์ อำนาจของระบบการปกครองท้องถิ่นอำนาจออกใบอนุญาตสำหรับสถานประกอบธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเป็นดำเนินการและสถานที่ที่จะสัตว์ถูกเก็บเป็นที่มีจัดสัตว์ไว้ดูเพื่อการขายซึ่งในพระราชบัญญัติห้ามการขายสัตว์เลี้ยงสัตว์ในที่สาธารณะและตลาด หรือขายให้แก่เด็กที่อายุต่ำกว่า 12 ปี

ดังนั้น หากแผนการค้าใดมีลักษณะดังกล่าวข้อมอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายนี้ ซึ่งใช้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (Secretary of state for Trade and Industry) ในการออกข้อบังคับที่เกี่ยวกับแผนการค้า เช่นการโฆษณาการจัดหาสินค้า หรือบริการการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม หรือการออกข้อบังคับยกเว้นแผนการค้าที่ไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ แต่สำหรับแผนการที่มีลักษณะตามที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดนั้น ยังไม่ถือว่าเป็นแผนการค้าที่ผิดกฎหมายหรือเป็นแผนการค้าที่ต้องห้าม เพียงแต่แผนการค้าดังกล่าวจะต้องถูกควบคุมในเรื่องต่างๆ ที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

³⁶ David Faver Editor-in-chief. (2552). Retrived 18 May, 2010, from www.animallaw.info.

3.2.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ของประเทศสหรัฐอเมริกา

การคุ้มครองทางกฎหมายที่เกี่ยวกับร้านสัตว์เลี้ยง จะยังไม่มีกฎหมายและเพียงพอที่จะให้การป้องกันกับสัตว์เลี้ยงได้ทั้งหมดประชาชนโดยทั่วไปอาจมองว่ากฎหมายกลางของสหรัฐอเมริกาอาจเป็นกรอบพื้นฐานในการดูแลสัตว์ แต่แท้จริงแล้วก็ยังไม่สามารถที่จะป้องกันสัตว์เลี้ยงได้ทั้งหมดสภาองเกรสของสหรัฐอเมริกาผ่านกฎหมายว่าด้วยสวัสดิการสัตว์ (Animal Welfare Act หรือ AWA) ในปี 1966 แต่เดิมเรียกว่า“พระราชบัญญัติห้องปฏิบัติการเพื่อสวัสดิการสัตว์” กฎหมายนี้ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง ซึ่งที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันนี้ สัตว์หลายประเภทก็อยู่ในขอบข่ายการดูแลของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

AWA ในการบังคับใช้ช่วงแรกถือว่าได้รับการยอมรับด้วยดี แต่เมื่อได้วิเคราะห์โดยการบังคับใช้ในระยะเวลาต่อมาพบว่ากฎหมายดังกล่าวยังมีข้อจำกัดอยู่มากมาย เช่น มาตรฐานเกี่ยวกับเอกสารที่ใช้ในการดูแลสัตว์บางอย่าง การสุขาภิบาลเกี่ยวกับสัตว์ การจัดการอาหารและน้ำ การบริการทางสัตวแพทย์ และการคุ้มครองสัตว์จากสภาพอากาศที่รุนแรง เป็นต้น จะเห็นได้ว่ามาตรฐานในการดูแลสัตว์ยังมีน้อยและอาจดูเหมือนว่ายังไม่เพียงพอต่อการป้องกันสัตว์จากการทารุณกรรม รวมถึงการละเลยไม่บริหารจัดการเลี้ยงดูสัตว์อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ AWA ยังจำกัดชนิดของสัตว์ในการปกป้อง และในบางสถานการณ์เท่านั้น เช่น การปกป้อง สุนัข แมว หนูตะเภา หนูแฮมสเตอร์ กระต่าย ซึ่งใช้ในการวิจัย หรือการจัดการนิทรรศการ ดังจะเห็นได้ว่า สัตว์เลือดเย็นและสัตว์ในร้านขายสัตว์เลี้ยง ยังไม่ได้รับการคุ้มครองโดย AWA ทั้งนี้กิจการเหล่านี้ก็ไม่อยู่ภายใต้การคุ้มครองของ AWA ด้วย เช่น ตัวแทนจำหน่ายอาหารสัตว์ ร้านขายปลีสัตว์เลี้ยง ที่พักอาศัยสัตว์เลี้ยงเอกชน กิจการเหล่านี้มีอยู่จำนวนมาก ซึ่งได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นและข้อจำกัดของกฎหมาย ดังนั้นแต่ละรัฐจึงต้องการคุ้มครองทางกฎหมายสำหรับสัตว์เลี้ยงที่เหมาะสมสำหรับท้องถิ่นนั้นๆ

ขณะที่กฎระเบียบของรัฐบาลกลางอยู่ในระหว่างพิจารณาเพื่อให้มีการปกป้องครอบคลุมถึงสัตว์หลายชนิด และรวมไปถึงร้านค้าสัตว์เลี้ยง จะยังไม่ชัดเจน จนกว่าจะมีความชัดเจนในกฎหมาย ก็ยังจะเป็นการยากที่จะคาดการณ์ว่ากฎระเบียบดังกล่าวจะมีความสมบูรณ์ครอบคลุมเพียงใด

1) ภาพรวมของกฎหมายของมลรัฐในสหรัฐอเมริกาเพียง 27 มลรัฐ และ โคลอมเบีย (District of Columbia) มีการตรากฎหมายที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และรูปแบบของแต่ละรัฐ เพื่อให้มีมาตรฐานสำหรับสัตว์เลี้ยงและการดูแลสัตว์อย่างมีมนุษยธรรมกฎหมายของแต่ละรัฐที่เกี่ยวข้องกับการรักษาและการขายสัตว์ที่ร้านค้า สัตว์เลี้ยงที่พอสรุปได้ มีดังนี้

2) อาหาร น้ำ และสุขอนามัยกำหนดให้ร้านค้าสัตว์เลี้ยง ต้องให้ข้อมูลสัตว์เลี้ยงที่เกี่ยวข้องกับอาหาร และน้ำของสัตว์เลี้ยง บทบัญญัติที่ได้ตรารึ้นมักจะเน้นย้ำและระบุคุณภาพของอาหารและน้ำ รวมถึงเวลาในการให้อาหารและน้ำสำหรับสัตว์เลี้ยง และการสุขาภิบาลสถานที่เก็บสัตว์เลี้ยงให้มีความสะอาดและปลอดภัยสำหรับสัตว์ ใน 17 รัฐ กำหนดให้ร้านค้าสัตว์เลี้ยงที่ให้การดูแลและรักษาสัตว์ที่เจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ ต้องมีสัตวแพทย์ที่ได้รับใบอนุญาตอยู่ประจำร้านด้วย และในการขนย้ายลำเลียงสัตว์จากมลรัฐหนึ่งไปสู่อีกมลรัฐหนึ่ง ต้องมีหนังสือรับรองสุขภาพสัตว์แนบไปกับสัตว์นั้นด้วย และในบางรัฐต้องมีใบรับรองสุขภาพสัตว์ก่อนที่จะขายสัตว์เหล่านั้น ไม่ว่าจะอยู่ในมลรัฐเดียวกันหรือต่างมลรัฐ

3) สัตว์ที่ยังไม่หย่านม (unweaned) ในยี่สิบสามมลรัฐ ห้ามขายสัตว์บางชนิดที่ยังไม่หย่านม (unweaned) การคุ้มครองผู้บริโภคเป็นแรงจูงใจสำหรับบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งได้กำหนดมาเพื่อป้องกันกันการขายลูกสุนัขและแมวที่อายุยังไม่ถึงแปดสัปดาห์ ในขณะที่บางรัฐห้ามขายกระต่ายและนกแก้ว ที่ยังอยู่ในช่วงแรกเกิด ในสถานค้าสัตว์ปลีก

4) แสงสว่างและความเครียด ในสิบสามมลรัฐ มีการกำหนดให้ต้องมีแสงสว่างเพียงพอสำหรับสัตว์ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบสัตว์ ว่ามีการเจ็บป่วย หรือได้รับบาดเจ็บ ซึ่งร้านค้าอาจต้องมีการใช้ไฟสำรองในเวลากลางวันเพื่อประโยชน์ในการลดความเครียดของสัตว์

5) ที่อยู่อาศัยของสัตว์ในสิบแปดมลรัฐ ได้มีบทบัญญัติให้ร้านค้าต้องจัดให้สัตว์มีพื้นที่เพียงพอที่จะยืนขึ้นหรือนั่งลงได้อย่างสะดวกสบาย และเป็นตำแหน่งที่สามารถทรงตัวได้อย่างธรรมชาติตามชนิดของสัตว์เลี้ยง และการจัดวางตำแหน่งที่อยู่ของสัตว์ในลักษณะที่สามารถจะลดความเครียดให้กับสัตว์ และลดความผิดปกติให้กับสัตว์

6) อุณหภูมิและการระบายอากาศในสิบเอ็ดมลรัฐ กำหนดให้ร้านค้าสัตว์เลี้ยงต้องมีอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับสัตว์แต่ละชนิด ซึ่งจะส่งเสริมให้สัตว์มีสุขภาพที่ดี ไม่เจ็บป่วยไม่ตึงเครียด และในสิบสี่มลรัฐ ต้องจัดให้มีการระบายอากาศเพื่อลดกลิ่นที่เป็นพิษต่อสัตว์ ความชื้น และการควบแน่นของอากาศ

“Lemon Law” เป็นมาตรการการคุ้มครองผู้บริโภคที่มุ่งคุ้มครองประชาชนที่ซื้อหรือพบอาการป่วยของสัตว์ ที่ซื้อจากร้านค้าสัตว์เลี้ยง ที่นำเรื่องมาร้องเรียนในรัฐที่ไม่มีกฎหมายนี้บังคับใช้ สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงการต่างประเทศของผู้บริโภค อาจมีเขตอำนาจครอบคลุมไปถึงภูมิภาคนาของผู้บริโภคซึ่งมีข้อพิพาทกับร้านค้าสัตว์เลี้ยง ซึ่งมลรัฐเหล่านั้นต้องให้ร้านค้าสัตว์เลี้ยงต้องเปิดเผยข้อมูลให้ผู้ซื้อ เพื่อผู้ซื้อสัตว์เลี้ยงจะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ที่จะซื้อ พ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ และวิธีการดูแลรักษาสัตว์แต่ละชนิด ก่อนที่จะซื้อ ประวัติ การรับประกันสุขภาพ การฉีดวัคซีน คำแนะนำสำหรับการทำหมันสัตว์ ฯลฯ

7) ใบอนุญาตและการเก็บข้อมูลสัตว์ ร้านค้าสัตว์เลี้ยงต้องได้รับอนุญาตจากมลรัฐแต่ละมลรัฐเป็นการเฉพาะในแต่ละท้องถิ่นนั้นก่อนที่จะทำการค้าขายสัตว์เลี้ยง ซึ่งมลรัฐแต่ละมลรัฐอาจจะออกใบอนุญาตในท้องถิ่นของตน โดยไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายมลรัฐได้ ในส่วนของการเก็บข้อมูลสัตว์ถือเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้ซื้อ เช่นการบันทึกข้อมูลพื้นฐานของสัตว์ วันเกิด อายุ เพศ หมายเลขประจำตัวของสัตว์ ชื่อพ่อแม่พันธุ์ ข้อมูลการติดต่อสำหรับผู้ซื้อเมื่อต้องการความช่วยเหลือ

8) การฝึกอบรมในบางมลรัฐ ร้านค้าสัตว์เลี้ยงต้องมีการฝึกอบรมพนักงานเพื่อให้มีการดูแลสัตว์ได้อย่างเหมาะสม ความรู้ด้านการดูแลสัตว์นี้ถือว่าเป็นความจำเป็นสำหรับพนักงานผู้ให้บริการ ประโยชน์นี้ยังรวมไปถึงการสังเกตอาการของสัตว์ถึงสัญญาณของการเจ็บป่วย หรือความเครียดของสัตว์ เพื่อรายงานความผิดปกติดังกล่าวให้สัตวแพทย์ได้รับทราบโดยทันที

ในส่วนการตัดแต่งขนสุนัขกฎหมาย Connecticut ผู้ตัดแต่งขนสัตว์เลี้ยง (groomers) ต้องได้รับอนุญาตตามระเบียบของกรมวิชาการเกษตร การตัดแต่งขนสัตว์เลี้ยง (grooming) ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์ในการตัดแต่งขนสัตว์เลี้ยง ที่มีมาตรฐานในรัฐอื่นๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนด groomers ไว้ให้ถูกต้องตรงตามความต้องการของท้องถิ่น และมีมาตรฐานอย่างเพียงพอ³⁷

3.2.4 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นได้บัญญัติกฎหมายสำหรับคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ได้แก่กฎหมายสำหรับสัตว์สวัสดิการในญี่ปุ่น

การคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ในญี่ปุ่น เริ่มหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อจำนวนสุนัขจรจัดเป็นปัญหาร้ายแรง ในปี ค.ศ. 1948 ในญี่ปุ่น ทำให้มีการจัดตั้งองค์กรป้องกันความโหดร้าย (JPS CA) ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกและเริ่มมีการบังคับใช้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาดังกล่าว

ความทารุณต่อสัตว์มีความสำคัญเพิ่มขึ้นและสังคมเกิดความกังวลสำหรับกฎหมายคุ้มครองสัตว์เป็นครั้งแรกภายใต้ชื่อของ “กฎหมายเพื่อการคุ้มครองและการจัดการสัตว์” เป็นกฎหมายที่สมาชิกสภา ตามกฎหมาย มาตรฐานการให้อาหารเหมาะสมและการปกป้องสุนัขและแมวของสัตว์หืองปฏิบัติการสัตว์และการผลิตสัตว์ที่ออกเพื่อแสดงเพื่อรักษากล่าวประเภทสัตว์ในทางปฏิบัติ แต่คนอย่างจริงจังเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์สำหรับการกำกับดูแลในการควบคุมของความป้องกันการกระทำโหดร้ายให้สัตว์ ในช่วงสุดท้าย 25-30 ปี หลังจากกฎหมายมาบังคับใช้เพื่อที่

³⁷ Thecurrent state of pet shop law. (2003-2011). Retrived 18 May, 2010, from

ผู้ใหญ่กับเด็กน้อยได้เพิ่มความสนใจของคนในความสำเร็จของสัตว์ที่เติบโตไม่เพียงแต่เป็นสัตว์เลี้ยงแต่มีความรู้สึกในทางกลับกันปัญหาบางส่วนยังคงมีการเกิดขึ้น เช่นการดูแลสัตว์ที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดปัญหาในละแวกใกล้เคียงและอันตรายที่เจ้าของรับผิดชอบละทิ้งสัตว์และการละเมิดต่อสัตว์ในกรณีเหล่านี้หลายองค์กรสวัสดิการสัตว์รวมทั้งญี่ปุ่นและแพทย์สมาคมได้รับน่าสนใจต้องการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขกฎหมายในการควบคุมกฎหมายสัตว์และสวัสดิการสัตว์ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าไม่เพียงแต่ให้ความรู้และโดยการเคลื่อนไหวทางการเมืองสุดท้ายกฎหมายได้แก้ไขในปี 1999 กฎหมายนี้พูดถึงคุณสมบัติลักษณะของกฎหมายใหม่นี้ได้ปรับปรุงใหม่มาตรฐานการให้อาหารและ การปกป้องสัตว์หน้าแรกซึ่งเคยเป็นเฉพาะสุนัขแต่ในกฎหมายใหม่นี้รวมได้กล่าวถึงแมวด้วยคุณสมบัติลักษณะของกฎหมายแก้ไขสำหรับสวัสดิการสัตว์มีดังนี้

กฎหมายถูกเปลี่ยนด้วยเจตนาที่ดีของการสวัสดิการสัตว์ กฎหมายเดิมเป็นชื่อกฎหมาย “เกี่ยวกับการคุ้มครองและการจัดการสัตว์” ขณะที่ชื่อของกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมโดยโดยตรงแปลเป็นกฎหมายสำหรับสัตว์ AIGO และบริหาร “AIGO” เป็นภาษาญี่ปุ่นกันอย่างถูกกำหนดไว้ในพจนานุกรมว่าหมายถึงการคิดด้วยรักและใช้เฉพาะสำหรับสัตว์ในลักษณะเช่น “AIGO Animal” เป็นภาษาอังกฤษ ไม่เทียบเท่าระยะนี้ญี่ปุ่นพบชื่อภาษาอังกฤษของกฎหมายนี้จะหากเรากล้าจะแปลความหมายกฎหมายสำหรับการมีน้ำใจการรักษาและการจัดการสัตว์ แม้ว่าเรามีคำญี่ปุ่น “Fukushi เทียบเท่า” เป็น “สวัสดิการ” จะไม่ใช่กฎหมายนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนได้ระหว่างสวัสดิการมนุษย์และสวัสดิภาพสัตว์

สัตว์มีชีวิตสัตว์เป็นที่รู้จักในกฎหมายนี้เป็นครั้งแรกในกฎหมายญี่ปุ่นนี้ในหลักการพื้นฐานของการแก้ไขกฎหมายนี้ที่ระบุชัดเจนว่าประชาชนควรรับรู้และเคารพสัตว์เป็นสัตว์โลกและควรพิจารณาต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และสัตว์หลักการนี้ปรากฏดีในการยังชีพจำนวนมากตลอดทั้งกฎหมายนี้และความสำคัญของการศึกษาในลักษณะสัตว์สาธารณะถูกเน้นเฉพาะในเรื่องนี้

ความสำคัญในการรับรู้สัตว์บุคคล โดยป้ายชื่อ microchips หรือมาตรการที่เหมาะสมอื่น ๆ คือเน้นเป็นความรับผิดชอบของเจ้าของในญี่ปุ่นใช้จะไม่แนะนำกฎหมายเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของสัตว์ของพวกเขาจึงมีการวิธีการติดตามเจ้าของสัตว์บันทึกก่อนระเบียบใหม่ที่กำลังจะมีประโยชน์ในการหาเจ้าของสัตว์หนี

ธุรกิจการซื้อขายสัตว์ราชการจังหวัดจึงจำเป็นสำหรับประเภทเช่นธุรกิจที่ขายคอยสินเชื่อการฝึกอบรมและการแสดง จนกว่าจะมีการแก้ไขกฎหมายเช่นนี้ได้มีการควบคุมไม่ให้ธุรกิจเหล่านี้และคนใดสามารถกำหนดการประกอบธุรกิจดังกล่าวได้หากไม่มีวุฒิการศึกษาใดๆตามที่กำหนดและมีสถานที่ไม่น่าพอใจ ตามกฎหมายใหม่ราชการมีอำนาจที่จะให้คำแนะนำหรือเพื่อปรับปรุงให้เจ้าของธุรกิจหากสถานที่หรือการรักษาของสัตว์พบว่าไม่ได้ตามมาตรฐานราชการ

จังหวัดยังสามารถสั่งให้มีการตรวจสอบเว็บไซต์ของผู้ประกอบการและให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทำการบริหารจัดการเมื่อจำเป็น

เมื่อสัตว์จะทำให้การลงโทษสำหรับการละเมิดกฎระเบียบและการละทิ้งสัตว์เลี้ยงคลานและนกในการพิจารณาในสถานการณ์ปัจจุบันที่สัตว์เลี้ยงคลานจำนวนมากของตลาดสัตว์เลี้ยงที่ความรับผิดชอบของผู้ขายและซื้อได้อย่างชัดเจนจากจุดมุมมองของสัตว์สวัสดิการ

ในการสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับสัตว์แก้ไขกฎหมายใหม่ให้เครือข่ายพื้นฐานในหน่วยให้สิทธิพิเศษได้อธิบายของราชการจังหวัดมีคณะกรรมการที่เหมาะสมเช่นสัตวแพทย์และอื่นๆจำเป็นต้องมีความรู้และประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการรักษาและการมีน้ำใจต่อสัตว์ราชการจังหวัดอาจจัด “สภาการส่งเสริมการขายสัตว์สวัสดิการ” โดยความร่วมมือของสมาคมสัตวแพทย์ท้องถิ่นและกลุ่มการสวัสดิการสัตว์ผู้มีอำนาจในการสนับสนุนกิจกรรมของผู้ให้คำแนะนำความรู้

การควบคุมและบทลงโทษสำหรับการกระทำต่อสวัสดิการสัตว์ ส่วนมากเป็นกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเกาละระเบียบอาญาสำหรับการละเมิดและการละทิ้งของสัตว์เป็น 250 เหยียดสหรัฐความสำคัญของสัตว์สวัสดิการระเบียบลงโทษสำหรับการฆ่าสัตว์ไม่มีเหตุผลที่ดีมีทั้งน้อยกว่าหนึ่งปีทางอาญาหรือปรับไม่เกินประมาณ 8500 เหยียดสหรัฐ ระเบียบอาญาสำหรับการละเมิดสัตว์เช่นไม่ให้อาหารหรือน้ำโดยไม่มีเหตุผลน้อยกว่าปรับประมาณ 2,500 เหยียดสหรัฐ มาตรฐานการให้อาหารและดูแล ตามกฎหมายแก้ไขปัญหามาตรฐานในการพิจารณาทบทวนมาตรฐานการให้อาหารและการปกป้องของสุนัขและแมว มีคุณสมบัติลักษณะของมาตรฐานและคู่มือรวมทั้งในการนี้รวมนกและสัตว์เลี้ยงคลานเก็บไว้ที่บ้านโดยเป็นสัตว์เลี้ยงและเรื่องของสัตว์เก็บไว้ในโรงเรียนและสถานที่เลี้ยงและสวัสดิการจะรวมถึงสวัสดิภาพสัตว์เป็นกฎหมายคุ้มครองเจ้าของต้องเป็นเจ้าของตลอดชีวิต ให้อาหารให้น้ำถึงเกี่ยวกับครอบครัวและสถานการณ์ที่อยู่อาศัยสำหรับดูแลสัตว์เลี้ยงไปตลอดชีวิตก่อนที่จะตัดสินใจที่จะรับสัตว์เลี้ยงไปเลี้ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนการรักษาสัตว์ป่าตัดสินใจระดับระวางมากและแนะนำสำหรับการดูแลไปตลอดชีวิตที่เป็นไปได้การเนื่องจากผลของการการนำสัตว์ป่าเลี้ยงอาจมีผลต่อระบบนิเวศอย่างร้ายแรง

เจ้าของทั้งหมดของสัตว์ที่บ้านขอให้ระบุเป็นเจ้าของโดยทั้งป้ายชื่อวงขา Microchips หรือวิธีการที่เหมาะสมอื่นๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้ใช้ microchips และใช้ microchips สำหรับสัตว์สวัสดิการอย่างมีประสิทธิภาพองค์กรไม่หวังผลกำไร AIPO เรียกก่อตั้งเมื่อเร็วนี้โดยมีอำนาจสี่กลุ่มสวัสดิการและญี่ปุ่น Animal Veterinary Association แพทย์และพร้อมที่จะควบคุมฐานข้อมูลบนพื้นฐานทั่วประเทศซึ่งจะสามารถเข้าถึงได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและสัตวแพทย์

สภาพและสถานะของที่มีเจ้าของสัตว์ทั้งหมดจะต้องพิจารณาถึงอาหารที่เหมาะสมและ จัดหาน้ำรักษาพยาบาลสัตว์ป่วยอย่างรวดเร็วโดยสัตวแพทย์และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะ การพิจารณาชนิดสัตว์วิทยาและพฤติกรรมของสัตว์ทำให้ปนเปื้อนสิ่งแวดล้อมจากอุจจาระและขน การจำกัดจำนวนของสัตว์ที่เหมาะสมในกรณีที่ต้องเกิดควบคุมสถานการณ์การขนส่งสัตว์ ปัญหา เป็นไปได้การป้องกันการหลบหนีการปกป้องในกรณีของมนุษย์ทำให้สัตว์อันตรายและหาที่ พักพิงสำหรับเจ้าของและสัตว์ในขณะที่มีอันตราย

เจ้าของสุนัขไม่ปล่อยสุนัขและต้องระมัดระวังสนใจสำหรับความยาวของเชือกที่ใช้ เวลาการบังคับหรือการออกกำลังกายเมื่อลูกสุนัขพันธุ์จะมีผู้ที่จะมาเป็นเจ้าของใหม่ต้องแนะนำให้ รอนกว่าอายุหลังจากประมาณ 12 สัปดาห์สำหรับสุนัขและ 9 สัปดาห์สำหรับแมว

เจ้าของแมวต้องดูแลให้แมวอยู่ในบ้านเพื่อป้องกันแมวจากการติดเชื้อและอุบัติเหตุที่ไม่คาดหมายก็ยังทราบว่ามีพยาธิวิทยาของพื้นที่สะดวกสบายสำหรับการรับประทานอาหารและ ขับถ่ายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสุขภาพจิตที่ดีและร่างกายเมื่อแมวถูกเก็บไว้ในบ้านในการพิจารณาการ เพิ่มล่าสุดสัตว์เก็บไว้ในโรงเรียนดูแลสัตว์ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์หรือผู้มีประสบการณ์อื่นๆ และปฏิบัติตามมาตรฐานนี้เพื่อป้องกันปัญหาที่ไม่พึงปรารถนาที่อาจเกิดขึ้นได้

กฎหมายสำหรับสัตว์ AIGO และการจัดการ ในปี 1999 รัฐสภาญี่ปุ่นผ่านการแก้ไข กฎหมายคุ้มครองสัตว์ (Doubutsu Aigo Kanri Hou) นี้กฎหมายใหม่อนุญาตให้ดำเนินคดีอาญา สำหรับ “โหดร้าย” และ “ละเลย” ของสัตว์กฎหมายนี้ฟ้องร้องเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่เหมาะสม ของสัตว์และผู้ครอบครอง กฎหมายใหม่อนุญาตให้จับกุมและลงโทษการละเมิดโดยเจตนาและ ละเลยไม่คำนึงถึงความเป็นเจ้าของกรณีการละเมิดทันทีและประมาณที่ทำให้เกิดการตายของสุนัข³⁸

³⁸ กฎหมายคุ้มครองสัตว์ของญี่ปุ่น. (2553). สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2553, จาก

บทที่ 4

ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

การประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มปริมาณมากขึ้น ตามสภาพเศรษฐกิจที่ขยายตัวทำให้ผู้ประกอบการสนใจในการประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการผู้บริโภคที่ต้องการสัตว์เลี้ยงไว้เลี้ยงไว้ในบ้านเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันเช่นเลี้ยงไว้เป็นเพื่อนเล่นคลายเหงาหรือเลี้ยงเพื่อเฝ้าบ้าน เป็นต้น ดังนั้นมาตรการที่ใช้ควบคุม กำกับ ดูแลผู้ประกอบการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในปัจจุบันที่บังคับใช้ในประเทศไทย ยังไม่มีมาตรการที่จะเข้าควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพเพียงพอจึงก่อให้เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความหมายและการดำเนินการของธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

ในสภาพการณ์ปัจจุบันมีการขยายตัวทางด้านๆ มีการขยายตัวด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดธุรกิจมากมายที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการบริโภคมากขึ้นและเมื่อความต้องการมากผู้ประกอบการก็ขยายการประกอบธุรกิจและดำเนินธุรกิจมากขึ้นด้วยในส่วนของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ได้มีการตอบสนองในความต้องการของผู้บริโภคในด้านการต้องการซื้อหาสัตว์เลี้ยงมาเลี้ยงในครัวเรือนเพราะปัจจุบันมีความต้องการสัตว์เลี้ยงที่มีคุณภาพและสายพันธุ์ตามที่ผู้บริโภคพอใจและในความต้องการดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงนำสัตว์เลี้ยงมาเป็นสินค้าและนำมาเสนอขายในรูปแบบร้านสัตว์เลี้ยงเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคในสังคมปัจจุบันที่ต้องการความสะดวก และรวดเร็ว สนองตอบตรงกับความต้องการของตนและทำการประกอบกิจการดังกล่าวจึงเป็นกิจการที่แพร่หลายขึ้น และขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้การควบคุม กำกับ ดูแลผู้ประกอบการของประเทศไทย ยังไม่ครอบคลุม ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอย่างครอบคลุม ก่อให้เกิดปัญหาทางกฎหมายในการควบคุม กำกับ ดูแลกิจการดังต่อไปนี้

4.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับความหมายของธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

ในความหมายของการประกอบธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยนั้นปัจจุบัน การจำหน่ายสัตว์เลี้ยงที่มีการจำหน่ายในร้านขายสัตว์เลี้ยง มีความแตกต่างกับการจำหน่ายสัตว์ที่เป็นสัตว์ในเชิงธุรกิจ หรือสัตว์ที่ใช้เป็นอาหาร หรือสัตว์ในภาคอุตสาหกรรมที่เลี้ยงเป็นธุรกิจ ในที่นี้สัตว์เลี้ยงที่จำหน่ายในร้านสัตว์เลี้ยงนั้นประกอบด้วยสุนัข แมว ที่ร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงดังกล่าวจัดจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคในลักษณะที่มนุษย์สามารถเลี้ยงไว้เป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความใกล้ชิดกับมนุษย์ อาจเพื่อเป็นเพื่อนคลายเหงา เพื่อเฝ้าบ้าน หรือเพื่อใช้งานสำหรับผู้พิการ เพราะในสภาวะปัจจุบัน สภาพสังคมเปลี่ยนไปจากสภาพสังคมแบบชนบทเปลี่ยนไปเป็นสังคมเมือง จึงมีการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงไว้เป็นเพื่อนมนุษย์มากขึ้น และในการจำหน่ายสัตว์ก็ยังไม่มีการให้คำนิยามศัพท์คำว่า “สัตว์เลี้ยง” ให้ชัดเจน และหรือว่าต้องมีการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในลักษณะใด ซึ่งปัจจุบันมีการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในหลายรูปแบบเช่นการจำหน่ายตามร้านค้าที่มีที่ตั้งร้านค้าในลักษณะถาวร การจำหน่ายในตลาดนัดซึ่งมีลักษณะเป็นการชั่วคราว และการจำหน่ายทางสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งการกำหนดความหมายการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงควรจะมีมีความชัดเจนมากขึ้น

ตามความหมายของคำว่า “สัตว์เลี้ยง” ที่ให้คำนิยามที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงที่ใกล้เคียงมากที่สุด ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 มาตรา 4 (1) ที่ว่า “สัตว์” หมายความว่า ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ สุนัข แมว กระจง ลิง ชะนี และ ให้ความหมายรวมถึง น้ำเชื้อ สำหรับผสมพันธุ์ และเอ็มบริโอ (ตัวอ่อนของสัตว์ที่ยังไม่เจริญเติบโตถึงขั้นที่มีอวัยวะครบบริบูรณ์) ของสัตว์เหล่านี้ด้วย แต่ความหมายดังกล่าวนี้ไม่ครอบคลุมถึงคำนิยามในความหมายของ “สัตว์เลี้ยง” ที่มนุษย์นำมาเลี้ยง ในการนี้จึงควรที่จะให้มีคำนิยามความหมายที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะด้วย เพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอีกทางหนึ่งด้วย

ปัจจุบันธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงได้ขยายตัวอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการจำหน่ายตามตลาดนัด ทั้งขนาดใหญ่และเล็ก เช่นในกรุงเทพมหานครก็มีจำหน่ายที่ตลาดนัดจตุจักรซึ่งมีผู้บริโภคสนใจเข้าเลือกซื้อเป็นจำนวนมาก และยังมี การวางขายตามร้านค้าในตลาดนัดขนาดเล็ก และตามข้างถนนทางเดินอีกด้วย ซึ่งการดำเนินการในการประกอบการของร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงดังกล่าวยังไม่มีการควบคุมลักษณะการขายสัตว์เลี้ยงอย่างเป็นรูปธรรม และยังไม่มีการกำหนดกฎหมายที่มีประสิทธิภาพเพียงพอสำหรับผู้บริโภค และร้านค้าจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ดังนั้นการศึกษากฎหมาย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเปิดร้านค้าให้จำหน่ายสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยจึงยังคงพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศที่มีบทบัญญัติกฎหมายที่บังคับใช้

สำหรับธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงไว้อย่างเหมาะสมโดยระบุไว้ในกฎหมายถึงลักษณะธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงที่ต้องดำเนินการอย่างชัดเจน

ในหลักกฎหมายประเทศแคนาดาได้ให้คำนิยามของร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง คือร้านค้าหรือสถานที่ใช้เป็นสัตว์เลี้ยงมีขายหรือ เก็บไว้ขาย ซึ่งเป็นการบัญญัติคำนิยามของร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงไว้โดยชัดเจนซึ่งแตกต่างกับประเทศไทยที่ยังไม่มีการกำหนดคำนิยามของธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน

สืบเนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีการจำกัดคำนิยาม ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงว่าเป็นการเก็บสัตว์เลี้ยงไว้ในลักษณะเช่นไรจึงจะเข้าองค์ประกอบในลักษณะการเก็บสัตว์เลี้ยงไว้เพื่อจำหน่าย และต้องได้อยู่ภายใต้การควบคุม กำกับ และดูแลตามกฎหมาย จึงส่งผลให้ร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในปัจจุบันมีการประกอบธุรกิจกันอย่างเสรีแม้ว่าการประกอบธุรกิจดังกล่าวนี้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือการนำสัตว์เลี้ยงมาเก็บไว้ในร้านเพื่อรอการจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค แต่ก็ยังไม่มีคำจำกัดความถึงธุรกิจดังกล่าวว่าเป็นลักษณะของร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงแม้จะมีการออกกฎกระทรวงควบคุมการค้าสัตว์ที่บังคับใช้กับแมวและสุนัขด้วยก็ไม่ได้ให้คำนิยามไว้ในส่วนธุรกิจที่ทำการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเพียงกำหนดให้ผู้ที่ทำการค้าสัตว์จำพวกสุนัขกับแมวต้องทำการขออนุญาตกับกรมปศุสัตว์ด้วยเท่านั้นทำให้ขาดความชัดเจนและกฎหมายยังไม่มีบัญญัติที่ครอบคลุมถึง

จากปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 โดยกำหนดคำนิยาม “ร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง” ให้หมายความรวมถึง สถานที่สัตว์เลี้ยงที่มนุษย์นำมาเลี้ยงไว้จำหน่าย และกำหนดคำนิยามของคำว่า “ร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง” ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงที่เป็นสถานที่ประกอบการและร้านค้า และให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น

4.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการของธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

ในส่วนการดำเนินการในกิจการการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจากสังคมปัจจุบันมีการวางจำหน่ายตามร้านจำหน่ายเช่นเป็นที่นิยมและเป็นที่รู้จักมากที่สุดในเมืองกรุงเทพมหานครคือสวนจตุจักร ซึ่งเป็นศูนย์รวมร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงมากเป็นอันดับหนึ่งและเป็นสถานที่แห่งแรกๆที่ผู้บริโภคจะสนใจและนึกถึงเมื่อต้องการหาซื้อสัตว์เลี้ยงเพื่อนำไปเลี้ยงและในส่วนการดำเนินการของร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของประเทศไทยเมื่อมีการจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 เมื่อดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์แล้วก็สามารถดำเนินการต่อไปได้

ในการดำเนินการของธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจะต้องทำการขออนุญาตค้าสัตว์ต่อนายพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์เพื่อขอทำการค้าสัตว์แต่ตามกฎหมายกระทรวงกำหนดการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ พ.ศ. 2552 ข้อ 2 ผู้ใดประสงค์จะทำการค้าสัตว์หรือซาก

สัตว์ตาม (1) ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร กวาง นากหญ้า สุนัข และแมว ซึ่งในการจำหน่าย สัตว์เลี้ยงนี้ส่วนใหญ่สัตว์ที่นำมาจำหน่ายโดยมากจะเป็นสุนัขและแมวซึ่งเป็นที่นิยมเลี้ยงกันอย่าง มากดังนั้นกฎกระทรวงฉบับนี้จึงครอบคลุมถึงการค้าสุนัขและแมวต้องทำการขออนุญาตก่อนการ ทำการค้า โดยให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานตามที่ กำหนดไว้ในแบบคำขอรับใบอนุญาต ในการดำเนินการค้าสัตว์นั้นต้องทำการขออนุญาตต่อนาย ทะเบียนมีกำหนดเฉพาะสุนัข กับแมวเท่านั้น ที่ต้องทำการขออนุญาตในกรณีที่ต้องการทำการค้า สัตว์ตามความหมายในกฎกระทรวงฉบับนี้ดังนั้นในการดำเนินการของธุรกิจจำหน่ายต้องทำการ ขออนุญาตต่อกรมปศุสัตว์หากมีการค้าสุนัขและแมวแต่หากมีสัตว์เลี้ยงอย่างอื่นด้วย เช่นกระต่าย แม่น หรือนก ก็จะไม่เข้าตามความหมายของการที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายดังกล่าวนี้ทำให้ เกิดปัญหาในการดำเนินการและในการดำเนินประกอบธุรกิจยังไม่มีกำหนดแนวทางการดำเนินการ ว่าผู้ประกอบการต้องทำอะไรเป็นแนวทางที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมเช่นร้านค้าตามสวนพฤกษศาสตร์มี รูปแบบที่แตกต่างกันบางร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในร้านค้าโดยให้ผู้บริโภคเข้าไปเลือกซื้อ โดยวาง สัตว์เลี้ยงให้ชมเลือกซื้อได้ บางร้านวางจำหน่ายหน้าร้าน หรือแม้กระทั่งมีการจำหน่ายตามข้างทาง โดยให้ผู้บริโภคเลือกซื้อได้เลยโดยวางไว้ในกรงหรือกระบะ ใส่สัตว์โดยไม่คำนึงถึงเรื่องการแพร่ ระบาดของโรค หรือความทุกข์ทรมานของสัตว์เลี้ยงที่ต้องทนต่อสภาพดังกล่าว

ในประเทศสหราชอาณาจักรได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการดำเนินการของ ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตจัดตั้งโครงสร้างสำหรับร้านค้าสัตว์เลี้ยงในสหราชอาณาจักรพระราชบัญญัตินี้กำหนดเงื่อนไขบางอย่างว่าเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอาจพิจารณาในการกำหนด หรือไม่ที่จะกำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการร้านค้าสัตว์เลี้ยงในการพิจารณาว่าหรือไม่ที่ จะกำหนดให้ใบอนุญาตให้หน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจตรวจสอบการและจะอนุญาตเมื่อยืนยันได้ว่า สัตว์ที่จะถูกเก็บไว้ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสุขอนามัยที่เหมาะสมที่พวกเขาจะได้รับ อาหารและน้ำอย่างสม่ำเสมอและว่าพวกเขาจะไม่ถูกขายก่อนที่จะเข้าถึง อายุที่เหมาะสมและ พระราชบัญญัตินี้ห้ามทำการขายสัตว์ในที่สาธารณะใดๆ รวมทั้งถนนหรือแผงหรือรถเข็นใน ตลาดจะเปิดร้านค้าสัตว์เลี้ยงไม่ได้ยกเว้นได้รับการอนุญาตโดยมีใบอนุญาตให้เปิดร้านภายใต้อำนาจ บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ทุกท้องถิ่นอำนาจออกใบอนุญาตภายในวัตถุประสงค์ที่ขอและตัด สิทธิ์เพราะฝ่าฝืนการเก็บรักษาร้านสัตว์เลี้ยงและไม่ชำระเงินดังกล่าวค่าธรรมเนียมตามที่อาจจะ ได้รับพิจารณาจากอำนาจท้องถิ่นสิทธิ์ที่อนุญาตให้บุคคลนั้นให้นำสัตว์เลี้ยงมายังสถานที่ร้านค้า ดังกล่าวในพื้นที่ที่มีการระบุไว้ในใบสมัครและอาจมีการเงื่อนไขที่สอดคล้องกับที่ระบุในใบอนุญาต ในการพิจารณาว่าจะมีสิทธิ์ใบอนุญาตสำหรับการเก็บรักษาของร้านค้าสัตว์เลี้ยงโดยบุคคลใดๆ ที่

สถานที่ท่องเที่ยวจะอำนวยความสะดวก มีเรื่องที่ต้องสำหรับรักษาความปลอดภัย ที่สัตว์จะตลอดเวลาถูกเก็บไว้ในที่พักที่เหมาะสมเป็นเคาพขนาดอุณหภูมิแสงและการระบายอากาศสะอาด

ดังนั้นในการดำเนินการประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจึงต้องมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม กำกับ ดูแล อย่างชัดเจน เพราะปัจจุบันนี้ประเทศไทยยังไม่มีบทกฎหมายใดที่ควบคุมดูแลการผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอย่างชัดเจนทำให้แต่ละร้านมีการดำเนินการที่ต่างกันมีนำสัตว์เลี้ยงมาใส่กรงหรือใส่ภาชนะเพื่อจำหน่ายโดยไม่มีการคำนึงว่าสัตว์นั้นจะเป็นทุกข์ทรมานอย่างไร

ในการสุขาภิบาลก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งในการดำเนินการในธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเพราะสัตว์เลี้ยงในประเภทต่างกัน จึงจำเป็นต้องเพิ่มบทบัญญัติกฎหมายในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ในการดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเป็นข้อกำหนดที่เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการดำเนินการเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ในส่วนบทกำหนดโทษความผิดของบุคคลใดที่กระทำผิดกฎหมายใดภายใต้พระราชบัญญัตินี้ปรับไม่เกินสองระดับมาตรฐานหรือโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งการปรับและจำคุกในกรณีที่บุคคลคือบังคับภายใต้พระราชบัญญัตินี้การกระทำผิดกฎหมายใดๆ ศาลอาจยกเลิกการอนุญาตภายใต้พระราชบัญญัตินี้และอาจหรือยกเลิกการอนุญาตความเป็นเจ้าของใบอนุญาตห้ามเก็บรักษาสัตว์เลี้ยงในร้านสำหรับระยะเวลา ที่ ศาลกำหนด

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานรับผิดชอบในการควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

สำหรับหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในปัจจุบันมีหน่วยงานที่เข้ามา มีบทบาท อยู่ 2 หน่วยงานหลัก คือ ราชการส่วนท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และ กรมปศุสัตว์ ตามอำนาจพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 แต่ทั้งสองหน่วยงานก็มีบทบาทในการคุ้มครองที่แตกต่างกันในส่วนราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 นั้น กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นดูแลในการสาธารณสุขในส่วนป้องกันเหตุรำคาญอันอาจเกิดจากการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงเพื่อดูแลด้านสุขอนามัยแก่ประชาชนเป็นวัตถุประสงค์หลัก และ กรมปศุสัตว์จะมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 มุ่งคุ้มครองและป้องกันโรคระบาดอันอาจเกิดกับสัตว์มิให้แพร่กระจายสู่สัตว์และสู่มนุษย์ได้ดังนั้นในความรับผิดชอบของทั้งสองหน่วยงานนั้นยังไม่มีหน่วยงานไหนที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุม กำกับ ดูแลผู้ประกอบการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง โดยตรงที่จะเข้าไปมีอำนาจในการควบคุม กำกับ ดูแลกิจการดังกล่าวอย่างชัดเจน

4.2.1 ราชการส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในการควบคุมกิจการสำหรับผู้ประกอบกิจการร้านสัตว์เลี้ยงโดยตรง แต่มีกฎหมายที่สามารถใช้บังคับกับกิจการร้านขายสัตว์เลี้ยงได้ คือ พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้มีการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์โดยให้อำนาจแก่ราชการท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดท้องถิ่น กำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ทั้งในประเภทของสัตว์ที่ห้ามเลี้ยง กรรมวิธีการเลี้ยง การป้องกันเหตุรำคาญ และการปล่อยสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะด้วยซึ่งข้อกำหนดท้องถิ่นที่กำหนดในเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์สามารถแบ่งได้ 3 ลักษณะดังนี้

1) เขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดโดยเด็ดขาด คือ เขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่มีความเจริญ เป็นชุมชนหนาแน่น เป็นสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวซึ่งไม่เหมาะสมที่ให้มีการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์โดยเฉพาะสัตว์ใหญ่ เช่น ม้า โค กระบือ สุกร เป็นต้น และเมื่อได้มีการกำหนดเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ชนิดใดในเขตพื้นที่ใดก็ตาม จะมีผลให้ประชาชนทั่วไปที่แม้มีที่ดินเป็นของตนเอง ก็ไม่อาจเลี้ยงสัตว์ที่ถูกกำหนดในพื้นที่นั้นได้ เช่น การกำหนดห้ามเลี้ยงหรือปล่อย โค กระบือ ม้า แพะ ในบริเวณรอบหนอง คลอง บึง ที่เป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคของชุมชนเพราะจะทำให้แหล่งน้ำสกปรก

2) เขตให้เลี้ยงสัตว์บางชนิดไม่เกินจำนวนที่กำหนด ต้องกำหนดชนิดและประเภทของสัตว์ที่ห้ามให้ชัดเจนด้วย เช่น ในเขตชุมชนอาคารพาณิชย์ที่มีผู้อาศัยอย่างหนาแน่นไม่สมควรให้มีสุนัขจำนวนเกินกว่า 2 ตัวต่ออาคาร 1 คูหา เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ก่อเหตุรำคาญแก่ผู้ข้างเคียง หรือการกำหนดให้เขตพื้นที่ของท้องถิ่นนั้นเป็นเขตห้ามเลี้ยงสุกรเกินกว่า 50 ตัว ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของปัญหาว่าต้องมีจำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชนนั้นๆ

3) เขตให้เลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์บางชนิดได้โดยมีมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการนำมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการทางวิชาการมากำหนด เพื่อมิให้เกิดปัญหาด้านสุขาภิบาล สิ่งแวดล้อม สุขลักษณะหรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ เช่น กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด อาคาร สถานที่ คอกสัตว์ ตัวสัตว์ การกำจัดมูลสัตว์และสิ่งปฏิกูลต่างๆ การบำบัดน้ำเสีย รวมทั้งการควบคุมโรคติดต่อโดยการฉีดวัคซีน ฟันยาฆ่าเชื้อ แล้วแต่กรณี หรือการนำสุนัขออกไปเลี้ยงนอกบ้านต้องล่ามโซ่ไปด้วย หรือกำหนดให้ผู้เลี้ยงสุกรตั้งแต่ 20 ตัวขึ้นไปอยู่ห่างจากชุมชนไม่น้อยกว่า 100 เมตร หรือมีแนวพื้นที่ว่างไม่น้อยกว่า 50 เมตร จากโรงเลี้ยงและต้องจัดทำระบบกำจัดมูลสุกรอย่างน้อย 1 ถึง³⁹ เมื่อราชการท้องถิ่นออกเป็นข้อกำหนดของท้องถิ่นแล้ว ก็จะมีผล

³⁹ มาตรการควบคุมสัตว์เลี้ยงในเมืองไทย. สืบค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2553, จาก

บังคับให้ประชาชนในเขตพื้นที่นั้นๆ ต้องปฏิบัติตาม หากใครฝ่าฝืนจะมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท และในการกำหนดเขตควบคุมดังกล่าวจะต้องออกเป็นข้อกำหนดของท้องถิ่น โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ซึ่งเป็นอำนาจราชการท้องถิ่นนั้นๆ

ตามความหมายของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ที่ว่า “ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น และในด้านการสาธารณสุข เพื่อเป็นการกำกับ ดูแล ในส่วนที่เกี่ยวกับอนามัย สิ่งแวดล้อม แต่การควบคุมนี้ยังมีข้อจำกัดว่าการเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นเหตุให้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนี้จึงถือว่าเป็นเหตุรำคาญถึงจะเข้าหลักเกณฑ์เป็นเหตุรำคาญที่ราชการท้องถิ่นสามารถห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในบริเวณทางสาธารณะ หรือสถานที่เอกชนและจึงสามารถระงับเหตุรำคาญนั้นได้ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นตามความหมายของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 นี้ได้ให้อำนาจในการควบคุม กำกับ ดูแล ในด้านการสาธารณสุขซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นประเด็นหลักดังนั้นในกรณีที่เกิดเหตุรำคาญตามความหมายในหมวด 5 (เหตุรำคาญ) นั้นต้องเป็นกรณีการเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและในหมวด 6 การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ในมาตรา 29 เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพความเป็นอยู่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการออกข้อกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการท้องถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้

4.2.2 กรมปศุสัตว์

ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ได้บัญญัติไว้เกี่ยวข้องกับการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ ไว้ในหมวด 4 ตามมาตรา 21 ห้ามมิให้บุคคลใดทำการค้า ซ้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ชนิดอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือทำการค้าซากสัตว์ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน และตามมาตราดังกล่าวนี้ ได้มีการออกกฎกระทรวง มารองรับคือ กฎกระทรวงกำหนดการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ พ.ศ. 2552 ในข้อ 2 ผู้ใดประสงค์จะทำการค้าสัตว์หรือซากสัตว์ดังต่อไปนี้ ให้ยื่นคำขอใบอนุญาตต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่กำหนดไว้ในแบบคำขอรับใบอนุญาต (1) ซ้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร กวาง นากหญ้า สุนัข และแมว ตามบทบัญญัติดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงคือสุนัข และแมว ที่ต้องมีการขออนุญาตค้าแมว หรือสุนัข

ที่จะทำการค้า ซึ่งกรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบคำขอรับใบอนุญาตค้าสัตว์ดังกล่าว ซึ่งในการกำกับดูแลมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันโรคระบาดที่เกิดจากสัตว์ตามความหมายของกฎหมายดังกล่าวที่มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมโรคระบาดที่อาจเกิดจากสัตว์เลี้ยงเท่านั้น มิได้ครอบคลุมถึงการควบคุมธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงโดยตรง จึงเป็นบทบัญญัติที่บังคับใช้ไม่ครอบคลุมถึงธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงทั้งหมด

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัตินี้มิได้ให้การคุ้มครองในกิจการร้านขายสัตว์เลี้ยงเป็นการเฉพาะที่เหมาะสมกับกิจการร้านขายสัตว์เลี้ยง ซึ่งกฎหมายกำหนดเฉพาะสัตว์ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อท้องถิ่น และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าสัตว์เท่านั้นที่บังคับใช้ แต่ไม่ครอบคลุมถึงกิจการการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงทั้งหมดและหน่วยงานที่รับผิดชอบต่างรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ดังจะเห็นว่าราชการท้องถิ่นมุ่งดูแลด้านสาธารณสุขที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญอย่างเดียว และกรมปศุสัตว์ได้ดูแลเกี่ยวกับโรคสัตว์และควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมและป้องกันโรคที่อาจเกิดกับสัตว์ แต่ยังไม่ถึงกับเป็นเหตุเดือดร้อนรำคาญตามความหมายของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

จากเหตุดังกล่าวทำให้การที่หน่วยงานทั้งสองหน่วยงานคือกรมปศุสัตว์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการป้องกันโรคระบาด พ.ศ. 2499 และส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่จะดูแลในแต่ละด้านแต่ยังไม่มีความประสิทธิภาพเพียงพอที่จะควบคุมดูแลผู้ประกอบการจำหน่ายสัตว์อย่างเพียงพอ

ในประเทศแคนาดามีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการออกใบอนุญาตและกำหนดแนวทางที่ร้านสัตว์เลี้ยงต้องดำเนินการ โดยบัญญัติให้มีที่เก็บสัตว์เลี้ยงที่เหมาะสมและการเก็บรักษาสัตว์เหล่านั้นตามความเหมาะสม

ดังนั้น จากอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ที่มีอำนาจเฉพาะของแต่ละหน่วยงานยังคงพบปัญหาช่องว่าง ของการบังคับใช้กฎหมายในส่วนปัญหาของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควบคุม กำกับ ดูแล ร้านขายสัตว์เลี้ยง จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 โดยกำหนดให้กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและมีอำนาจในการควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอย่างครอบคลุมและเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นสำคัญ

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลสำหรับกิจการ หรือการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้คำนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” ให้หมายความว่า (1) นายกองค้การบริหาร ส่วนจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด (2) นายเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล (3) นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (4) ผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร (5) นายกเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา (6) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการ ส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น โดยในหมวด 5 ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการ ระวังเหตุรำคาญด้วย ซึ่งเหตุรำคาญที่เกี่ยวกับสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ในที่ หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อากาศ อันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ ที่ไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการ ควบคุมสารเป็นพิษหรือมี แต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่าง พอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งนี้โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัด และควบคุมเหตุรำคาญต่างๆ ได้ จะเห็นได้ว่าการ ป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญนี้ อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่มีเฉพาะการควบคุมเหตุรำคาญ เท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงกิจการจำหน่ายสัตว์ ที่ไม่ถึงขนาดสร้างความเดือดร้อนรำคาญ ตาม ความหมายของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่ว่าจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็น อันตรายแก่สุขภาพ แต่ก็อาจสร้างความรำคาญแก่ชุมชนและผู้คนใกล้เคียงได้

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ได้บัญญัติคำศัพท์คำว่า “การค้า” ให้ หมายความว่า การค้าในลักษณะคนกลาง และให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร นายทะเบียน สัตว แพทย์ เป็นผู้กำกับ ควบคุม ดูแล โดยมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกัน ตามที่พระราชบัญญัตินี้ได้ให้ อำนาจไว้ เช่น การออกใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ และซากสัตว์ การตรวจสัตว์และซากสัตว์ การประกาศ เขตโรคระบาดสัตว์ เป็นต้น ซึ่งหากได้พิจารณาตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์แล้ว จะเห็นได้ ว่าเป็นการมุ่งคุ้มครองเน้นหนักไปในด้านการค้าสัตว์ และซากสัตว์ในลักษณะของการปลุสัตว์ หรือ การผลิตเพื่อใช้เป็นอาหาร ยา เครื่องประดับ เป็นต้น โดยที่ยังไม่มีบทบัญญัติที่จำเพาะเจาะจงถึง ธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

การกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องในธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ แต่ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับและหน่วยงานที่รับผิดชอบยังใช้อำนาจหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกัน ซึ่งเมื่อนำมาบังคับใช้โดยทั่วไปเช่นในปัจจุบันแล้วทำให้ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการควบคุม เช่นที่เก็บสัตว์เพื่อจำหน่ายหรือ เก็บไว้เพื่อให้บริการต่างๆ นั้น ยังไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดชัดเจนว่าควรจะมีมาตรฐานเพียงใด โรงพยาบาลสัตว์ คลินิกสัตว์ หรือสถานที่รับเลี้ยงสัตว์จะต้องทำการดูแลให้ปลอดภัย กรงของสัตว์เลี้ยง การสุขาภิบาลสัตว์ การรักษาสุขอนามัยที่ดีให้แก่สัตว์เลี้ยง การรักษาอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับสัตว์แต่ละชนิด ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการป้องกันเชื้อโรคที่อาจเกิดผลร้ายโดยตรงแก่สัตว์เลี้ยงเอง และที่สำคัญอาจเกิดการติดต่อจากสัตว์เลี้ยงสู่คนได้ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประเทศแคนาดาในการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับข้อกำหนดนั้นต้องดำเนินการ โดยองค์การช่วยเหลือสัตว์ที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ซึ่งร้านค้าสัตว์เลี้ยงต่างๆ ต้องปฏิบัติตามเพื่อเป็นการให้ความปรารถนาแก่สัตว์เลี้ยงที่มีไว้จำหน่าย การกำหนด วิธีการเกี่ยวกับสุขภาพ ต้องมีการสาธารณสุขและอุณหภูมิที่เหมาะสมกับชนิดของสัตว์ภายในร้าน ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดอำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานให้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบ กำกับ ดูแล การดำเนินกิจการการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในร้านสัตว์เลี้ยงที่ชัดเจน และเหมาะสมเพียงพอ

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของประเทศไทยยังไม่มี ความชัดเจนในการกำหนดแนวทางการให้บริการของร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอย่างเป็นทางการเป็นมาตรฐานเดียวกัน ผู้บริโภคต้องได้รับสิทธิในการเข้าใช้บริการร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง แต่ในปัจจุบันนี้ยังไม่มี มาตรการที่จะให้ผู้ให้บริการร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงต้องดำเนินการ เช่นในกรณีการคุ้มครองผู้บริโภค ในประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติที่ให้ได้รับเงินคืนจากร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงหากเกิดความบกพร่องจากการซื้อสัตว์เลี้ยง รวมทั้งภาษีเกี่ยวกับการขาย และเงินในส่วนที่ใช้จ่ายเกี่ยวกับสัตวแพทย์ สิทธิที่จะได้รับสัตว์เลี้ยงแลกเปลี่ยนหรือกลับคืนตามราคาที่เทียบเท่าสิทธิที่จะรักษาสัตว์และรับเงินคืน สำหรับค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับการบริการและการรักษาสัตว์เลี้ยง หรือเมื่อพบความผิดปกติแต่ กำนัดหรือติดตัวกับสัตว์โดยพันธุกรรม เป็นต้น

สำหรับหน่วยงานที่จะเข้ามากำกับดูแลธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงนั้น มีอยู่หลายหน่วยงาน ที่มีอำนาจควบคุม กำกับ ดูแล อยู่ในปัจจุบัน ก่อนที่จะเปิดกิจการร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ต้องดำเนินการขอจดทะเบียนเปิดกิจการจากกระทรวงพาณิชย์ และในการขออนุญาตเปิดกิจการ ร้านค้าสัตว์เลี้ยงก็จำเป็นต้องขออนุญาตต่อกรมปศุสัตว์ในการจำหน่ายและขายอาหารสัตว์ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสุขาภิบาลนั้น กระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจหน้าที่ดูแลในด้านการสาธารณสุข จะเห็นได้ว่ามีหลายหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม กำกับ ดูแล การประกอบ

ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ซึ่งยังไม่มีหน่วยงานใดที่เข้ามากำกับดูแลธุรกิจร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอย่างชัดเจน ที่จะทำให้มีความเป็นเอกภาพ เป็นรูปธรรม และครบวงจร

จากปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 และแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีอำนาจและหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงด้วย

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการในการลงโทษ

การกำหนดมาตรการลงโทษที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกข้อบังคับสำหรับราชการส่วนท้องถิ่น ในด้านการก่อให้เกิดเหตุรำคาญลักษณะกว้างๆ แต่มิได้ระบุจำเพาะเจาะจงถึงความผิดสำหรับร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงไว้แต่อย่างใด

ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการใช้อำนาจส่วนอาญา เช่นการจับกุม การตรวจยึด และการปรับสำหรับผู้กระทำความผิด แต่เมื่อพิจารณาถึงอัตราส่วน โทษที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ จะเห็นได้ว่ายังบัญญัติกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่ไม่สมกับการกระทำความผิด เช่น ในมาตรา 8 วรรคหนึ่ง กำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมง หากพบว่ามีสัตว์ป่วยหรือตาย โดยปัจจุบันอันไม่อาจทราบได้ว่าป่วยหรือตายโดยเหตุใด หากไม่ปฏิบัติตามต้องได้รับโทษ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 39 มีการกำหนดโทษว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ซึ่งหากพิจารณาจากการกระทำความผิดเปรียบเทียบกับอัตราโทษที่ได้รับแล้วจะเห็นได้ว่ายังไม่มีความสัมพันธ์กันในด้านผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชน และสังคมโดยรวมได้ และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข และแมว ก็ยังไม่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะเช่นกัน

ดังนั้น จากการพิจารณาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องข้างต้น หากจะนำมาใช้บังคับเกี่ยวกับธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ก็สามารถที่จะนำใช้บังคับได้เป็นบางส่วน เช่นการขออนุญาตค้าสัตว์การดูแลสัตว์ป่วยหรือตาย การดูแลไม่ให้เกิดเหตุรำคาญ เป็นต้น แต่ในสภาพปัจจุบันธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง เติบโตอย่างรวดเร็วสัมพันธ์กับอุปนิสัยของผู้บริโภคที่เป็นไปในลักษณะของสังคมเมืองเป็นครอบครัวเดี่ยว หรือมีบุตรน้อย ทำให้มีการเลือกซื้อสัตว์เลี้ยงไว้เป็นเพื่อนมากขึ้น เกิดธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง เช่นสุนัข และแมว เพิ่มมากขึ้น ซึ่งในการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงนี้มีทั้งพันธุ์ภายในประเทศ และนำเข้าจากต่างประเทศ นอกเหนือจากการซื้อ ขาย สุนัขและแมวแล้ว ยังมีอีก

การประกอบการหลายส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจดังกล่าวอีก เช่น การรักษาพยาบาล การรับฝากเลี้ยง การขายอาหารหลัก อาหารเสริม เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับสำหรับสัตว์เลี้ยงด้วย จากการประกอบธุรกิจดังกล่าวมีผลทำให้กฎหมายที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถบังคับใช้ได้ครอบคลุมทั้งหมด และไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการควบคุม ดูแลผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการในสภาวะการณ์ในปัจจุบันที่เป็นอยู่ได้ จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติ โรคระบาด สัตว์ พ.ศ. 2499 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นในเรื่องธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจำพวก สุนัข และแมว รวมถึงการกำหนดบทลงโทษในทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนให้ สัมพันธ์กับการกระทำความผิดในปัจจุบัน

4.5 ปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งประเภทสัตว์เลี้ยง

สัตว์แต่ละประเภท ที่ถูกควบคุมโดยมนุษย์ ในเรื่องการทำอาหาร การคุ้มครองดูแลการผสมพันธุ์ของสัตว์ตามต้องการ ได้ และสร้างความผูกพันต่อกันระหว่างคนกับสัตว์ จึงเรียกว่าสัตว์เลี้ยง สัตว์เลี้ยงคือ มิตรคือเพื่อนผู้ซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อเจ้าของสัตว์แต่ละประเภทจึงต้องมีการแบ่งแยกประเภทและการควบคุม ดูแล ในการที่จะนำมาจำหน่ายเป็นสินค้าซึ่งในมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยปัจจุบันยังไม่มียกเว้นกฎหมายถึงการแบ่งประเภทของสัตว์และการจัดประเภทในการควบคุม กำกับ ดูแลสัตว์เลี้ยงให้แตกต่างและการดำเนินการในการจำหน่ายสัตว์แต่ละประเภทที่นำมาจำหน่ายจึงเป็นปัญหาในปัจจุบันที่ไม่ได้รับการแก้ไขซึ่งต้องทำการควบคุมกำกับ การดูแลที่แตกต่างกันและการคุ้มครองทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงยังไม่มีครอบคลุมและเพียงพอที่จะให้การป้องกันกับสัตว์เลี้ยงได้ทั้งหมดในการแยกประเภทสัตว์เลี้ยงจะสามารถแบ่งแยกตามลักษณะสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์แต่ละประเภทและ ในสภาพแวดล้อมของสัตว์แต่ละประเภทจะแตกต่างกันในการกำหนดสภาพแวดล้อมของสัตว์แต่ละประเภทซึ่งสัตว์เลี้ยงแต่ละประเภทมีธรรมชาติที่แตกต่างกันและความต้องการที่แตกต่าง เช่น สุนัขพันธุ์ขนยาว ก็ต้องดูแลตกแต่งขนมากกว่าพันธุ์ที่มีขนสั้น บางพันธุ์ต้องการออกกำลังกายมาก เพื่อจะได้เป็นสุนัขที่แข็งแรงสมบูรณ์ผู้เลี้ยงจึงต้องมีเวลาพาออกไปเดินหรือวิ่งในแต่ละวันด้วย ดังนั้นในการเก็บสัตว์เลี้ยงในร้านสัตว์เลี้ยงเพื่อจำหน่ายนั้น ต้องกำหนดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสัตว์แต่ละประเภทเพราะเมื่อไม่มีการคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับสัตว์เลี้ยงแต่ละชนิดแล้วนั้น จะทำให้การเก็บรักษาสัตว์เลี้ยงไว้เพื่อจำหน่ายนั้นจะส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในร้าน และความทุกข์ที่สัตว์ได้รับซึ่งเป็นการทารุณสัตว์นั้นด้วย และ การกำหนดมาตรฐานอาหารสำหรับ สัตว์ดังกล่าวเพื่อความเหมาะสมสำหรับสายพันธุ์ด้วยในการดูแลเกี่ยวกับการจำหน่ายในประเทศ ไทยยังไม่มีกำหนดแนวทางในการแบ่งประเภทของสัตว์ต่างๆ ซึ่งดังเช่นการแบ่งประเภทสัตว์ที่

ยังไม่หย่านมห้ามนำมาทำการจำหน่าย หากสัตว์เลี้ยงที่ยังดื่มนมแม่นั้นต้องจัดให้สัตว์นั้นหย่านมก่อนจึงจะนำมาจำหน่ายตามร้านได้ด้วยเหตุว่าสัตว์ที่ยังดื่มนมนั้นยังมีอายุน้อยและร่างกายสัตว์ยังมีความต้องการสารอาหารจากนมเช่นกันหากนำมาทำการจำหน่ายอาจทำให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นและทำให้สัตว์นั้นตายหรือเจ็บป่วย อีกทั้งผู้บริโภคจะได้รับสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้คุณภาพเพราะหากนำสัตว์ดังกล่าวไปเลี้ยงอาจทำให้สัตว์นั้นป่วยตายได้

การกำหนดแสงสว่างให้เพียงพอภายในร้านเพื่อจะได้ทำการตรวจสอบสัตว์ที่ป่วยและทางร้านควรต้องจัดไฟสำหรับสัตว์เพื่อวัตถุประสงค์ลดความเครียดแก่ตัวสัตว์เพราะสัตว์ที่นำมาพักขังไว้ อาจจะมีการเครียดเพราะ โดยธรรมชาติแล้วสัตว์ควรได้รับการปลดปล่อยดังนั้นในการป้องกันความเครียดที่อาจเกิดขึ้นกับตัวสัตว์ได้จึงควรมีแสงไฟเพียงพอภายในร้านด้วย

การกำหนดทรงหรือที่อยู่ของสัตว์ภายในร้านต้องกำหนดให้เหมาะสมกับสัตว์แต่ละประเภทดังเช่นนกที่ขังในกรงควรมีขนาดทรงที่เหมาะสมกับตัวนกและหากเป็นนกที่ต้องการพื้นที่ในการกางปีกต้องมีกรงที่ใหญ่พอที่จะกางปีกได้

อุณหภูมิภายในร้านต้องเหมาะสมสำหรับสัตว์โดยจะเป็นการลดความเครียดและการกำหนดให้มีการระบายอากาศให้เพียงพอเพราะหากไม่มีการระบายอากาศอาจทำให้สัตว์เกิดความเครียดและเจ็บป่วยได้

ซึ่งกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่อาจใช้เป็นแนวทางในการแบ่งประเภทสัตว์เลี้ยงและในการดูแลและสามารถที่จะป้องกันสัตว์เลี้ยงทั้งหมดได้ ดังเช่นพระราชบัญญัติสวัสดิการสัตว์ (Animal Welfare Act หรือ AWA) การแบ่งประเภทของสัตว์ต้องคำนึงถึงการกำหนดสภาพแวดล้อมของสัตว์แต่ละประเภทและรูปแบบมาตรฐานสำหรับสัตว์เลี้ยงและการดูแลที่เกี่ยวกับการรักษาและขายสัตว์เกี่ยวกับอาหาร และน้ำของสัตว์ ต้องกำหนดระบุคุณภาพของอาหารและน้ำรวมถึงรวมถึงเวลาในการให้อาหารและน้ำสำหรับสัตว์เลี้ยง และการสุขาภิบาลสถานที่เก็บสัตว์เลี้ยงให้มีความสะอาดและปลอดภัยสำหรับสัตว์ และกำหนดให้ร้านค้าสัตว์เลี้ยงที่ให้การดูแลและรักษาสัตว์ที่เจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ ต้องมีสัตวแพทย์ที่ได้รับใบอนุญาตอยู่ประจำร้านด้วย และในการขนย้ายลำเลียงสัตว์จากรัฐหนึ่งไปสู่อีกรัฐหนึ่ง ต้องมีหนังสือรับรองสุขภาพสัตว์แนบไปกับสัตว์นั้นด้วย และในบางรัฐต้องมีใบรับรองสุขภาพสัตว์ก่อนที่จะขายสัตว์เหล่านั้นด้วย

การแบ่งสัตว์ที่ยังไม่หย่านม ในบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีการแบ่งประเภทห้ามขายสัตว์บางชนิดที่ยังไม่หย่านมอาจมีการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ที่ยังไม่หย่านมให้ผู้บริโภคสำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้กำหนดมาเพื่อป้องกันกันการขายลูกสุนัขและแมวที่อายุยังไม่ถึงแปดสัปดาห์ ในขณะที่บางรัฐห้ามขายกระต่าย และนกแก้ว ที่ยังอยู่ในช่วงแรกเกิด

ในสถานค้ำสัตว์ปืกลี เพื่อเป็นห้ามขายสัตว์ที่ยังไม่หย่านม มาจำหน่ายแก่ผู้บริโภคโดยคำนึงถึงการให้ความสัมพันธ์กับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ด้วย

การกำหนดให้มีแสงสว่างและคำนึงถึงความเครียดและในการกำหนดให้ต้องมีแสงสว่างเพียงพอสำหรับสัตว์ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบสัตว์ ว่ามีการเจ็บป่วย หรือได้รับบาดเจ็บ ซึ่งร้านค้าอาจต้องมีการใช้ไฟส่องในเวลากลางวันเพื่อประโยชน์ในการลดความเครียดของสัตว์

ที่อยู่ของสัตว์ต้องจัดให้สัตว์มีพื้นที่เพียงพอที่สามารถจะยืนขึ้นหรือนั่งลงได้อย่างสะดวกสบาย และเป็นตำแหน่งที่สามารถทรงตัวได้อย่างธรรมชาติ ตามชนิดของสัตว์เลี้ยง และการจัดวางตำแหน่งที่อยู่ของสัตว์ในลักษณะที่สามารถจะลดความเครียดให้กับสัตว์ และลดความผิดปกติให้กับสัตว์

อุณหภูมิและการระบายอากาศในสิบเอ็ดรัฐ กำหนดให้ร้านค้ำสัตว์เลี้ยงต้องมีอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับสัตว์แต่ละชนิด ซึ่งจะส่งเสริมให้สัตว์มีสุขภาพที่ดี ไม่เจ็บป่วย ไม่ตึงเครียด และในสิบสี่รัฐ ต้องจัดให้มีการระบายอากาศเพื่อลดกลิ่นที่เป็นพิษต่อสัตว์ ความชื้น และการควบแน่นของอากาศประโยชน์นี้ยังรวมไปถึงการสังเกตอาการของสัตว์ถึงสัญญาณของการเจ็บป่วย หรือความเครียดของสัตว์ เพื่อรายงานความผิดปกติดังกล่าวให้สัตวแพทย์ได้รับทราบโดยทันที

จากปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎหมายโรคระบาดสัตว์พ.ศ. 2499 โดยกำหนดให้มีประสิทธิภาพและกำหนดการแบ่งประเภทของเกี่ยวกับสัตว์ต่างๆให้มีความชัดเจนมากขึ้นด้วย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตจากครอบครัวใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยวจากสภาพสังคมดังกล่าวทำให้สัตว์เลี้ยงเข้ามามีความสำคัญกับมนุษย์มากขึ้นจึงเกิดธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง และในปัจจุบันมีการประกอบธุรกิจร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเกิดขึ้นมากมายดังจะเห็นได้จากตลาดนัดขายสัตว์เลี้ยงที่เป็นที่รู้จักกันในกลุ่มคนทั่วไปและเป็นที่ยอมรับ เช่น สวนจตุจักร สนามหลวงสองและตามร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงทั่วไปตามห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

ในการประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจึงมีการก่อตั้งและขยายตัวมากขึ้นอย่างรวดเร็วจึงมีการนำสัตว์เลี้ยงมาจำหน่ายที่ร้านดังกล่าวมากขึ้นมีการดำเนินการจำหน่ายอย่างเสรีโดยไม่มีรูปแบบการดำเนินการที่เป็นเอกภาพที่ผู้ประกอบการต้องคำนึงถึงและยึด ถือนำไปปฏิบัติตามซึ่งมาตรการที่ควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจนี้ปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 5 (เหตุรำคาญ) ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในควบคุม ดูแล ด้านการสาธารณสุขของประชาชนและพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 มีวัตถุประสงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคระบาดที่อาจเกิดจากสัตว์มาสู่คน

เนื่องจากผู้บริโภคในปัจจุบันเลือกที่จะบริการร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเพื่อหาสัตว์เลี้ยงที่ถูกใจทำให้เกิดธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงมากขึ้นและผู้ประกอบการดำเนินการโดยไม่มีความรู้ทางกฎหมายที่ควบคุม กำกับ ดูแล กิจการดังกล่าวโดยอย่างมีประสิทธิภาพลงมีเพียงบทบัญญัติกฎหมายที่สามารถนำมาบังคับใช้ในการดูแลในด้านต่างๆ เช่น ในด้านการสาธารณสุขโดยมีวัตถุประสงค์ในการคำนึงถึงสุขภาพอนามัยประชาชนเป็นวัตถุประสงค์หลัก

1) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้มีบัญญัติเรื่องการป้องกันเหตุรำคาญอันอาจเกิดจากการเลี้ยงสัตว์ไว้ในหมวด 5 มาตรา 25 ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญในมาตรการในส่วนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนได้ในมาตรา 25 (2) การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ มาตรา 25 (3) อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใดไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือการควบคุมสารเป็นพิษ

หรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและในหมวด 6 การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ มาตรา 29 เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ให้เขตอำนาจราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้และการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นดังกล่าวพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในหมวด 6 กำหนดให้มีการควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ โดยให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดท้องถิ่น เพื่อกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ทั้งในเรื่องประเภทของสัตว์ที่ห้ามเลี้ยง กรรมวิธีการเลี้ยง การป้องกันเหตุรำคาญ และการปล่อยสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะด้วย ข้อกำหนดของท้องถิ่นที่กำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์สามารถแบ่งได้ 3 ลักษณะดังนี้ (1) เขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดโดยเด็ดขาด คือ เขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่มีความเจริญเป็นชุมชนหนาแน่นเป็นสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะให้มีการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ใหญ่ เช่น ช้าง ม้า โค กระบือ สุกร เป็นต้น (2) เขตให้เลี้ยงสัตว์บางชนิดไม่เกินจำนวนที่กำหนดต้องกำหนดชนิดและประเภทของสัตว์ที่ห้ามให้ชัดเจนด้วย เช่น ในเขตชุมชนอาคารพาณิชย์ที่มีผู้อาศัยอย่างหนาแน่นไม่สมควรให้มีสุนัขจำนวนเกินกว่า 2 ตัวต่ออาคาร 1 คูหาเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ก่อเหตุรำคาญแก่ผู้อยู่ข้างเคียง หรือการกำหนดให้เขตพื้นที่ของท้องถิ่นนั้นเป็นเขตห้ามเลี้ยงสุกรเกินกว่า 50 ตัว ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของปัญหาว่าต้องมีจำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชนนั้นๆ (3) เขตให้เลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์บางชนิดได้โดยมีมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยการนำมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการทางวิชาการมากำหนด เพื่อมิให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม สุขลักษณะหรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ เมื่อราชการส่วนท้องถิ่นออกเป็นข้อกำหนดของท้องถิ่นแล้ว ก็จะมีผลบังคับให้ประชาชนในเขตพื้นที่นั้นๆ ต้องปฏิบัติตาม หากใครฝ่าฝืนจะมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท และในการกำหนดเขตควบคุมดังกล่าวจะต้องกำหนดขอบเขตให้ชัดเจน และต้องขึ้นอยู่กับปัญหา และต้องมีเหตุผล มีข้อเท็จจริงตามสภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชนนั้นๆ หากไม่มีเหตุผล ประชาชนย่อมมีสิทธิฟ้องศาลปกครองให้เพิกถอนข้อกำหนดของท้องถิ่นนั้นได้

ในการประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอาจเป็นเหตุให้เกิดความรำคาญ แก่ชุมชนใกล้เคียงได้หากการประกอบกิจการดังกล่าวทำให้เกิดเหตุรำคาญ ราชการส่วนท้องถิ่นคือผู้มีอำนาจให้พนักงานท้องถิ่นห้ามมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วยโดยออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคล ที่เป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดเหตุ

ราคาญนั้นระงับหรือป้องกันเหตุราคาญภายในเวลาอันควร และหากเห็นสมควรให้มีอำนาจระงับหรือป้องกันเหตุราคาญ ภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่งกำหนดให้ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมานี้ได้บังคับใช้ในส่วนที่การเลี้ยงสัตว์ในสถานที่ใดอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนราคาญแก่ผู้ที่อยู่ใกล้เคียงสถานที่เลี้ยงสัตว์และส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม กับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายยังไม่ครอบคลุมและเพียงพอที่จะกำกับ ดูแลควบคุมกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจะนำบังคับกับกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

2) พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์เป็นกฎหมายที่ป้องกันโรคระบาดจากสัตว์ผู้คนที่เลี้ยงซึ่งสัตว์เลี้ยงอาจเป็นพาหนะที่จะนำโรคมารัฐคนได้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีบทบัญญัติที่ควบคุมดูแลในส่วนการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ไว้ในหมวด 4 มาตรา 21 มาตรา 21 ทวิ มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 โดยห้ามมิให้บุคคลใดทำการค้าสัตว์ ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ชนิดอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์อาศัยอำนาจตามมาตรา 7 และมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 กำหนดในข้อ 2 ผู้ใดประสงค์จะทำการค้าสัตว์และซากสัตว์ดังต่อไปนี้ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่กำหนดไว้ในแบบคำขอรับใบอนุญาต (1) ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร กวาง นากหญ้า สุนัขและ แมว ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงที่ต้องทำการขออนุญาตในบทบัญญัติที่กล่าวถึงได้แก่การจะทำการค้าสุนัขและแมวซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงต้องได้นับการขออนุญาตจากนายทะเบียนพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานในการขอรับอนุญาต

สำหรับธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงนั้นก่อนทำการค้าสัตว์เลี้ยงหากเป็นการจำหน่ายสุนัขและแมวจะต้องทำการขออนุญาตทำการค้าสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ซึ่งเป็นกฎหมายควบคุมการค้าสัตว์เลี้ยงซึ่งกำหนดให้ครอบคลุมถึงการค้าสุนัขและแมวด้วย แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมถึงการค้าสัตว์เลี้ยงประเภทอื่นด้วยเช่นกระต่าย เม่น ที่ร้านสัตว์เลี้ยงอาจนำมาจำหน่ายในร้านได้และกฎหมายดังกล่าวมิได้บัญญัติควบคุมการค้าเนินการเกี่ยวกับร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงโดยตรงเป็นเพียงการขออนุญาตทำการการค้าสุนัขและแมวเท่านั้นกฎหมายดังกล่าวยังไม่สามารถบังคับกำกับ ดูแล ผู้ประกอบการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

3) ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550

อาศัยอำนาจตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2428 ประกอบกับข้อ 6 ได้กำหนด ให้สัตวแพทย์ตามความหมายของระเบียบนี้ได้แก่ข้าราชการ

กรุงเทพมหานครซึ่งดำรงตำแหน่งนายสัตวแพทย์หรือสัตวแพทย์ที่ได้รับอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ชั้น 1 ทำการจดทะเบียนสุนัข โดยทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร เช่น การฝังไมโครชิพ จากสัตวแพทย์พร้อมออกใบรับรอง และให้เจ้าของสุนัขแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของสุนัขและไมโครชิพ รายละเอียดเจ้าของสุนัข สถานที่สุนัขอาศัยพร้อมออกบัตรประจำตัวสุนัขซึ่งสุนัขที่ต้องทำการจดทะเบียนได้แก่สุนัขที่มีอายุไม่เกินร้อยยี่สิบวันต้องจดทะเบียนสุนัขภายในร้อยยี่สิบวันนับแต่สุนัขเกิด และสุนัขที่นำมาเลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานครต้องจดทะเบียนสุนัขภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นำสุนัขมาเลี้ยงในส่วนระเียบของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550

จากปัญหาการสืบเนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฏการจำกัดค่านิยามธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงว่าเป็นการเก็บสัตว์เลี้ยงไว้ในลักษณะเช่นไรที่จะเข้าองค์ประกอบในลักษณะการเก็บสัตว์เลี้ยงไว้เพื่อจำหน่ายและต้องได้อยู่ภายใต้การควบคุม กำกับ และดูแลตามกฎหมาย ด้วยร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในปัจจุบันมีการประกอบธุรกิจกันอย่างเสรีมีการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงตามสถานที่สาธารณะทั่วไป เช่นตลาดนัด ห้างสรรพสินค้า และตามร้านค้าทั่วไปที่เปิดในรูปแบบร้านสัตว์เลี้ยง แม้ว่าการประกอบธุรกิจดังกล่าวนี้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือการนำสัตว์เลี้ยงมาเก็บไว้ในร้านเพื่อรอการจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค แต่ก็มีลักษณะที่แตกต่างโดยการเก็บสัตว์เลี้ยงอาจจะมีทั้งเก็บสัตว์เลี้ยงในร้านค้าหรือการเก็บไว้ที่อื่นแล้วนำมาจำหน่ายในร้านค้าดังกล่าวทั้งนี้ยังไม่ได้นิยามความหมายของธุรกิจดังกล่าวว่าเป็นลักษณะของร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

อีกทั้งปัญหาในการดำเนินการประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจะต้องทำการขออนุญาตค้าสัตว์เลี้ยงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ซึ่งในการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงนี้โดยการดำเนินการดังกล่าวได้ดำเนินการได้อย่างเสรีและไม่มีกำหนดแนวทางการให้ผู้ประกอบการยึดถือโดยการดำเนินการว่าผู้ประกอบการต้องทำซึ่งจะเป็นไปในแนวทางเดียวกันและเมื่อจะทำการค้าสัตว์เลี้ยงจำพวกสุนัขและแมวต้องดำเนินการทำการขออนุญาตก่อนทำการค้าโดยให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานตามที่กำหนดไว้ในแบบคำขอรับใบอนุญาต ในการดำเนินการค้าสัตว์เลี้ยงนั้นต้องทำการขออนุญาตต่อนายทะเบียนมีกำหนดเฉพาะสุนัข กับแมวเท่านั้น ที่ต้องทำการขออนุญาตในกรณีที่ต้องการทำการค้าสัตว์เลี้ยงตามความหมายในกฎกระทรวงกำหนดการควบคุมการค้าสัตว์เลี้ยงและซากสัตว์ พ.ศ. 2552 ดังนั้นในการดำเนินการของธุรกิจจำหน่ายต้องทำการขออนุญาตต่อกรมปศุสัตว์หากมีการค้าสุนัขและแมวแต่และหากสัตว์เลี้ยงอย่างอื่นด้วย เช่นกระต่าย แม่น หรือนกจึงไม่รวมในความหมายของที่ต้องทำการขออนุญาตทำการค้าสัตว์เลี้ยงดังกล่าวถึงนี้ด้วย ในการดำเนินธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในการ

ดำเนินการและในการดำเนินประกอบธุรกิจยังไม่มีกำหนดแนวทางการดำเนินการให้ผู้ประกอบการต้องดำเนินการ

สำหรับหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในปัจจุบันมีหน่วยงานที่เข้ามามีบทบาท อยู่ 2 หน่วยงานหลัก คือ ราชการส่วนท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และ กรมปศุสัตว์ ตามอำนาจพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 แต่ทั้งสองหน่วยงานก็มีบทบาทในการคุ้มครองที่แตกต่างกันในส่วนราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 นั้น กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นดูแลในการสาธารณสุขในส่วนป้องกันเหตุรำคาญอันอาจเกิดจากการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงเพื่อดูแลด้านสุขอนามัยแก่ประชาชนเป็นวัตถุประสงค์หลัก และ กรมปศุสัตว์จะมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 มุ่งคุ้มครองและป้องกันโรคระบาดอันอาจเกิดกับสัตว์มิให้แพร่กระจายสู่สัตว์และสู่มนุษย์ได้ ดังนั้น ในความรับผิดชอบของทั้งสองหน่วยงานนั้นยังไม่มีหน่วยงานไหนที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุม กำกับ ดูแลผู้ประกอบการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง โดยตรงที่จะเข้าไปมีอำนาจในการควบคุม กำกับ ดูแลกิจการดังกล่าวอย่างชัดเจน

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลสำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้คำนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” ให้หมายความว่า (1) นายกองจัดการบริหารส่วนจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด (2) นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล (3) นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (4) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร (5) นายกเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา (6) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้นให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ซึ่งเหตุรำคาญที่เกี่ยวกับสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและเจ้าหน้าที่พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ได้บัญญัติคำศัพท์คำว่า “การค้า” ให้หมายความว่า การค้าในลักษณะคนกลาง และให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร นายทะเบียน สัตวแพทย์ เป็นผู้กำกับ ควบคุม ดูแล โดยมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกัน ตามที่พระราชบัญญัตินี้ได้ให้อำนาจไว้ เช่น การออกใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ และซากสัตว์ การตรวจสัตว์และซากสัตว์ การประกาศเขตโรคระบาดสัตว์

เป็นต้น ยังไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ใดที่มีอำนาจโดยตรงในการควบคุม กำกับ ดูแลธุรกิจจำหน่าย สัตว์เลี้ยง

การกำหนดมาตรการลงโทษที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงตามพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกข้อบังคับสำหรับราชการส่วน ท้องถิ่น ในการก่อให้เกิดเหตุรำคาญ แต่มิได้ระบุจำเพาะเจาะจงถึงความผิดสำหรับร้านจำหน่ายสัตว์ เลี้ยงไว้แต่อย่างใดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการใช้อำนาจส่วนอาญา เช่นการจับกุม การตรวจยึด และการปรับสำหรับผู้กระทำความผิดดังนั้น จึงยังไม่มีมาตรการทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับบทบัญญัติในการควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

ในส่วนการแบ่งประเภทสัตว์เลี้ยงยังไม่ในการที่จะนำมาจำหน่ายเป็นสินค้าซึ่งใน มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติถึงการแบ่งประเภทของสัตว์และ การจัดประเภทในการควบคุม กำกับ ดูแลสัตว์เลี้ยงให้แตกต่างและการดำเนินการในการจำหน่าย สัตว์แต่ละประเภทที่นำมาจำหน่ายจึงเป็นปัญหาในปัจจุบันที่ไม่ได้รับการแก้ไขซึ่งต้องทำการ ควบคุมกำกับ การดูแลที่แตกต่างกันและการคุ้มครองทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ยังไม่มีครอบคลุมและเพียงพอที่จะให้การป้องกันกับสัตว์เลี้ยงได้ทั้งหมดในการแยกประเภทสัตว์ เลี้ยงจะสามารถแบ่งแยกตามลักษณะสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์แต่ละประเภทและ ในสภาพแวดล้อมของสัตว์แต่ละประเภทจะแตกต่างกันในการกำหนดสภาพแวดล้อมของสัตว์ แต่ละประเภท ซึ่งสัตว์เลี้ยงแต่ละประเภทมีธรรมชาติที่แตกต่างกันและความต้องการที่แตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นต้องมีการแบ่งแยกประเภทสัตว์เลี้ยงต่างๆ ตามสภาพสิ่งแวดล้อมและความ เหมาะสมกับสายพันธุ์ของสัตว์นั้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากข้อสรุปดังกล่าว ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ควรมีกฎหมายระบุคำนิยามของคำว่าธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงว่ามีลักษณะการมีสัตว์ เลี้ยงไว้จำหน่ายหรือเก็บไว้ขาย และการเก็บสัตว์ไว้ในร้านเพื่อรอการจำหน่ายทุกประเภทให้เข้าข่าย การประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง โดยผู้ประกอบการที่เข้าข่ายหรือมีการดำเนินการในรูปแบบ การเก็บสัตว์เลี้ยงไว้นั้นต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัตินี้ดังกล่าว

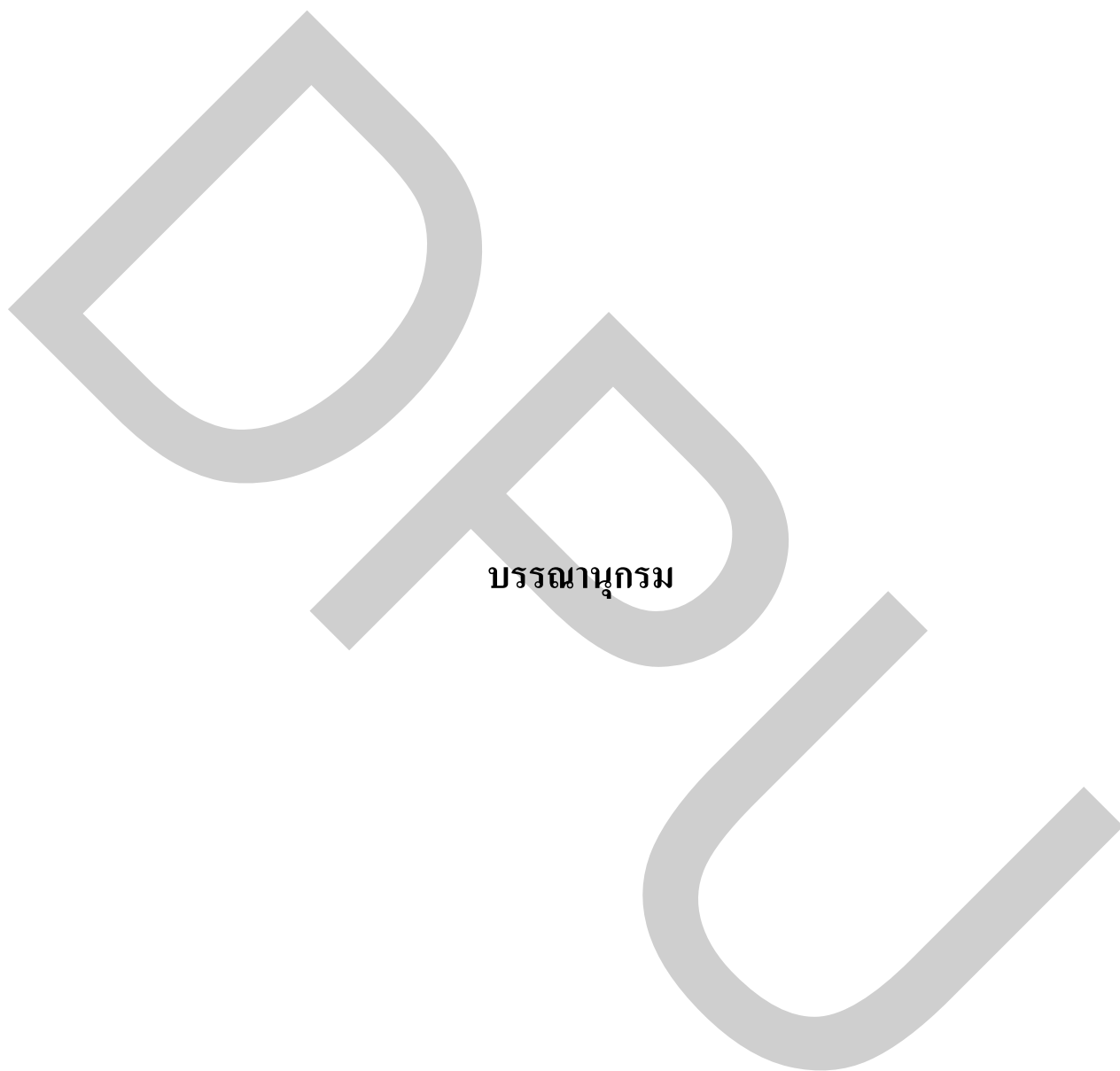
2) ควรมีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยกำหนดในพระราชบัญญัติโรค ระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ให้กรมปศุสัตว์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและมีอำนาจในการควบคุม กำกับ

ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงอย่างครอบคลุมและเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค เป็นสำคัญ

3) ควรเพิ่มเติมกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่และกำหนดอำนาจหน้าที่ในการควบคุม ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง โดยให้เพิ่มบทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ในส่วนอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปทำการตรวจสอบ และ ควบคุมการดำเนินธุรกิจทั้งก่อนเริ่มทำการก่อตั้งและระหว่างที่มีการดำเนินธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ดังกล่าว

4) ควรเพิ่มมาตรการการลงโทษทางอาญาในส่วนที่ผู้ประกอบการไม่ดำเนินการตาม บทบัญญัติในหมวดการควบคุม ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงเพื่อที่จะทำให้กระบวนการในการ ควบคุมดูแลมีประสิทธิภาพมากขึ้นและมีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติดังกล่าวให้ มีประสิทธิภาพ

5) ควรมีการกำหนดและแบ่งประเภทของสัตว์ในการดำเนินการให้ชัดเจนจาก การศึกษาแนวทางจากประเทศสหรัฐอเมริกาในส่วนแบ่งการดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์ที่ยังไม่หย่านม ควรห้ามทำการจำหน่ายและการให้ผู้ประกอบการดำเนินการเกี่ยวกับกรงหรือที่อยู่ของสัตว์ให้ เหมาะสมกับประเภทของสัตว์โดยคำนึงถึงธรรมชาติของสัตว์ดังกล่าวว่าต้องการที่อยู่ขนาดใด และ การกำหนดแสงสว่างและคำนึงถึงความเครียดของสัตว์แต่ละชนิดให้มีความเหมาะสมกับประเภท ของสัตว์เลี้ยง การคำนึงและตรวจถึงร่างกายสัตว์หากพบว่าป่วยให้แจ้งต่อสัตวแพทย์ทันทีที่พบ อาการผิดปกติในร่างกายสัตว์ด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ไกรฤทธิ บุญเกียรติ. (2546). การริเริ่มเป็นเจ้าของธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- เชื้อ คงคากุล. (2501). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพฯ: ภัคดีประดิษฐ์.
- ดารารพร ธีระวัฒน์. (2542). กฎหมายสัญญา สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชานินทร์ กรีวิเชียร และ วิชา มหาคุณ. (2523). การตีความกฎหมาย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- บุญชู ศรีมุสิกโพธิ์. (2527). สุขภาพผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณการ.
- _____. (2528). หลักกฎหมายแพ่งลักษณะนิติกรรมและสัญญา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประทีป อ่าววิจิตรกุล. (2551). การดำเนินคดีตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ปณรัชช.
- ประสิทธิ์ โขวิทกุล. (2540). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบุคคล. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ไพโรจน์ วายุภาพ. (2552). คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- วิริยะ เกิดศิริ. (2517). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรม สัญญา และหนี้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2542). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- ศักดิ์ดา ธนิตกุล. (2551). แนวคิดหลักกฎหมายและคำพิพากษา กฎหมายกับธุรกิจ. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). ธุรกิจทั่วไป: ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบกิจการ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- สุธีร์ ศุภนิตย์. (2541). การคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ฝ่ายการวิจัยเศรษฐกิจรายสาขา สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สุขุม ศุภนิตย์. (2540). คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุมัติ ใจสมุทร. (2510). **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรม.**

กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

อัศวินวิทย์ สุมาวงศ์. (ม.ป.ป.). **คู่มือการศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรม**

สัญญา. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

เอช เอกุต์. (2475). **คำอธิบายธรรมศาสตร์ชั้นปริญญาตรีทางนิติศาสตร์.** กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บทความ

จรัญ ภักดีชนากุล. (2541, มกราคม-มิถุนายน). “สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญา

ที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540.” **ตุลพาห,** 45, 1. หน้า 77.

พินัย ฌ นคร. (2543, 4 ธันวาคม). “กฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม: แนววิเคราะห์ใหม่

เชิงเปรียบเทียบ.” **วารสารนิติศาสตร์,** 30. หน้า 550.

รองพล เจริญพันธ์. (10, มีนาคม). “การให้โทษปรับเป็นมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่อง

คำพรรณานคุณภาพสินค้าหรือการโฆษณาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค.”

วารสารนิติศาสตร์. หน้า 32.

วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2544). “เขาฟ้องบริษัทบุหรี่ยี่ห้ออะไรในต่างประเทศ” **บทบัณฑิตย์,** 4,

57. หน้า 76.

วิทยานิพนธ์

ปนิธาน ช่อผูก. (2549). **อำนาจของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง**

ผู้บริโภค พ.ศ. 2522: ศึกษากรณีการดำเนินคดีแทนผู้บริโภค. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปิยกุล บุญเพิ่ม. (2524). **ความรับผิดชอบในการผลิต และการจำหน่ายสินค้า.** วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรวนิด์ ศรีชู. (2552). **มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค: ศึกษากรณีสถานบริการ**

ลดความอ้วน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

มัทนา พรหมพวงพันธุ์. (2550). ปัญหาการฟองคตีให้ผู้ประกอบธุรกิจรับผิดต่อผู้บริโภค.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
ศรีสุภาภรณ์ แจ่มสว่าง. (2540). บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในการกำกับ
ดูแลการโฆษณาสินค้าหรือบริการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขานิติศาสตร์.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เอกสารอื่นๆ

กรมปศุสัตว์. (2553). การออกใบอนุญาตค้าสัตว์หรือซากสัตว์จำพวกสุนัขและแมว.

สุยม ศุภนิติย์. (2545). กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทย: ปัญหาและข้อขัดข้องในทาง
ปฏิบัติ (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

กฎหมายคุ้มครองสัตว์ของญี่ปุ่น. (2553). สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2553, จาก
www.allacademic.com.

กองบรรณาธิการ. (2552). ความหมายสุนัข. สืบค้นเมื่อ 4 ธันวาคม 2553, จาก
<http://guru.sanook.com>.

กองบรรณาธิการ. (2552). ความหมายสัตว์. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2552, จาก
<http://guru.sanook.com>.

กองบรรณาธิการ. (2552). ลำดับสายพันธุ์สุนัขขอดนิม 10 อันดับ. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2554.
<http://club.myfri3nd.com/bam/webboard/3944/13571>

กองบรรณาธิการ. (2553). ความรู้เกี่ยวกับสุนัข. สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2554, จาก
<http://www.kingdomplaza.com/article/pet/news.php?nid=2>

กองบรรณาธิการ. (ม.ป.ป.). สัตว์เลี้ยงคืออะไร. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2553, จาก
<http://guru.google.co.th/guru /thread?tid=1faeab9e8dc8c004>.

นายคมกริช บุตรอุดมและคณะ. (2551). การคัดเลือกสายพันธุ์สัตว์. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2554,
จาก
<http://www.Thaigoodview.com/library/contest2551/science03/53/2/heredity/topic09.html>

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2554). แมว. สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2554, จาก

<http://th.wikipedia.org>.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. สัตว์เลี้ยง. (2553). สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2554, จาก

<http://th.wikipedia.org/wiki/>

วิรัช หงส์ตระกูล. (2552). คณะรัฐมนตรีอนุมัติกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์. สืบค้นเมื่อ

16 เมษายน พ.ศ. 2553, จาก www.ThaiPR.net

ศรัชฌา กาญจนสิงห์. (2552). มาตรการควบคุมสัตว์เลี้ยงในเมืองไทย. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน

2553, จาก [http://www payathai.or.th](http://www.payathai.or.th).

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย. (ม.ป.ป.). การศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการพิจารณา

อนุญาต การออกคำสั่ง การยึด หรืออายัดสิ่งของ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข

พ.ศ. 2535. สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2554, จาก <http://advisor.anamai.moph.go.th>.

สมาคมพิทักษ์แห่งโลก. (2552). สวัสดิภาพสัตว์มีความสำคัญ. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2554, จาก

www.vet.chula.ac.th.

สายพันธุ์กระต่าย. (2554). สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2554, จาก <http://www.thainame.net>.

หลักการเลี้ยงสัตว์. (2554). สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2554, จาก [http://www.nsruc.ac.th/e-](http://www.nsruc.ac.th/e-learning/animals/lesson1_1.php)

[learning/animals/lesson1_1.php](http://www.nsruc.ac.th/e-learning/animals/lesson1_1.php).

กฎหมาย

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499

พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Bryan A. Garner. (1996). **Black's Law Dictionary**. St. Paul, Minn: West.

Henry Cambell Black. (1979). **Black's Law Dictionary**.

William. L. Prosser. (1974). **Handbook of the Law of torts**.

LAWS

Animal Welfare Act 1966.

Pet animal Act 1951.

ELECTRONIC SOURCES

Pet Animals Act 1951. (n.d.). Retrieved 16 May, 2009, from

www.animallaw.info.

The corporation of the city of guelph. (n.d.). Retrieved 10 December, 2009, from

http://guelph.a/uploads/IS_Dept/documents/Business%20Licence/Schedule22_petshop.pdf.

The current state of pet shop law.(2003-2011).Europa. (n.d.). Retrieved 10 December, 2009,

from **www.bornfreeusa.org/b4al_currentstate.php**.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวอสนี งามเต็ม

วัน เดือน ปี เกิด

16 พฤษภาคม 2523

ที่อยู่

ซอยไผ่เงิน ถนนกาญจนาภิเษก
แขวงบางไผ่ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

วุฒิการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2545
สอบผ่านวิชาว่าความของสำนักอบรมวิชาว่าความแห่ง
สภาทนายความ รุ่นที่ 27
เนติบัณฑิตไทย ปีการศึกษา 2547

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

นิติกร ประจำสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเยาวชนและ
ครอบครัว 2